

T.C.
AMASYA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANA BİLİM DALI
EĞİTİM YÖNETİMİ BİLİM DALI

ÖZEL OKULLARDA ÇALIŞAN ÖĞRETMENLERİN KARŞILAŞTIĞI
SORUNLAR VE ÇÖZÜM YOLLARI

Yüksek Lisans

ÖZLEM ÇERİBAŞ

AMASYA
Şubat – 2025

T.C.
AMASYA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANA BİLİM DALI
EĞİTİM YÖNETİMİ BİLİM DALI

ÖZEL OKULLARDA ÇALIŞAN ÖĞRETMENLERİN KARŞILAŞTIĞI
SORUNLAR VE ÇÖZÜM YOLLARI

Hazırlayan
Özlem ÇERİBAŞ

Tez Danışmanı
Prof. Dr. Adem BAYAR

AMASYA – 2025

TEZ ONAY SAYFASI

Özlem ÇERİBAŞ tarafından hazırlanan “ÖZEL OKULLARDA ÇALIŞAN ÖĞRETMENLERİN KARŞILAŞTIĞI SORUNLAR VE ÇÖZÜM YOLLARI” başlıklı çalışma aşağıdaki jüri tarafından 24/1/2025 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda oy birliği/oyçokluğu ile Amasya Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalında Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Jüri

İmza

Danışman : Prof. Dr. Adem BAYAR

.....

Üye : Doç. Dr. Davut ELMACI

.....

Üye : Dr. Ramazan ÖZKUL

.....

Yukarıdaki imzaların adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım. .../.../.....

Doç. Dr. Hadi BELGE
Sosyal Bilimler Enstitü Müdürü

ETİK BEYAN SAYFASI

Tezimin içerdiki yenilik ve sonuçları başka bir yerden almadığımı ve bu tezi Amasya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsünden başka bir bilim kuruluşuna akademik gaye ve unvan almak amacıyla vermediğimi; tez içindeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu, ayrıca tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada kullanılan her türlü kaynağa eksiksiz atıf yapıldığını, bu tezde sunduğum çalışmanın özgün olduğunu bildirir, aksinin ortaya çıkması durumunda aleyhime doğabilecek tüm hak kayıplarını kabullendiğimi beyan ederim.

24/1/2025

Özlem ÇERİBAŞ

İmza

ÖZET

ÖZEL OKULLARDA ÇALIŞAN ÖĞRETMENLERİN KARŞILAŞTIĞI SORUNLAR VE ÇÖZÜM YOLLARI

Özlem ÇERİBAŞ

Amasya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü

Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı, Yüksek Lisans, Ocak/2025

Danışman: Prof. Dr. Adem, BAYAR

Bu araştırmanın amacı; özel okullarda çalışan öğretmenlerin karşılaştığı sorunlar ve çözüm yollarını derinlemesine incelemektir. Özel okullarda çalışan öğretmenlerin karşılaştığı sorunları ortaya koymak, sorunların çözümü için çözüm önerileri getirmek ve öğretmenlerin daha rahat şartlarda görev yapmalarını sağlamak amacıyla bu çalışma yapılmıştır. Bu çalışma, nitel araştırma kapsamında gerçekleştirilmiş ve çalışmada nitel araştırma yöntemi desenlerinden olgubilim deseni kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubu amaçlı örneklem yöntemi örnekleme tekniğiyle tespit edilmiştir. Araştırmanın çalışma grubu, 2023-2024 eğitim öğretim döneminde Osmaniye ili Merkez ilçesinde görev yapan 16 öğretmenden oluşmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Görüşmeler öğretmenlerin istediği gün ve saatlerde çalıştıkları kurumlarda yapılmıştır. Katılımcıların görüşme sorularına samimi ve içten bir şekilde cevap vermeleri istenmiştir. Her bir görüşme ortalama 45-60 dakika aralığında sürmüştür. Yapılan çalışmalar sonucunda elde edilen veriler betimleyici bakış açısına göre analiz edilmiştir. Araştırma sonucunda veriler analiz edildiğinde katılımcılar öncelikle öğretmen kavramını; hayata hazırlayan, anne-baba, fedakârlık olarak ifade etmişlerdir. Araştırma sonucunda katılımcılar özel okulda çalışma şartlarını yoğun, zor ve adil değil şeklinde belirtmişlerdir. Katılımcılar özel okulda öğretmen olmayı bakıcı, yaşam koçu, köle ve işçi olarak ifade etmişlerdir. Katılımcılar özel okulda çalışmanın kendi istekleri olmadığını ancak buna mecbur kaldıkları için böyle bir karar aldıklarını belirtmişlerdir. Katılımcıların yarısı öğretmenliği bırakıp başka bir iş yapmayı düşündüklerini ifade etmiştir. Araştırmaya katılan öğretmenler özel okulda çalışırken veli, okul yönetimi, meslektaş, öğrenci, ekonomi, sosyolojik ve psikolojik sorunlarla karşılaştıklarını belirtmişlerdir. Katılımcılar veli açısından karşılaştıkları sorunları; öğrenciyi tanımama, öğretmen ile işbirliği yapmama, öğrenci başarısı beklentisini yüksek tutma, para verdikleri için her şeyi öğretmenden bekleme olarak belirtmişlerdir. Araştırmaya katılan

öğretmenler, okul yönetimimin öğretmenleri çok çalıştırdığını buna rağmen emeklerinin karşılığını vermediğini, sorumluluk almadığını ve öğretmene değer vermediğini belirtmişlerdir. Tüm gün okulda olduklarından sosyal hayatlarının olmadığını, ailelerine vakit ayıramadıklarını ifade eden öğretmenler meslektaşlarıyla ilgili olarak da birbirlerini rakip olarak gördükleri için meslektaşlarının ayağını kaydırma durumlarının ve dedikodunun ortamının fazla olduğunu ifade etmişlerdir. Öğrencilerin ders çalışmak istememeleri ve öğrencilerde devamsızlığın çok olduğunu bunun yanında disiplin sorunu yaşadıklarını ve özel okul olduğu için öğrencilerin sınıf geçmede bir sorun yaşamayacağı düşüncesinin varlığı, katılımcıların öğrenci açısından karşılaştıkları sorunlar arasındadır. Araştırmaya katılan öğretmenler, maaşların çok yetersiz olduğunu ve vaktinde ödenmediğini belirtmişlerdir. Katılımcılar yoğun stres altında çalıştıklarını, özel okulda çalıştıkları için onlara atanamayan öğretmen gözüyle bakıldığını ve kamu öğretmenleri kadar değer verilmediğini ifade etmişlerdir. Belirtilen bu sorunların dışında katılımcılar, gelecek kaygısı yaşadıklarını ve okulun belirlediği müfredatın dışına çıkamadıklarını da ifade etmişlerdir. Araştırmaya katılan öğretmenler; karşılaşılan sorunların çözümü için veliler bilinçlendirilmeli, okul yönetimi adil olmalı, okul, aile, öğrenci birlikteliği sağlanmalı, günlük çalışma saatleri kısaltılmalı, taban maaş uygulanması getirilmeli, öğretmenler arasında sosyal etkinlikler düzenlenmeli, sözleşmeler öğretmeni koruyucu nitelikte olmalı, öğretmenlik mesleğinin saygınlığı hususunda toplumda bilinç oluşturulmalı, psikolojik sorunlarda uzmanından yardım alınmalı, okulların denetimleri habersiz ve sıkı yapılmalı şeklinde önerilerde bulunmuşlardır. Bu çalışma; verilerin doğrudan kaynağından alınması, sorunları ortaya çıkarması ve bu sorunlara çözüm önerilerinde bulunulması bakımından önem arz etmektedir. Bu doğrultuda araştırmanın, sorunların ortaya çıkmasında ve çözümünde rol oynayacağı, ileride yapılacak olan araştırmalara yol gösterici olabileceği ve literatürde ilgili alanda bulunan eksikleri kapatmaya katkıda bulunacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: öğretmen, özel okul, çalışma şartları.

ABSTRACT

PROBLEMS FACED BY TEACHERS WORKING IN PRIVATE SCHOOLS AND SOLUTIONS

Özlem ÇERİBAŞ

Amasya University, Institute of Social Science

Educational, SciencesM.A., JANUARY/2025

Supervisor: Prof.Dr. Adem BAYAR

The purpose of this research is to deeply examine the problems and solutions experienced by teachers working in private schools. This study was conducted to reveal the problems experienced by teachers working in private schools, to offer solutions to the problems and to ensure that teachers work in more comfortable conditions. This study was conducted within the scope of qualitative research and the phenomenological design, one of the qualitative research method designs, was used in the study. The study group of the research was determined with the purposeful sampling method sampling technique. The study group of the research consists of 16 teachers working in the central district of Osmaniye province in the 2023-2024 academic year. A semi-structured interview form was used as the data collection tool in the research. The interviews were conducted in the institutions where the teachers worked on the days and hours they wanted. The participants were asked to answer the interview questions sincerely and sincerely. Each interview lasted an average of 45-60 minutes. The data obtained as a result of the studies were analyzed according to the descriptive perspective. When the data were analyzed as a result of the research, the participants first expressed the concept of teacher as preparing for life, mother-father, and sacrifice. As a result of the research, the participants stated that working conditions in private schools are intense, difficult and unfair. The participants described being a teacher in a private school as a caretaker, life coach, slave and worker. The participants stated that working in a private school was not their own choice but they made such a decision because they had to. Half of the participants stated that they were thinking of quitting teaching and doing something else. The teachers who participated in the research stated that they encountered problems with parents, school administration, colleagues, students, economy, sociological and psychological problems while working in a private school. The participants stated that the problems they encountered in terms of parents were; not knowing the student, not cooperating with the teacher, keeping the expectation of student success high, expecting everything from the teacher because they paid him. The teachers who

participated in the research stated that the school administration made the teachers work very hard, but did not reward their efforts, did not take responsibility and did not value the teachers. The teachers who stated that they did not have a social life because they were at school all day and could not spend time with their families stated that they saw each other as competitors and that there was a lot of gossip about their colleagues. The problems that the participants encountered in terms of students include students not wanting to study, high absenteeism, and also having disciplinary problems and the idea that students will not have a problem passing a grade because it is a private school. The teachers who participated in the study stated that the salaries were very inadequate and were not paid on time. The participants stated that they worked under intense stress, that they were seen as unemployed teachers because they worked at a private school and that they were not valued as much as public teachers. In addition to these problems mentioned, the participants also stated that they had anxiety about the future and that they could not go beyond the curriculum determined by the school. The teachers who participated in the study made the following suggestions in order to solve the problems encountered: Parents should be informed, school management should be fair, school, family and student unity should be ensured, daily working hours should be shortened, a base salary should be implemented, social events should be organized among teachers, contracts should be protective of teachers, awareness should be created in the society regarding the respectability of the teaching profession, help should be sought from an expert in psychological problems, and inspections of schools should be carried out without notice and strictly. This study; It is important to obtain data directly from the source, to reveal problems and to suggest solutions to these problems. In this context, it is thought that the research will play a role in revealing and solving problems, can guide future research and contribute to closing the gaps in the relevant field in the literature.

Keywords: teacher, private school, working conditions.

ÖNSÖZ

Çalışmalarımın her aşamasında bana zaman ayıran, değerli bilgileri ile yardım eden ve katkılarıyla beni yönlendiren, motive eden, hoşgörü, sabır, bilgi ve tecrübelerini eksik etmeyen danışmanım, değerli hocam Prof. Dr. Adem BAYAR'a teşekkürü bir borç bilirim.

Araştırma sırasında gerekli verilerin toplanmasında yardımcı olan tüm öğretmenlere, okul yöneticilerine, burada adını sayamadığım emeği geçen herkese ve her zaman desteğiyle bana güç veren annem Feray KABUL, babam Arif KABUL ve eşim Volkan ÇERİBAŞ' a teşekkür ederim.

Özlem ÇERİBAŞ

24/1/2025

İÇİNDEKİLER

ETİK BEYAN SAYFASI	i
ÖZET	ii
ABSTRACT.....	iv
ÖNSÖZ	vi
İÇİNDEKİLER	vii
TABLolar DİZİNİ	xi

I. BÖLÜM

1.GİRİŞ	1
1.1. Problem Durumu	1
1.2. Araştırmanın Amacı	5
1.3. Araştırmanın Önemi	5
1.4. Sayıtlar	6
1.5. Sınırlılıklar.....	6
1.6. Tanımlar	6

II. BÖLÜM

2. KURUMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR.....	8
2.1. Sistem	8
2.2. Eğitim, Eğitimin Tanımı ve Önemi	9
2.3. Eğitim Sistemi	9
2.4. Eğitim Sisteminde Öğretmen ve Öğretmenin Önemi.....	10
2.5. Özel Okulun Tanımı	11
2.6. Özel Okul İle İlgili Kanunlar.....	11
2.7. Özel Okulun Tarihçesi.....	12
2.7.1. Osmanlı Döneminde Özel Okullar	13
2.7.2. Azınlık Okulları	13

2.7.3. Yabancı Okullar	13
2.7.4. Özel Türk Okulları.....	14
2.8. Özel Okulda Eğitim ve Öğretim.....	15
2.9. Özel Okul ile Devlet Okulu Arasındaki Farklar	15
2.10. Özel Okulun Tercih Edilme Sebepleri	16
2.11. Özel Okulda Yaşanılan Sorunlar	16
2.11.1. Veli Açısından Yaşanılan Sorunlar	16
2.11.2. Okul Yönetimi Açısından Yaşanılan Sorunlar	17
2.11.3. Çalışma Koşulları Açısından Yaşanılan Sorunlar	17
2.11.4. Meslektaş Açısından Yaşanılan Sorunlar	17
2.11.5. Öğrenci Açısından Yaşanılan Sorunlar.....	18
2.11.6. Ekonomik Açıdan Yaşanılan Sorunlar	18
2.11.7. Sosyolojik Açıdan Yaşanılan Sorunlar	18
2.11.8. Psikolojik Açıdan Yaşanılan Sorunlar	19
2.11.9. Materyal Açısından Yaşanılan Sorunlar	19
2.11.10. Diğer	19
2.12. Özel Okulda Yaşanılan Sorunların Nedenleri	20
2.13. Özel Okulda Yaşanılan Sorunların Sonuçları.....	23
2.14. Özel Okulda Yaşanılan Sorunların Üstesinden Gelinmesi İçin Yapılması İçin Yapılması Gerekenler.....	25
2.14.1. Veli Açısından Yapılması Gerekenler	25
2.14.2. Okul Yönetimi Açısından Yapılması Gerekenler	25
2.14.3. Çalışma Koşulları Açısından Yapılması Gerekenler	26
2.14.4. Meslektaş Açısından Yapılması Gerekenler	26
2.14.5. Öğrenci Açısından Yapılması Gerekenler	27
2.14.6. Ekonomik Açıdan Yapılması Gerekenler	27
2.14.7. Sosyolojik Açıdan Yapılması Gerekenler	27

2.14.8. Psikolojik Açıdan Yapılmasının Gerekenler	28
2.14.9. Materyal Açıdan Yapılması Gerekenler	27
2.14.10. Diğer	29

III. BÖLÜM

3. YÖNTEM	30
3.1. Araştırmanın Yöntem ve Modeli	30
3.2. Çalışma Grubu	31
3.3. Veri Toplama Aracı	32
3.4. Verilerin Toplanması ve Analizi	33
3.4. Güvenilirlik ve Geçerlilik	34
3.5. Araştırmacının Rolü	35

IV. BÖLÜM

4. BULGULAR	36
4.1. Birinci Görüşme Sorusuna İlişkin Bulgular	36
4.2. İkinci Görüşme Sorusuna İlişkin Bulgular	37
4.3. Üçüncü Görüşme Sorusuna İlişkin Bulgular	39
4.4. Dördüncü Görüşme Sorusuna İlişkin Bulgular	40
4.5. Beşinci Görüşme Sorusuna İlişkin Bulgular	41
4.6. Altıncı Görüşme Sorusuna İlişkin Bulgular	42
4.7. Yedinci Görüşme Sorusuna İlişkin Bulgular	43
4.8. Sekizinci Görüşme Sorusuna İlişkin Bulgular	61
4.9. Dokuzuncu Görüşme Sorusuna İlişkin Bulgular	75

V. TARTIŞMA

5. TARTIŞMA	76
-------------------	----

VI. BÖLÜM

6. SONUÇ VE ÖNERİLER	82
6.1. Sonuç	82

6.2. Öneriler.....	85
6.2.1. Eğitim-Öğretim Uygulayıcılarına Öneriler	85
6.2.2. Araştırmacılara Öneriler	86
KAYNAKÇA.....	87
Ek 1. Veri Toplama Aracı.....	109
ÖZGEÇMİŞ	112

TABLOLAR DİZİNİ

Tablo 1. Araştırmaya Katılan Öğretmenlere Ait Demografik Özellikler	31
Tablo 2. Öğretmen Kavramına İlişkin Algılar	36
Tablo 3. Katılımcıların Özel Okul Öğretmenliğine Dair Düşünceleri.....	37
Tablo 4. Katılımcıların Özel Okulda Öğretmen Olma Kavramı Yerine Kullandıkları Kavramlara Yönelik Algıları	39
Tablo 5. Katılımcıların Özel Okulda Öğretmen Olma Tercihine Yönelik Düşünceleri	40
Tablo 6. Katılımcıların Özel Okulda Çalışma Şartlarına Yönelik Görüşleri.....	41
Tablo 7. Katılımcıların Öğretmenliği Bırakıp Başka Bir İş Yapma Hakkındaki Görüşleri	42
Tablo 8. Katılımcıların Veli Açısından Yaşadığı Sorunlara Yönelik Düşünceleri....	44
Tablo 9. Katılımcıların Okul Yönetimi Açısından Yaşadıkları Sorunlara Yönelik Düşünceleri	46
Tablo 10. Katılımcıların Çalışma Koşulları Açısından Yaşadıkları Sorunlara Yönelik Düşünceleri	49
Tablo 11. Katılımcıların Meslektaş Açısından Yaşadıkları Sorunlara Yönelik Düşünceleri	50
Tablo 12. Katılımcıların Öğrenci Açısından Yaşadıkları Sorunlara Yönelik Düşünceleri	52
Tablo 13. Katılımcıların Ekonomi Açısından Karşılaştıkları Sorunlara Yönelik Düşünceleri	54
Tablo 14. Katılımcıların Sosyolojik Açıdan Karşılaştıkları Sorunlara Yönelik Düşünceleri	55
Tablo 15. Katılımcıların Psikolojik Açıdan Karşılaştıkları Sorunlara Yönelik Düşünceleri	57
Tablo 16. Katılımcıların Materyal Açısından Karşılaştığı Sorunlara Yönelik Düşünceleri	58
Tablo 17. Katılımcıların Karşılaştıkları Diğer Sorunlara Yönelik Düşünceleri	60
Tablo 18. Katılımcıların Veli Açısından Yaşadığı Sorunların Çözümüne Yönelik Düşünceleri	61
Tablo 19. Katılımcıların Okul Yönetimi Açısından Yaşadıkları Sorunların Çözümüne	

Yönelik Düşünceleri	63
Tablo 20. Katılımcıların Çalışma Koşulları Açısından Yaşadıkları Sorunların Çözümüne Yönelik Düşünceleri	65
Tablo 21. Katılımcıların Meslektaş Açısından Yaşadıkları Sorunların Çözümüne Yönelik Düşünceleri	67
Tablo 22. Katılımcıların Öğrenci Açısından Yaşadıkları Sorunların Çözümüne Yönelik Düşünceleri	69
Tablo 23. Katılımcıların Ekonomik Açısından Yaşadıkları Sorunların Çözümüne Yönelik Düşünceleri	70
Tablo 24. Katılımcıların Sosyolojik Açısından Yaşadıkları Sorunların Çözümüne Yönelik Düşünceleri	71
Tablo 25. Katılımcıların Psikolojik Açısından Yaşadıkları Sorunların Çözümüne Yönelik Düşünceleri	73
Tablo 26. Katılımcıların Materyal Açısından Yaşadıkları Sorunların Çözümüne Yönelik Düşünceleri	74
Tablo 27. Katılımcıların Özel Okulda Yaşanan Diğer Sorunlar ve Çözümü İçin İlave Düşünceleri	75

I. BÖLÜM

1. GİRİŞ

Araştırmanın bu bölümünde problem durumu, araştırmanın amacı, araştırmanın önemi, sayıtlılar, sınırlılıklar ve konuyla ilgili kavramların tanımları yer almaktadır.

1.1. Problem Durumu

Türk eğitim sisteminde eğitim öğretim, özel okul ve devlet okulu tarafından verilmektedir. Devlet okulları parasızdır ve okulun tüm giderleri devlet tarafından karşılanmaktadır. Öğretmenler atama yoluyla okullarda görevlendirilmekte ve öğretmen maaşları devlet tarafından ödenmektedir. Özel okullar ise verdiği hizmetin karşılığında para talep eden, öğretmenleri ve diğer personelleri kendisi seçen ve öğretmen maaşları kurum tarafından verilen okullardır. Genel bir ifadeyle özel okullar, devlet okulu kapsamına girmeyen, devletin bütçesiyle desteklenmeyen eğitim öğretim kurumlarıdır (Özdemir ve Tüysüz, 2017).

Tüm dünyada 1970 ve 1980’li yıllarda başlayan ekonomik, sosyal, siyasi, ideolojik ve politik alanlarda meydana gelen gelişmeler kamu alanlarını da büyük ölçüde etkilemiştir (Aypay ve Türkoğlu, 2015). Sağlık, eğitim ve ulaşım gibi ücretsiz olarak sunulan kamusal hizmetler giderek özelleşmiştir (Akyol ve Yılmaz, 2016). Özelleşen bu kurumlar ticarileşmiş ve kendi aralarında rekabet ortamı oluşmuştur. Değişen eğitim politikaları ile beraber özel eğitim kurumlarında, çalışanlarının performanslarını artırmaları istenmiştir (Çimen ve Karadağ, 2020). Fakat artan beklentileri karşılayamayan öğretmenler, sorunlar yaşamış ve bu da özel okulların işleyişini olumsuz etkilemiştir (Yılmaz ve Altınkurt, 2011).

1980’li yıllarda hayatımıza giren özel okul kavramıyla yıllar içinde özel okul sayısı hızla artmıştır (Zeybekoğlu, 2007). Böylece özel okullar pek çok öğretmene iş kapısı olmuştur (Çimen ve Karadağ, 2020). Örgün eğitim kapsamındaki okullarda görev yapan öğretmen sayısı, 2023-2024 eğitim öğretim yılında 1 milyon 168 bin 896 olup bu öğretmenlerin 993 bin 397’i resmî okullarda, 175 bin 499’u özel okullarda görev yapmaktadır (Milli Eğitim Bakanlığı [MEB] , 2024).

Özel okullarda öğretmenler uzun çalışma süresine karşın düşük ücretle, güvencesiz şekilde zor koşullarda, baskı altında ve sendikal haklardan mahrum şekilde çalışmaktadırlar (Babür ve Özbaş, 2024). 2014 yılında Özel Eğitim Kurumlar Kanunu’nun 9. maddesi 2. fıkrasının kaldırılmasıyla özel okulda çalışan öğretmenlerin maaşında ciddi düşüşler yaşanmış, öğretmen ücretleri tamamen işverenin inisiyatifine bırakılmıştır. Kaldırılan bu maddede

“Okullarda eğitim-öğretim hizmeti yapanlara, kıdemlerine göre (emekliler hariç), dengi resmi okullarda ödenen aylık ile sosyal yardım kapsamındaki ek ödeme tutarlarından az ücret verilemez.” ifadesi yer almaktadır. Özel okulda çalışan öğretmenlerin kamudaki denklelerinden daha az maaş alamayacağı anlamına gelen bu madde son zamanlarda gündeme gelen taban maaş kavramını ortaya çıkarmıştır.

Gerek görsel gerekse yazılı haberlerde özel okul öğretmenlerinin bu duruma tepki verdikleri görülmektedir. Asgari ücretten bile az maaşla çalışan meslektaşlarının olduğunu ve taban maaşın yeniden gelmesi gerektiğini söyleyen özel okul öğretmenleri, yürüyüşler yapmış, protestolar düzenlemiştir. Örneğin öğretmenler, 30 Ağustos 2023'te Ankara'da taban maaş hakkı düzenlemesinin yeniden getirilmesi için eylem yapmıştır (gazateduvar.com). 29 Ocak 2024 tarihinde de maaş zammı ve taban maaşlarının düzenlemesi talebi ile öğretmenler Ankara'da yürüyüş yapmışlar ve TBMM önünde isteklerini dile getirmişlerdir (sözcü.com).

Toplumdaki gelişme ve değişimler, bireylerin eğitime bakış açısını değiştirerek eğitimin değerini artırmış ve bu durum velilerin eğitim hususunda daha seçici, araştırmacı, sorgulayıcı olmasını sağlamış ve bu durum velileri nitelikli okul arayışına itmiştir (Kurban, 2021). Bu bağlamda maddi güce sahip aileler, çocuklarını özel okula göndermeyi tercih etmişlerdir. Özel okulların nitelikli eğitim vermesi, eğitimin tam gün olması, fiziki imkânlar ve öğretmen kadrosunun niteliği gibi özellikler velilerin önem verdikleri unsurlardır (Dikbaş, 2008).

Özel okullar tam gün eğitim vermektedir. Tam gün eğitim, öğretmen ve öğrencilerin sabah aynı saatte okula gelerek akşam olmadan okuldan çıktıkları, öğle arasının olduğu böylece öğrencilerin daha çok dinlenme fırsatı bulduğu, derslerin yanında sosyal faaliyetlere de zaman ayırabildikleri bir sistemdir (Özan ve Öztürk, 2018). Tam gün eğitim sistemi ikili eğitim sistemine göre daha etkili bir öğretim sunmaktadır (Gullo, 200). Ancak öğrenci güvenliğini sağlamak için öğretmenlerin öğle arası nöbet tutması, öğretmenlerin yorgunluğunu artmasına ve öğretmenlerde motivasyonlarının düşmesine neden olmaktadır (Doğan ve Erbyık, 2021).

Motivasyon, kişinin bir işi yapma isteği, bir davranışı gerçekleştirmesi için istenilen çabadır (Aslan ve Doğan, 2020). Bireylerin istek ve hevesleri, kişisel ihtiyaçları motivasyonun temelini oluşturmakta ve bu ihtiyaçların karşılanmaması motivasyon yoksunluğuna neden olmaktadır (Coşkun vd.,2023). Taş ve Selvitopu (2020) kişilerin motivasyon düzeylerinin, verimliliği etkilediğini ifade etmektedir. Her meslekte olduğu gibi öğretmenlerin de işlerini en iyi şekilde yapmaları motivasyona bağlıdır (Yılmaz ve Yılmaz, 2022). Konusuna hakim, öğrencilerin akademik başarısından kendini sorumlu tutan, onları destekleyen, ders içi etkinlik ve çalışmalara çokça yer veren bilgili ve aktif öğretmen başarılı öğretmen olarak

tanımlanmaktadır ve bu başarı öğrencilerin beceri, ilgi, başarı tutum ve davranışlarını etkilemektedir (Sünbül, 1996). Öğretmenlerin verimli olması onların çalışma isteklerinin artırılması ve iş doyumuna ulaşmasına bağlıdır (Azimi vd., 2019).

İş doyumunu, çalışanın yaptığı işten memnun olması durumudur (Günbayı ve Tokel, 2012). Yöneticinin öğretmene yaklaşımı, çalışma süresi ve şartları, bireysel farklılıklar ve ekonomik durum gibi iş doyumunu etkileyen birçok etken vardır (Feyzioğlu vd., 2013). Özel okul öğretmenlerinin çalışma şartlarının ağır olması ve öğretmen üzerlerindeki idare baskısı öğretmenlerin işlerinde doyumsuzluğa neden olmaktadır. İş doyumsuzluğu yaşayan çalışanlarda işe karşı isteksizlik, iş yerinden soğuma, kendini yetersiz hissetme, iş yerine gelmek istememe ve işten ayrılma gibi sonuçlar ortaya çıkmaktadır (Eğinli, 2009). İşten ayrılma sebeplerinden biri de düşük iş tatmini, iş yükünün ve taleplerinin çok olmasıdır (Yavan, 2017).

Bir işin belli bir sürede ve kalitede yapılması beklenen iş miktarı, iş yükü olarak tanımlanmaktadır (Öztürk ve Erdem, 2020). Özel okulda çalışan öğretmenlerin iş yükü kamu öğretmenlerine göre daha fazladır. Öğretmenler, okul yönetiminin kendilerine verdiği görevler hususunda ve nöbet görevinden dolayı kaygı yaşamaktadırlar (Altınok, 2021). Bunun yanında aile problemlerinin en güçlü sebeplerinden biride iş yüküdür (Dinç, 2021). Araştırmalar, bireyin işi, ailesi ve kişisel yaşamındaki uyuma sahip kişilerin iş performansının yüksek olduğunu göstermektedir (Erben ve Ötken, 2014). Öğretmenler, okul yönetiminin istediği okul aile iletişimi ekstra bir sorumluluk ve rol fazlası görev olarak görmektedirler (Bozyiğit ve Kazak, 2024). Özel okul sayısının artması velilere okulları karşılaştırma ve seçme imkânı tanıdığından özel okullar, velileri memnun etmek için çaba göstermektedir (Özüer ve Narcı, 2024).

Öğretmen, okul ve veliler arasındaki etkili iletişim, etkili okul-aile iş birliği için gereklidir (Erten, 2020). Bu bağlamda aileler ev ziyareti, internet ve WhatsApp gibi iletişim kanallarını kullanmak istemektedirler (Bahçıvan, Kalay ve Bay, 2018). Ancak bu iletişim araçlarının kullanılmasıyla öğretmenler, okul saatinin dışında dahi veliyle görüşmekte ve onlara ayrıca vakit ayırmak durumunda kalmaktadırlar (Bozyiğit ve Kazak, 2024). Eğitimde öğretmen veli ilişkisinin, öğrencinin akademik başarısını ve sosyal ilişkilerinin kalitesini belirlemesinin yanı sıra velilerin okula karşı olan tutumlarını da etkilediği görülmektedir (Koç, 2018).

Okuldaki öğrenme, evde anne babalar tarafından desteklendiği sürece öğrenci başarısı yükselir (Çelenk, 2003). Araştırmalar, çocuğunu destekleyen ve çocuğuyla yakından ilgilenen ailelerin çocuklarının akademik başarısının yüksek olduğunu göstermektedir (Kılıç ve Gündüz,

2021). Fakat devlet liselerinde olduğu gibi özel okullarda da velilerin okulla ilişkisi istenilen düzeyde olmamasına rağmen veliler öğretmenleri yönlendirmekte ve öğretmenlerden bu çerçevede davranış beklemektedirler (Açıkalın, 1989). Bu bağlamda özel okullar genellikle veli öğrenci memnuniyetini sağlayan ve öğrenci başarısını artıran öğretmenlerle çalışmayı tercih etmektedirler (Gürbey vd., 2024).

Özel okulların öğretmen ve personel alımları kurumun kendi belirlediği ölçütlere göre yapılır ve iş sözleşmeleri bir yıllık imzalanır (Kaya, 2009). Öğretmenlerin işe alımında en önemli ölçüt tecrübedir; ancak işe alımda referans da etkilidir ve mülakatlar okul müdürleri tarafından yapılmaktadır (Teke ve Yılmaz, 2022). Özel öğretim kurumlarında çalışan personellerin iş sözleşmesi en az bir takvim yılı olacak şekilde yapılmaktadır (Öztürk, 2019). Sözleşmelerin her yıl yapılması öğretmenlerde gelecek kaygısı yaşamalarına, gelecek planları yapmasına engel olmasına ve öğretmenlerin her an işsiz kalma stresi yaşamalarına neden olmaktadır (Çimen ve Karadağ, 2020).

Öğretmen, öğrenciye ders anlatan, onlara mesleki bilgiler veren hayata dair tecrübeleri aktaran kişidir (Şahin ve Kocalar, 2023). Eski dönemlerden itibaren öğretmenlik önemli bir meslek olmuşken (Karamustafaoğlu ve Özmen, 2004) eğitimin piyasalaşmasıyla öğretmenler ücretli emekçiye dönüşmüşlerdir (Demirer, 2012).

Uzun çalışma süreleri, fazla iş yükü, ücretin düşük olması, çalışan üzerindeki baskı ve hata yapma kaygısı iş yerindeki tükenmişliğe sebep olan unsurlar arasındadır (Jugdev, Mathur, ve Cook, 2018). Tükenmişlik, bazı problemlerin de doğmasına neden olmaktadır (Akyürek, 2020). Öğretmenlerin sürekli olarak öğrenci, veli, meslektaşları ve okul idaresi ile yüz yüze ilişki kurmak zorunda olması mesleki tükenmişlik sendromunun öğretmenlik mesleğinde yaygın görülmesine neden olmaktadır (Cemaloğlu ve Şahin, 2007). Tükenmişlik hissiyatı yaşayan çalışanlar işin ve mesleğin gereklerini yerine getiremezler (Bal ve Arı, 2008). Sonuç itibarıyla öğretmende tükenmişlik eğitimin olumsuz etkilenmesine neden olabileceği kanısının doğmasına neden olabilmektedir.

Arıcı (2022) özel okul öğretmenlerinin işlerinde bir güvenceye ihtiyaçları olduğunu ifade etmektedir. Aynı kurumda yıllarca çalışmış bir öğretmen çok rahat işten çıkarılabilmektedir. Huzurlu ve mutlu bir şekilde yaşamaları için çalışanlara sunulan birtakım hakları içeren özlük hakları (Göker ve Gündüz, 2017) özel okul öğretmenlerine tanınmamaktadır.

Yukarıda ifade edildiği gibi özel okul öğretmenlerinin birçok sorunu vardır. Özel okul öğretmenlerinden çok şey beklenmekte ama onların memnuniyeti için herhangi bir şey yapılmamaktadır. Gerek çalışma koşulları gerekse maddi yetersizlikler ve çeşitli baskılar

öğretmelerde çalışma isteğini düşürmektedir. Ayrıca özel okul öğretmenleri stres, yorgunluk ve iş yükünün fazlalığı gibi sebeplerden dolayı hem fizyolojik hem psikolojik sorunlar yaşamaktadır. Uzun süreli strese maruz kalan bireylerde kalp hastalığı, migren, tansiyon, panik atak hastalıklarının yanında ani öfkelenme, uykusuzluk, zararlı madde kullanımının artması, yorgunluk ve huzursuzluk gibi sorunlar görülmektedir (Aksoy ve Kutluca, 2005).

Bu araştırmada özel okulda görev yapan öğretmenlerin yaşadıkları sorunları tespit edilerek çözüm yollarının bulunması çalışılmıştır. Böylece özel okul sahiplerinin ve resmi yetkililerin konuya dikkatleri çekilerek bir farkındalık oluşturulması amaçlanmıştır. Bu bağlamda ilgili çalışmada alana ışık tutmaya çalışılmış ve alanda bir boşluğu kapatmaya katkıda bulunması açısından önem arz etmektedir.

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu çalışmanın amacı; özel okullarda görev yapan öğretmenlerin yaşadığı problemleri tespit etmek ve bu probleme ilişkin çözüm yollarını ortaya koymaktır. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır. Katılımcılara göre;

1. Öğretmen kavramının tanımı nedir?
2. Özel okulda çalışma şartları nelerdir?
3. Özel okulda karşılaşılan sorunlar nelerdir?
4. Özel okulda karşılaşılan sorunların çözümü için neler yapılmalıdır.

1.3. Araştırmanın Önemi

Özel okulların artmasıyla burada çalışan öğretmenlerin sayısı artmıştır. Önceleri Milli Eğitim Bakanlığı'ndaki görevinden ayrılarak çalışılan bu kurumlar günümüzde atanamayan öğretmenlerin gelir kapısı olmuştur. Ayrıca ekonomik şartlardan dolayı Milli Eğitim Bakanlığı'ndan emekli öğretmenlerin de kapısını çaldığı ilk yerler özel okullardır. Özel okullar çalışma şartları ne kadar zor olsa da mecburi sebeplerden dolayı tercih edilen yerler olmuştur.

Özelleşen eğitim kurumları bir işletme, kurum sahipleri de işletmeci olarak görülmektedir. Her işletmede olduğu gibi özel okullarda da ticari kaygı güdülmektedir. En önemli ve öncelikli amacı kaliteli eğitim vermek olsa da özel okulların ticari amaçları vardır (Çelikten, 2010). Eğitimin piyasa konusu olmasıyla özel öğretim kurumlarında çalışan öğretmenlerin emeği, sermaye birikiminin ve karın kaynağı haline gelmiştir (Cin, 2013). Bu bağlamda öğretmene bakış açısı değişmiş, okul idaresi öğretmenleri işçi olarak görmüş ve bu doğrultuda birtakım sorunlar ortaya çıkmıştır (Aksoy ve Sarpkaya, 2020).

Özel okulda çalışan öğretmenler fiziki ve psikolojik açıdan birçok sorunla karşılaşmaktadırlar. Bu çalışmayla özel okulda çalışan öğretmenlerin yaşadıkları sorunların tespiti amaçlanmıştır. Ayrıca bu çalışmada yaşanan sorunların çözümleri de aranmaktadır. Bu araştırmayla, çözümü aranan sorunların ortadan kaldırılmasına katkıda bulunulacak ve öğretmenlerin daha iyi şartlarda hak ettikleri şekilde çalışmalarına imkân sunulacaktır.

Özetle bu araştırmayla özel okul öğretmenlerinin sorunlarına çözümler bulmak amaçlanarak kendini güvende hisseden ve kendi istekleri doğrultusunda çalışan öğretmenin hayatı kolaylaşacak ve aklını ve bedenini sadece eğitim öğretime yoracaktır. Böylece kendisinden beklenen performansı gösteren öğretmen; bilgili, ahlaklı ve ülkesi için faydalı olacak bireyler yetiştirecektir.

1.4. Sayıtlar

Bu araştırma aşağıdaki varsayımlar çerçevesinde gerçekleştirilmiştir:

1. Araştırmaya katılan öğretmenlerin gönüllü oldukları, herhangi bir baskı altında olmadıkları, görüşme sorularına samimi, doğru ve tarafsız olarak cevapladıkları ve
2. Görüşme için uygun ortam seçilmiş olup öğretmenlerin görüşme ortamından etkilenmedikleri, varsayılmıştır.

1.5. Sınırlılıklar

Bu araştırmaya dair sınırlılıklar şu şekildedir:

1. Bu araştırma Osmaniye il merkezinde bulunan 2023-2024 eğitim öğretim yılında ilkokul, ortaokul ve lise düzeyindeki özel okullarda görev yapan öğretmenlerle gerçekleştirilmiştir.
2. Görüşmeciler, görüşme zamanı ve yerini kendileri belirlemiş olmasına rağmen görüşme anında oluşabilecek gürültü ve stres ortamı araştırmayı etkilemiş olabilir.
3. Bu araştırma nitel araştırma yöntemi olgubilim deseni kullanılarak düzenlenmiştir.

1.6. Tanımlar

Öğretmen: Öğretme işini meslek edinmiş kişi (Türk Dil Kurumu [TDK], 2010). Öğrencileri; ahlaklı, çalışkan, bilgili, laik, vatanına milletine bağlı, başarılı ve demokrasiye inanan, ulusal varlığı devam ettiren bir vatandaş olarak yetiştirme görevi ve sorumluluğu verilen kimse (Kocabaş, 2008).

Özel Okul: Mülkiyeti özel bir kuruluşa veya kişiye ait olan devlet yönetiminden ayrı

eğitim ve öğretim yeri (TDK, 2010). Anaokulundan üniversiteye kadar tüm seviyede eğitim ve öğretimin yapıldığı, giderlerinin devlet tarafından karşılanmadığı, şahsa ait olabileceği gibi yardım kuruluşlarına ve vakıflara da ait eğitim öğretim kurumu (Bingölbalı, 2018).

Sorun: Üzerinde araştırma yapılması, düşünerek kafa yorarak çözüme kavuşturulması gereken durum; problem, sıkıntı, mesele (TDK, 2010). Bireyin çeşitli engeller sebebiyle çözüm yolu bulamadığı ve bireyi rahatsız eden durum, elde edilen ile istenilen arasındaki çatışma ve dengesizlik. (Yıldız, 2013).

Eğitim Sistemi: Genç nesillerin, toplumun gelenek ve göreneklerine, değer yargılarına, zihniyet ve dünya görüşlerine uygun yetiştirilmesini, özellikle kültürün kuşaktan kuşağa aktarılmasını sağlayan araç (Şenkaloğlu, 2021). Eğitim kurumları aracılığıyla kültür, aile, politik ve ekonomik olarak bir ülkenin yetiştirmek istediği insan tipini yetiştiren sistem (Tosun, 2018).

II. BÖLÜM

2. KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Araştırmanın bu bölümünde, sistem, eğitimi, eğitimin tanımı ve önemi, eğitim sistemi, eğitim sisteminde öğretmen ve öğretmenin önemi, özel okulun tanımı, özel okul ile ilgili kanunlar, özel okulun tarihçesi, Osmanlı döneminde özel okullar, özel okulda eğitim ve öğretim, özel okul ile devlet okulu arasındaki farklar, özel okulun tercih edilme sebepleri, özel okulda karşılaşılan sorunlar, özel okullarda karşılaşılan sorunların nedenleri, özel okullarda karşılaşılan sorunların sonuçları, özel okullarda karşılaşılan sorunların üstesinden gelinmesi için yapılması gerekenler hakkında kuramsal bilgiler yer almaktadır.

2.1. Sistem

Sistem; fiziksel, biyolojik, zihinsel ya da beşeri gibi varlıkların arasındaki sürekli ilişkidir (Akkuş ve İzci, 2018). Sistem, belli bir amacı olan kurallı bir düzen içinde ve birbirleriyle ilişkili öğelerin oluşturduğu bir yapıdır (Yeşilyurt, 2021). Birbirleriyle ilişkili olan öte yandan birbirinden bağımsız öğeler bütününe bir amaç için oluşturduğu düzenin adı sistemdir (Hark Söylemez ve Adıyaman, 2023). Sönmez (1986) ise sistemi, farklı ama uyumlu öğelerin bir hedefi gerçekleştirmek için meydana gelen bütün, olarak tanımlamıştır. Sistemde bir amaç birlikteliği vardır ve bu birlikteliği oluşturan öğeler kendileriyle bir etkileşim halinde olduğu gibi çevresiyle de bir etkileşim halindedir ve amacı insana hizmet olan tüm kurumlar bir sistem içinde varlığını devam ettirmektedir (Karagözoğlu ve Karagözoğlu, 2023). Literatürde sistemin farklı tanımları yapılsa da öğeler, öğeler arasındaki etkileşim ve sistemin amaca hizmet etmesi, sistemin temel unsurudur (Odabaşı, 1997).

Sistemler, çalışma alanındaki çevre ile etkileşime girmelerine göre kapalı veya açık sistem şeklinde isimlendirilir (Akkuş ve İzci, 2018). Sistemler; dış evresiyle etkileşim halinde olan açık sistem, dış çevresiyle etkileşim halinde olmayan kapalı sistem, şeklinde iki gruba ayrılır (Yalçınkaya, 2002). Özkan (2018), bir döngü halinde olan sistem bileşenlerini, görevini tamamlayabilmek için çevresinden aldığı bilgi, hizmet, insan ve enerji kaynağı, hammadde gibi türlü materyal girdi, amaca uygun bu girdilerin bir hizmet veya ürüne dönüşme aşamasına süreç, süreç sonrası girdinin bir ürün olarak ortaya çıkmasını ise çıktı, şeklinde açıklamıştır.

2.2. Eğitim, Eğitimin Tanımı ve Önemi

Eğitim, insanlık tarihinin başlangıcıyla ortaya çıkan, ihtiyaç duyulan temel ve basit bilgilerin diğer bireylere aktırılmasıdır (Mart ve Kartal, 2022). Eğitim, yaşamın her kademesinde olan durmaksızın devam eden ve ailede başlayarak okulda belli bir program dâhilinde yürütülen bir süreçtir (Oğuz, 2021). Okuldaki eğitim, öğrencileri yönlendirme ve onların kabiliyetlerinin ortaya çıkması yönüyle disiplinli ve düzenli bir çalışmanın sonucudur (Yenice vd., 2003). Türk Dil Kurumu eğitimin tanımını “Çocuklar ve gençlerin toplum yaşayışında yerlerini almaları için gerekli bilgi, beceri ve anlayışları elde etmelerine, kişiliklerini geliştirmelerine, okul içinde veya dışında, doğrudan veya dolaylı yardım etme, terbiye” şeklinde yapmaktadır (TDK, 2024).

İnsanlar, yaşamları boyunca doğrudan ya da dolaylı bir şekilde eğitim sürecinden etkilenmektedirler (Saylık vd., 2021). Bireylerin hedeflenen amaca göre yetiştirildiği bu süreçte insanların kişilikleri; beceri, bilgi ve değerler vasıtasıyla farklılaşır (Kıralı ve Alcı, 2016). Eğitim, bireylerde olumlu değişimi meydana getirmektedir (Şenkaloğlu, 2021). Eğitimin, demokrasinin gelişmesi, suç oranının azalması, ekonominin güçlenmesi, sağlık bilincinin oluşması ve sağlıklı bireylerin yetişmesi gibi yaraları vardır. (Yavuz ve Susam, 2022).

Eğitim, toplum ve insanlar için çok önemlidir. Bireyin yaşamı boyunca devam eden bir süreç olan eğitim; insanların sosyalleşmesi, topluma uyum sağlaması, aynı zamanda toplumun kalkınması ve devamlılığı, ülkelerin gelişmişlik düzeyinin artması için önemli bir unsurdur (Kara, 2020). Toplumun gelişmesinde ve bireyin kendini tanımasında eğitimin önemli bir yeri vardır (Ezer, 2020). Bir devlet; gücünü, mevcudiyetini ve ana prensiplerini topluma empoze ettirmek amacıyla eğitimi kullandığından insanlığın ve devletin kalkınmasında eğitim, çok önemli bir görevi üstlenmektedir (Sarıbaş ve Babadağ, 2015). Bireyleri yaşadığımız dünyaya ve topluma uyumlu kişiler haline getirmek ve gelişen dünyanın gerektirdiği değer, beceri ve bilgi ile donatmak, eğitimin en temel amacıdır (Toprak ve Bozgeyikli, 2011). Toplum ve ülkelerin gün geçtikçe her seviyede, gerekli sayıda yetişmiş ve eğitim görmüş bireye ihtiyaç duyması eğitimin önemini göstermektedir (Özkan ve Çelikten, 2017).

2.3. Eğitim Sistemi

Eğitim sistemi, bir ülkenin istediği insan tipini yetiştirmek amacıyla meydana getirdiği bir düzendir ve bazı ülkelerde farklılık gösterse de çoğu ülkede benzer yapıdadır (Acar, 2023). Ülkeler, tarihinin her safhasında en önemli gereksinim olarak gördükleri eğitimi geliştirmek ya

da düzenlemek için farklı sistemler geliştirmişlerdir (Öztürk ve Coşkun, 2022). Eğitim sistemi açık bir sistemdir, çevresinden öğrenci ve öğretmen girdileri alıp davranış ve beceri kazanmış bireyler, bilgi ve araştırmalar gibi çıktıları çevresine sunduğu için açık sistem olarak görülmektedir (Erginer, 2006).

Eğitim sisteminin, ülkelerin gelişmesi ve dünyadaki hızlı değişime yetişmesinde çok önemli bir yeri vardır (Tangülü vd, 2014). Diğer sistemlerde olduğu gibi eğitim sistemi de ögelerin birbirine güç vermesiyle çalışır ve bir bütünsellik oluşturur (Aslan, 2021). Ülkelerin belirledikleri uzak hedefe ulaşma ve devletlerini garanti altına alma çabası eğitim sistemlerinin iyi işlemesi sayesinde sonuç verecektir (Sağlam ve Aydoğmuş, 2016). Kültürlerin gelecek nesillere aktarılması ve insanların topluma kazandırılması eğitimle mümkündür ve eğitim sistemlerini, kültür ve istenilen davranışlar şekillendirmektedir (Sarıbaş ve Babadağ, 2015). Eğitim ve eğitim sistemlerinden beklenen; günümüz dünyasına ayak uyduran, günlük yaşam ihtiyaçlarını karşılayabilen, eleştirel düşünebilen, araştıran, üretken, mücadeleci, topluma faydası dokunan, dünyadaki gelişmelerden haberdar, milli kültürüne sahip, demokratik, barışçıl ve tüm insanlığa saygılı bireyler yetiştirmektir (Hareket vd., 2016).

2.4. Eğitim Sisteminde Öğretmen ve Öğretmenin Önemi

Yaşam standartlarının artması ve toplumun ilerlemesinin, başarılı eğitim sistemi ile olduğunu belirten Şahin ve Şahin (2017) eğitim başarısının da nitelikli öğretmenler yetiştirmeye bağlı olduğunu söylemiş bu sebeple öğretmenliğin öneminin arttığını ifade etmiştir. Çelikten vd., (2005) öğretmeni, insan kişiliğine şekil veren bir sanatçı olarak tanımlamış ve toplum için çalışan insan gücünü yetiştiren, topluma uyum sağlayan, dünyadaki gelişmeleri görebilen bireylerin yetişmesinin iyi bir eğitim sistemiyle birlikte donanımlı öğretmenler sayesinde olduğunu üstelik öğretmenin ülkelerin kaderini belirleyecek güce sahip olduğunu belirterek öğretmenin önemini vurgulamıştır. Benzer şekilde Ayas (2009), nitelikli öğretmen yetiştirilmediği takdirde ülkelerin tarih sahnesinden silinme tehlikesiyle karşı karşıya olduğunu söyleyerek öğretmenin eğitim sistemindeki önemine dikkat çekmiştir. Yetişmiş insan gücü ve kişi başına düşen milli gelir, ülkelerin gelişmişlik seviyesini gösteren önemli unsurlardır (Kalkanlı, 2009). Bu sebeple toplumun ihtiyacı olan mesleğe göre insan yetiştiren ve ulusun geleceğini inşa eden öğretmenlerin önemi oldukça fazladır.

Öğretmenlerin yalnızca bir sınıfı etkilediği düşünülse de aslında onlar, tüm çağa hitap edip bir nesli yönlendirmektedir (Karataş, 2020). En büyük istek ve amacı, hedeflenen niteliklere sahip bir nesil yetiştirmek olan ülkeler bu doğrultuda eğitim kalitesini artırmaya çalışmaktadır

ve bu da öğretmenlerin üstlendiği görevi daha da önemli kılmakta (Kaysi ve Gürol, 2016) ve bu durum öğretmenleri eğitim sisteminin merkezi haline getirmektedir (Kahyaoğlu ve Yangın, 2007). İnsanlar çağlar boyunca bildiklerini başkalarına aktarma ihtiyacı duyduğuna göre öğretmenliğin kadim mesleklerinden olduğunu söyleyen Coşkun (2022), öğretmenlik mesleğinin her daim varlığını sürdüreceğini ifade etmiştir. Oktay (1991), ise her ne kadar öğretme için farklı teknolojik cihazlar üretilse de öğrenci ile öğretmen arasındaki ilişkinin farklı olduğunu belirterek hiçbir öğretim aletinin öğretmenin yerini tutamayacağını söylemiştir.

2.5. Özel Okulun Tanımı

Özel okul; yabancı veya yerli tüzel ve gerçek kişilerin kurduğu gözetim ve denetimi devlete ait, Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı olarak çalışan eğitim kurumlarıdır (Altun Aslan, 2019). Eğitimin karşılığı olarak belli bir miktar para veriliyor olması özel okullar ile devlet okulu arasındaki en büyük farktır (Altuğ Dönmez, 2015). Faaliyetlerini sadece kâr amaçlı yürütmeyen ve devletin üzerindeki eğitim yükünün bir kısmını alan özel okullar, anaokulundan başlayarak üniversiteye kadar eğitimin tüm aşamasında vardır (İnal, 2019).

2.6. Özel Okul ile İlgili Kanunlar

Günümüzde Özel Öğretim Kurumları Kanunu dendiğinde karşımıza çıkan ilk kanun 1965 tarihli 625 sayılı kanun ikincisi ise 5580 sayılı kanundur (Altınok, 20019). Özel okullarla alakalı ilk kanun 1961 Anayasasına dayanarak “625 Sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanunu” adıyla 1965 yılında çıkarılmış ve Türk, azınlık, yabancı gibi tüm özel okulları kapsayan bu kanun oldukça detaylı hazırlanmıştır (İnal, 2019). Bu kanun ile eğitimin devletin tekeline olmayacağı ama denetim ve gözetimin devlette olması şartıyla serbest olması gerektiğine dikkat çekilmiştir (Uygun, 2003). Tüm özel öğretim kurumlarının açılma şartları bu kanunun hükümlerine dayanmaktadır (Hesapçıoğlu ve Özcan, 1995).

1980’li yıllara gelindiğinde ise özel okullarla ilgili kanunlarda birtakım düzenlemelere gidilmiştir (Uygun, 2003). Örneğin 1982 Anayasası’nda üniversiteler yalnızca devlet eliyle kurulur ifadesi 1985’te yapılan düzenlemeyle değiştirilerek özel okullar açıktan desteklenmiştir (İnal, 2019). 1982 Anayasasının 27 ve 42. maddelerin hükümleri çerçevesinde 1739 ve 222 sayılı kanunla 625 Sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanunu’yla özel öğretim kurulması serbest bırakılmış, 1985’den sonra yabancıların Türk vatandaşları ile ortak özel okul açılması teşvik amaçlı serbest hale gelmiştir (Altınok, 2019).

Özel öğretim kurumu olarak nitelendirilen kurumlar; kurslar, dershaneler, sürücü

kursları, özel okullar, etüt merkezleri ve hizmet içi eğitim merkezleridir (Özdemir ve Tüysüz, 2017). Bu özel öğretim kurumlarının açılma şartları, faaliyetleri, yönetimi ve denetimine ait kurallar 2007 yılında çıkan 5580 sayılı Özel Öğretim Kanunu'na göre belirlenmektedir (Altun Aslan, 2019). 2007 tarihli kanun Cumhuriyet döneminin son yasasıdır (Ata, 2006). Özel öğretim kurumları 5580 sayılı yasanın 6. maddesindeki 1. fıkrasında ifade edildiği üzere 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu'nda belirtilen Türk Milli Eğitim'inin temel ilkelerine ve genel amaçlarına uygun olarak yürütülmektedir (Toprakçı vd., 2018). Özel öğretim kurumlarının işleyişiyle ilgili kanunların yanında orada çalışan kişiler ile ilgili kanunlar da bulunmaktadır.

Özel okullarda uzman, öğretmen ve idareci olarak çalışan kişiler kanun hükümleri saklı olmak üzere 4857 sayılı İş Kanunu ve 5510 sayılı Sosyal Güvenlik Kanunu'nun yanında 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu hükümlerine tâbi olmaktadır (Onat, 2023). Öğretmenlerle ilgili son olarak 2022 yılında Öğretmenlik Meslek Kanunu çıkarılmıştır (Aksoy ve Taşkın, 2023). Öğretmenlik Meslek Kanunu kapsamında öğretmenlik mesleği, öğretmenlerin seçimi ve nitelikleri, adaylık işlemleri ve kariyer basamakları başlıkları yer alırken hüküm bulunmayan durumlarda 222, 657 ve 1739 sayılı yasalara başvurulması önerilmektedir (Gül ve Güngör, 2022).

2.7. Özel Okulun Tarihçesi

Dünyada özel ve kamu okullarının gelişmesi sanayi inkılabı ile olmuştur (Kurt, 2012). Sanayinin ilerlemesi ve ticaretin gelişmesi; nitelikli işgücü ihtiyacını artırmış, bu ihtiyacı karşılamak için kitlesel eğitim yaygınlaştırılıp ilk parasız modern okullar kurulurken diğer yanda ekonomi, edebiyat ve sanat alanındaki statüsünü korumak isteyen varlıklı ailelerin çocukları için de özel okullar inşa edilmiştir (Onaran, 2018). Burjuva sınıfının gelişmesiyle aileler çocuklarının daha iyi eğitim almalarını istemiş bu bağlamda özel okullar kurulurken iş gücünün planlı şekilde verilmesi amacıyla devlet okulları kurulmuştur (Uygun, 2003).

Osmanlıda özel okulların açılması batıdan çok sonra olmuştur (Kurada, 2022). Türkiye'de özel okulların gelişmesi ilk olarak yabancıların ve azınlıkların açtığı özel okullarla başlamıştır (Aktaş, vd., 2014). Böylece önceleri parasız olan ve vakıfların ya da varlıklı kişilerin yaptıkları yardımlara dayalı olan eğitim, 19.yy'ın sonlarına doğru ticarileşmiş aslında mevcut olan, zenginlerin parayla öğretmen tutma uygulaması kurumsal ve yasal hale gelmiştir (Şimşek, 2014).

2.7.1. Osmanlı Döneminde Özel Okullar

Türk eğitim tarihinde özel okullar için Islahat Fermanı bir dönüm noktası olmuştur. Bu belge ile azınlıklara ve yabancılara özel okul açma yetkisi verilmiş, günümüz özel okulların çerçevesi oluşturulmuş ve ilk defa özel okullar resmi belgelerde görülmüştür (Uygun, 2003). 1839'da ilan edilen Tanzimat Fermanı'yla birlikte Osmanlı sınırlarında yaşayan her toplum ve cemaatin kendilerine ait okul sayısında artış görülmüştür (Ağırbay, 2018). 3 Kasım 1839 tarihinde ilan edilen Tanzimat Fermanı ile başlayıp 1876 yılına kadar geçen dönem Tanzimat Dönemi olarak adlandırılmaktadır (Cemaloğlu, 2005). Tanzimat Fermanı, eğitimle ilgili kanunlara direkt yer vermese de Tanzimat Dönemi eğitimde önemli gelişmelerin yaşandığı bir dönem olmuştur (Bozaslan ve Çokoğullar, 2015). Bu dönemde özel Türk okulları da yaygın bir şekilde faaliyet göstermiştir (Yılmazlar, 2007). Özel okullar; Osmanlı Devleti'nde özel azınlık okulları, özel yabancı okullar ve özel Türk okulları olmak üzere üç kategoride ele alınmaktadır (Kazancıoğlu, 2020).

2.7.2. Azınlık Okulları

Osmanlı İmparatorluğu, birçok farklı etnik kökene ve dine sahip grupları bünyesinde barındıran bir devlettir (Gökçe ve Oğuz, 2009). Bu toplulukların eğitim ihtiyacını karşılamak için ülkede yaşayan ve nüfus çoğunluğu fazla ırk, din ve dil unsurlarından farklı vatandaşlar, azınlık okullarını kurmuşlar ve bu okulları da Ermeni, Musevi ve Rum vatandaşların okulu olarak ifade etmişlerdir (Pektaş ve Tuğcular 2023). Osmanlı, eğitimi devletin görevi olarak görmediğinden azınlık okulları, bunu çok iyi kullanmış ve Anadolu'nun en ücra köşesine kadar kendilerine uygun gördükleri her yere yayılmıştır (Gökçe ve Oğuz, 2009). 3 Mart 1924'te çıkarılan Tevhidi Tedrisat Kanunu (Öğretim Birliği Yasası) ile ülkedeki tüm eğitim öğretim kurumları gibi azınlık okulları da Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlanmıştır (Yıldırım, Aktaş ve Polat 2014). 1965 yılında çıkarılan 625 sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanunu'na göre azınlıkların yeni okul açmaları yasaklanmış mevcut olanların ise Türk Milli Eğitiminin kurallarına göre eğitim vermeleri kararlaştırılmıştır (Sayhan, 2011).

2.7.3. Yabancı Okullar

Yabancı okullar; Amerika, Fransa, Almanya, İngiltere ve Fransa gibi batılı devletlerin Osmanlı topraklarında yaşayan vatandaşlarının eğitim öğretim ihtiyacını gidermek, Protestanlığı ve Katolikliği yaymak için kilise etrafında kurdukları okullardır (Baytal, 2000). Donanımlı eğitimcilerin ders vermesi, yetenekli ve başarılı fakir öğrencilerin eğitim

masraflarının karşılanması, sahip oldukları eğitim araç ve gereçleri, yabancı dil eğitimi ve kız çocuklarının okutulması gibi nedenler yabancı okullara talebi artırmış aynı zamanda Osmanlı'da batılı anlamda eğitimin temellerini de atmıştır (Göksal, 2018). Çoğunluğu ruhsatsız olup misyonerlik faaliyetlerini sürdüren yabancı okullar, eğitim programlarını bulundukları bölgenin siyasi yapısı, halkın ihtiyaçları ve hassasiyetlerine göre belirlerken eğitim dili olarak da öncelikle hizmet ettikleri milletin dili sonra da bölgedeki azınlıklara göre belirlemişlerdir (Topçu, 2007). Osmanlı Devleti, ruhsatsız şekilde çoğalan ve başına buyruk hareket eden yabancı okulların misyonerlik faaliyetlerinden rahatsız olmuş ve bu okulları denetim altına almak istemiştir (Haydaroğlu, 2006). 3 Mart 1924 tarihinde çıkarılan Tevhidi Tedrisat Kanunu ile asıl düzenlemeler yapılmış, yabancı okulların zararlı faaliyetleri önlenmiş ve Türk Devleti'ne uygun eğitim vermeleri sağlanmıştır (Yücel, 2016).

2.7.4. Özel Türk Okulları

Osmanlı Dönemi'nde eğitim, vakıfların desteğiyle ve hayırsever vatandaşların yardımlarıyla sağlandığı için eğitimin paralı olması Türkler tarafından yadırganmış, bu sebeple Osmanlı Devleti'nde Türklerin özel okul açması yabancılar ve azınlıklardan sonra olmuştur (Yazıcı, 2010). Osmanlı Devleti, yabancı okulların devlet içindeki farklı mezhep ve etnik gruplar arasında kargaşa çıkardığını ve bunun devletin geleceği için çok önemli bir problem olduğunu görmüş, bunu engellemek için de İstanbul ve taşrada okullar açmıştır (Topuz, 2018).

Osmanlı Dönemi'nde İstanbul'da Türkler tarafından açılan ilk özel okul olan Darüşşafaka; yetim ve öksüz, yetenekli Müslüman çocukların eğitimi için 1873 yılında İstanbul'da açılmış ve bu okul eğitim öğretime hala devam etmektedir (İnce, 1992). Atatürk 1 Kasım 1925 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde yaptığı konuşmasında eğitimde istenilen yerlere gelebilmek için varlıklı ailelerin desteğine ve özel teşebbüslere gerek duyulduğunu söylemiştir (Tümer, 2010). Atatürk'ün yaptığı çağrı sonrasında Ankara'da İsmet Paşa'nın başkanı olduğu Türk Maarif Cemiyeti ismiyle bir dernek kurulmuştur (Çelebi, 2004). 1 Ocak 1928'de açılan dernek, okumak için kırsal kesimden kente gelen çocuklar için öğrenci yurdu yapmış, maddi durumu olmayan başarılı öğrencilere burs vermiş, harf inkılabı ile okuma yazma seferberliğine katkı sağlamak için Türkçe kursları ve nitelikli eğitim veren okullar açmıştır. Derneğin 1946 yılında "Türk Eğitim Derneği" olan okul nitelikli eğitimin yaygınlaşması amacıyla hizmetlerini hala sürdürmektedir (Çelebi, 2004).

2.8. Özel Okulda Eğitim ve Öğretim

Özel okullar kar amacı taşıyan işletmeler olduğundan kendi aralarında bir rekabet ortamı meydana gelmesi, özel okulların eğitim öğretim kalitesini artırmalarında çok etkili olmaktadır (Kırmızı, 2014). Özel okullar rakipleriyle yarışabilmek ve farklarını ortaya koymak için eğitim hizmetindeki tüm yenilikleri yakinen takip etmektedirler (Bozyiğit, 2017). Özel okullarda imkânların fazla olması öğrenme öğretme sürecini etkili kılmaktadır (Arslan vd., 2010). Müfredat çalışmaları, Talim Terbiye Kurulu tarafından belirlenen kıstaslara göre yapılır ancak; özel okullarda çerçeve, ihtiyaca göre genişletilir bireysel ya da toplu şekilde eğitim verilebilmektedir (İnal, 2019). Özel okullar, üniversite sınavını çok önemsemekte eğitim öğretimlerini bu doğrultuda vermektedirler (Bümen ve Yazıcılar, 2020).

2.9. Özel Okul ile Devlet Okulu Arasındaki Farklar

Devlet okulu parasız eğitim verirken özel okullar eğitim öğretim hizmetini paralı vermektedir (Ak Küçükçayır ve Cemaloğlu, 2017). Devlet okulunda, giderler devletin vatandaşından aldığı vergilerle karşılanırken özel okulun bütçesi, bağış ve velilerin ödedikleri ücretlerle karşılanmaktadır (Gürler, 2020). Sınıf mevcudunun devlet okuluna göre daha az olduğu özel okullarda fizikî şartlar, gayet iyidir ve öğrencilere sunulan spor dalları geniştir (İlgar, 2014). Özel okullarda yabancı dil eğitimin iyi olması, teknolojinin eğitime entegre edilmesi, uygulama alanı, laboratuvar ve araç gereçlerin eksiksiz olması bunun yanında rehberlik hizmetlerinin iyi sunulması, aileyle iyi iletişim kurulması ve onların desteklenmesi devlet okulu ile özel okul arasındaki farklardır (Dinler ve Subaşı, 2003). Özel okullar, aileler tarafından tercih edilebilmek için yenilikleri takip ederek, farklı eğitim politikası ve program uygulamaktadır (Özdemir, 2016). Devlet okulunda ise öğrenci sayısı fazladır (Toprak ve Güneş, 2019).

Devlet okulunda öğretmen alımı sınav ve atamayla yapılırken özel okullar, öğretmenlerini Milli Eğitim Bakanlığının belirlediği kriterlere sahip olmak şartıyla kendi kadrolarını oluştururlar (Bozgeyikli ve Şat, 2014). Özel okul öğretmenleri, devlet okulundaki öğretmenler gibi iş garantisine sahip değildir (Kandemir, 2015). Ayrıca özel okul öğretmenleri, devlet okulundaki öğretmenlerden daha az maaş almaktadırlar (Gürler, 2020). Özel okulların eğitim öğretim hayatına devam edebilmeleri öğrenci sayısına bağlı olmakla birlikte öğrenci sayısı, kurumun gösterdiği performansa bağlı olarak yıllar içinde değişebilmektedir (Bozgeyikli ve Şat, 2014).

2.10. Özel Okulun Tercih Edilme Sebepleri

Velilerin özel okul tercihlerinde, yabancı dil öğretimi en önemli nedenler arasındadır (Dikbaş, 2008). Özel okulların fiziki yapısı, temizliği, genel başarı ortalamasının yüksek olması, rehberlik hizmetleri, yabancı dil eğitiminin iyi olması, sanatsal, sosyal ve sportif faaliyetlerin çeşitliliği, nitelikli öğretmenlerin varlığı ve okulun sunduğu etütler, özel okulun tercih edilme sebepleridir (Yavuz, 2022). Akhan (2009), çalışmasında özel okulun tercih sebeplerini; yabancı dil ve bilgisayar eğitiminin verilmesi, sınıf mevcudunun azlığı, eğitimin tam gün verilmesi, fiziki imkânların çeşitliliği, sağlık görevlisinin ve psikolojik danışmanın olması, öğretmen alımındaki seçicilik, servis hizmetinin ve düzenli beslenme imkânının sunulması şeklinde sıralamıştır.

2.11. Özel Okullarda Yaşanılan Sorunlar

Özel okul öğretmenlerinin yaşadığı sıkıntılar arasında iş garantisinin olmaması, veli ve okul yönetiminin tüm sorumluluğu öğretmene yüklemesi, öğretmen başarısının öğrencinin aldığı puana göre değerlendirilmesi, öğrencilerin istenmeyen davranışları sayılmaktadır (Bingölbalı, 2018). Ergen ve Çokkeser (2022) çalışmalarında özel okul öğretmenlerinin karşılaştığı problemleri maaşın azlığı, sözleşme ihlalleri, uzun çalışma süresi, yönetici tutumları şeklinde ele almışlardır. Buna ek olarak Çimen ve Karadağ (2020) öğretmenlere görev tanımıyla bağdaşamayan işlerin verilmesi ve öğretmenlik mesleğinin saygınlığını düşüren koşullar ve veli beklentisini, yaşanan sorunlar olarak tespit etmişlerdir.

2.11.1. Veli Açısından Yaşanılan Sorunlar

Özel okullarda öğretmen veli ilişkisine bakıldığında velilerin öğretmenler üzerinde çok etkili oldukları görülmüştür (Açıkalın, 1989). Öğretmenler, notlar konusunda velilerden baskı görmekte veliler, öğretmenin sınıftaki disiplinine ve sınıf kontrolüne müdahale etmektedirler (Şenaras ve Çetin, 2018). Veliler özellikle ilkokul ve ortaokul kademelerinde öğrenciye karşı öğretmen ilgisinin çok iyi olmasını istemektedirler (Bozyiğit, 2017). Veliler, özel okul öğretmenlerinden yüksek performans beklemektedirler (Çokgezen ve Terzi, 2008). Bu durum öğretmenlerin mesai saatlerinin artması anlamına gelmektedir (Yılmaz ve Altinkurt, 2011). Ayrıca velilerin ilgisizliği, öğrencilerini takip etmeyişleri ve çocuklarına rol model olmamaları öğretmenlerin karşılaştığı sorunlardır (Özer vd., 2014).

2.11.2. Okul Yönetimi Açısından Yaşanılan Sorunlar

Okul yönetimi, okulun başarısını ve işleyişini etkileyen en büyük unsurdur (Babaoğlu vd., 2017). Okul yöneticileri, yönetici bilgisinin yanında iletişim alanında da bilgi sahibi olduklarında daha etkili olmaktadır (Peker ve Selçuk, 2011). Yönetimin yüksek beklentisi, öğretmenlerin kuruma olumsuz düşünceler beslemesinde en önemli etkidir (Karadeniz ve Zabcı, 2020). Öğretmenlerin yaptıkları işten mutlu olması, yönetici ve kurumundan destek görmesi, okula bağlılığını artırırken performansı düşüren; kaygı, öfke, çekingenlik gibi duyguların da üstesinden gelmesini kolaylaştırmaktadır (Argon, 2015). Özel okulda görev yapan okul müdürleri öğretmenlerine gereken değeri göstermemektedir (Çimen ve Karadağ, 2019). Ayrıca okul müdürleri öğretmenlere adil davranmayarak öğretmenler arasında ayrımcılık yapmaktadırlar (Büyükgökçe, 2015). Okul yönetimi, öğretmenleri öğretmen olarak görmemekte onlara özel şirkette çalışan birer işçi gözüyle bakmaktadır (Onaran, 2018). Görüldüğü üzere okul yöneticilerinin davranışları ve yeterlilik düzeyleri yaşanan sorunlar arasındadır (Ergen ve Çokkeser, 2022).

2.11.3. Çalışma Koşulları Açısından Yaşanılan Sorunlar

Özel öğretim kurumlarında yaşanan artışla birlikte buralarda çalışmaya başlayan öğretmenler, birçok olumsuz durumlarla karşılaşmaktadırlar (Çimen ve Karadağ, 2020). Öğretmenler farklı nedenlerle ya da isteğe bağlı olarak özel okullarda çalışmaya karar vermekte ve mesleklerini burada sürdürmektedirler (Baransel, 2020). Devlet ve özel okulda çalışan öğretmenlerin çalışma ve iş koşulları arasında fark olmakla birlikte özel sektörde çalışan öğretmenlerin çalışma şartları genellikle daha ağır ve zordur (Doğan, 2023).

2.11.4. Meslektaş Açısından Yaşanılan Sorunlar

Öğretmenlerin meslektaşlarıyla veya yöneticileri ile yaşadığı iletişim problemleri ve kişisel meseleler öğretmen kaynaklı sorunlar arasındadır (Semerci ve Çelik, 2002). Eğitim kurumları birer sosyal örgüttür ve buralarda çalışanlar arasında dedikodu görülmektedir (Gezen ve Kaya, 2022). Dedikodu, iki ya da daha fazla kişinin o ortamda olmayan kişiler hakkında yaptığı olumsuz ya da olumlu konuşmalardır (Alakaşlı ve Tösten, 2022).

2.11.5. Öğrenci Açısından Yaşanılan Sorunlar

Özel ortaokullarda öğretmenler, ders dinlememe, öğrencilerin kendi aralarında sözlü atışmaları, saygısız davranma, dersin işleyişini engelleme, ders dışı işlerle meşgul olma, yersiz espriler yapma, arkadaşlarıyla alay etme, argo kelime kullanma, bağırma gibi istenmeyen davranışlarla karşılaşmaktadırlar (Aydın ve Karakaya, 2021). Öğrencinin verilen ödevleri istendiği gibi ve vaktinde yapmaması, derse hazırlıksız gelmesi, dikkatini derse vermemesi gibi davranışlar öğretimle ilgili istenmeyen davranışlardır (Şirin ve Cebeci, 2017). İstenmeyen öğrenci davranışları, sınıfta arkadaşlarının ve kendisinin güvenliğini, sosyalleşmesini ve öğrenmesini etkileyen, öğrenmeyi engelleyen; hem sınıfın eşyalarına hem arkadaşlarının eşyalarına zarar veren; sınıf içi iletişimi engelleyerek duygusal, zihinsel, fizyolojik değişime neden olan, öğretmenin moralini bozan durumlardır (Gökyer ve Doğan, 2016).

2.11.6. Ekonomik Açıdan Yaşanılan Sorunlar

Çalışan tüm bireyler gibi öğretmenlerin de hayatını devam ettirebilmek için önceliği olan temel ihtiyaçları vardır (Bozkurt, 2013). Ücret, unvan ve iş niteliği ile uyumlu olduğu takdirde çalışanların tatmin duygusu yüksek ve olumlu olmaktadır (Akbaba ve Kipici, 2020). Özel okullarda net bir asgari ücretin olmaması, maaş miktarının iş sözleşmesinde yazılsa bile onun tam olarak verilmemesi, maaş konusundaki en büyük sorundur (Gül, 2008). Diğer bir sorun ise maaşların belirlenen günde verilmemesidir (Baransel, 2020). Kamu öğretmenleri kadar maaş alamayan özel okul öğretmenlerinin kendi aralarında bile adaletli bir dağılımın olmadığı görülmektedir (Cerev ve Coşkun, 2020). Üstelik yapılan işin karşılığı olarak yeterli ücretin alınması çalışanın performansını olumlu etkilemekle birlikte çalışanın kendini iyi hissetmesini de sağlamaktadır (Süngü, 2012).

2.11.7. Sosyolojik Açıdan Yaşanılan Sorunlar

Bireylerin bir işi yapmasındaki en büyük motive aracı, ekonomik yarar olarak görülse de insanlar saygı görmek, kendini gerçekleştirmek ve bilinir olmak gibi güdülerini tatmin için çalışırlar (Özgan ve Aslan, 2008). Amacı toplumsal fayda ve topluma hizmet olduğundan öğretmenlik mesleği herkes tarafından saygı duyulan bir meslekken günümüzde saygınlığını ve statüsünü kaybetmiştir (Pişkin ve Parlar, 2021). Teknolojinin gelişmesi ve bilgiye hızlı erişim, toplum ve öğrencinin öğretmenliğe bakışını değiştirmiştir (Mutluer ve Yüksel, 2019). Ekonomik getirisinin düşük olması, öğretmenlik mesleğinin statüsünü düşürmektedir (Göker ve Gündüz, 2017). Düşük sosyal statü, öğretmenin öğrenci üzerinde etkili olmasını

engellemektedir (Özkale, 2016). Alıç (1996), çalışmasında özel okul öğretmenlerinin fabrika işçisi olarak görüldüğünü, bu sebeple öğrenci ve velilerin öğretmenden daha kıymetli görülmesinin şaşırtıcı olmadığını ifade etmiştir. Özel okullarda çok fazla ders saati ve etüt çalışmalarıyla öğretmenlerin emeği sömürülmekte ve okul başarısını yüksek göstermek için öğretmenlere öğrencilerin notunu yükseltme ve yazılı sorularını öğrencilere önceden verme gibi etik olmayan davranışlara teşvik edilmektedir (Garipağaoğlu, 2015).

2.11.8. Psikolojik Açıdan Yaşanılan Sorunlar

Stres; insanların birbirleriyle olan ilişkilerini, düşüncelerini, davranışlarını, duygularını ve iş verimini etkileyen bir süreçtir (Altan, 2018). Stresin, insan psikolojisini olumsuz etkilediği bilinmektedir (Karadeniz ve Zabcı, 2020). Öğretmenler, en çok iş yükünün fazlalığı ve çeşitliliği sebebiyle stres yaşamaktadırlar (Ünal, 1999). Düşük statü, ekonomik yetersizlik, yasal güvencelerin ve meslekte yükselme imkânlarının yeterli olmamasından dolayı öğretmenlik mesleği zor meslekler arasına girmekte ve bu durum öğretmenlerde strese neden olmaktadır (Moğul, 2014). Ayrıca Altınok (2009), çalışmasında iş yükünün fazla olmasının stresi yaratan etkenlerin başında geldiğini ifade etmiştir.

2.11.9. Materyal Açısından Yaşanılan Sorunlar

Materyal kullanımı, öğrenme öğretme sürecinde öğrenmenin gerçekleşmesi, kolaylaşması, kalıcı ve somut hale gelmesi için oldukça önemlidir (Nalçacı ve Ercoşkun, 2005). Öğretim materyalleri sayesinde kazanımlara ulaşma kolaylaşır, öğretim süresi kısalır, ders akıcı hale gelir ve materyaller öğrencinin dikkatini çekerek ders verimliliği artar (Çoban ve İleri, 2013). Laboratuvarlar, bazı konuların ya da öğrencinin zihninde oluşan sorunların ve problemlerin deney ve gözlemi öğrencinin kendisinin yaparak öğrendiği, soyut algıları zihinlerinde somutlaştırdığı ortamlardır (Güneş, vd., 2013). Yenice, Balım ve Aydın (2008) çalışmalarında, öğretmenlerin okullarda laboratuvar imkânlarının yeterli olmadığını ifade etmişlerdir.

2.11.10. Diğer

Meslek sahibi bireylerin çalışmalarına uygun ölçüde ücret aldıklarını düşünmeleri, onların mesleğe bağlılığını ve iş doyumunu etkilemektedir (Erdem, 2010). Ücret, herhangi bir işletmede çalışanlara emeklerinin karşılığı olarak sunulan ödemedir (Yücel, 2023). Mesai dışında yapılan işlerin ücretlerinin ödenmemesi, ek ders ve nöbet ücret ödemelerinin

yapılmaması, sigorta primlerinin eksik yatırılması, ihbar ve kıdem tazminatı haklarının olmaması, özel okul öğretmenlerinin yaşadığı sıkıntılardır (Cantürk, 2023). Bu durum öğretmenlerde motivasyonun düşmesine neden olabilmektedir. Motivasyon, örgütsel hedeflere ulaşmada bireyin ihtiyaç ve gereksinimleri karşılanmasıdır (Karaköse ve Kocabaş, 2005).

Motivasyon, bir işi başlatma, işe devam ettirme ve yöneltme, bireysel ya da örgütsel amaca ulaşmada çaba göstermeye istek, olarak tanımlanmaktadır (Ertürk, 2016). Okulda rekabetçi bir ortam, gruplaşma, kendini kuruma ait hissetmeme, bencillik, öğretmenler arasında dayanışma ve mesleki yardımlaşmanın olmayışı ya da yetersizliği, dedikodu, en önemlisi öğretmene sınav odaklı davranış şekilleri öğretmenleri motivasyon konusunda oldukça etkilemektedir (Altan ve Özmusul, 2022). Özel okul öğretmenlerinin yoğun çalışması, iş yüklerinin devlet okulu öğretmenlerine kıyasla fazla olması onların motivasyonlarını olumsuz etkileyebilmektedir (Kılıç, 2023).

İş yükü, belirlenen zamanda belli standartlarda yapılması planlanan iş miktarıdır (Şahan Özer, 2019). Özel okul öğretmenleri, öğretim ve öğretim dışı faaliyetler gibi aşırı iş yükü nedeniyle kendi ailesiyle daha fazla çatışma yaşamakta, meslektaşlarıyla iletişimleri azalmakta, böylece aile ve iş hayatında daha çok çatışmayla karşı karşıya kalmaktadırlar (Dinç, 2021). Aile, kişinin içinde doğup büyüdüğü ve hayatını devam ettirdiği toplum için önemli rolü olan birimdir (İzki, 2019). Birey ailesin ekonomik ihtiyaçlarını karşılamak için çalışmaktadır (Çakır vd., 2019).

Özel okullarda bir yıllık sözleşme yapılmakta olup okulun beklediği performansı sergilemeyen öğretmen ile yeni sözleşme yapılmamaktadır (Erakkuş vd., 2016). Özel okullardaki genel uygulama, sözleşme tarihinin sonuna doğru mevcut öğretmenleri ile devam edip etmeyeceklerinin kararı alınır ve öğretmenleri ile yeni sözleşme imzalanır veya süresi dolan sözleşme kendiliğinden feshedilir (Karapınar ve Hatipoğlu, 2021). Belirsiz iş sözleşmeleri, yani net bir takvimin kararlaştırılmadığı sözleşmeler özel okulda imzalanan diğer bir sözleşme tipidir (Çiçek, 2009). Öğretmenlerin bazılarıyla da ücret karşılığı kısmî süreli iş sözleşmesi yapılmaktadır (Ergen ve Çokkeser, 2022). Bu uygulamalar öğretmenlerde gelecek kaygısı oluşturmaktadır (Ayna ve Deniz, 2023).

2.12. Özel Okulda Yaşanılan Sorunların Nedenleri

Kişinin toplumdaki statüsünü belirlemede eğitimin önemli bir yeri vardır (Şahin, 2019). Bireyin aldığı eğitim, onların hayattaki başarısını etkileyen ve hayatlarını şekillendiren en önemli unsurdur (İyikavak, 2024). Bu sebeple anne babalar, çocuklarının geleceği için en iyi

eğitim veren okulu bulma çabası içine girmekte, ekonomik gücü yerinde olan ebeveynler çocuklarının geleceği için özel okulu tercih etmektedirler (Yavuz, 2022).

Kamu okulu ile aynı eğitim programını uygulamalarına karşın teorik bilgilerin pratiğe dönüştürülmesi, kullanılan farklı yöntem ve teknikler, kamu okullarının veli beklentisini karşılamaması, eğitim öğretim niteliğinin yeterli olmaması, iletişimin iyi olmaması ve fiziki imkânsızlıklar nedeniyle veliler özel okula ilgi görmektedirler (Güney, 2010; Mermertaş, 2014). Özel okulların fiziki olanakları devlet okuluna göre daha çeşitli, sınıflardaki öğrenci sayısı az, dil ve fen laboratuvarı olanakları yeterli düzeydedir (Akhan, 2009; Kandemir, 2015; Ünsal ve Çetin 2019). Tüm bunların yanında özel okulların tam gün eğitim vermesi, anne ve babanın çalışması, özel durumu olan çocukların devlet okulunda göz ardı edileceği ve çocuklarının ezileceği düşüncesi de özel okulun tercih edilme sebepleri arasındadır (Erakkuş vd., 2016).

İhtiyaç duyulan öğretmen sayısının planlanması sırasında yapılan hata sonucu mezun sayısının fazla olması (Çinkır ve Kurum, 2017) ve kamu okulları için kadronun sınırlı olması birçok öğretmenin atanamayarak işsiz kalmasına sebep olmuştur (Demirer, 2012). Bu durumda öğretmenler, kendi mesleklerini yapabilecekleri yerler aramış ve özel sektörün bütün sıkıntılarıyla karşı karşıya kaldıkları özel eğitim kurumlarına yönelmek zorunda kalmışlardır (Cantürk, 2023). Öğretmen adaylarının devlet okuluna kadrolu öğretmen olarak atanabilmesi için Kamu Personeli Seçme Sınavı'na girerek yeterli puanı almaları gerekirken özel okulda öğretmen olmak için diploma, pedagojik formasyon ve deneyim gibi şartları taşımak yeterli olmaktadır (Çinkır ve Kurum, 2017).

Özel okulların müşterisi her ne kadar öğrenciler olsa da çocuklarının eğitimi için fedakârlık gösteren aileler de özel okulların müşteri profiline dâhil olmaktadır (Mermertaş, 2014). Velilerin özel okul seçimini etkileyen farklı sebepler olmakla birlikte eğitim için belli bir ücret ödeyen velilerin beklentisi, müdahalesi ve istekleri daha fazla olabilmekte bu da zaman zaman olumsuz sonuçlar doğurabilmektedir (İyikavak, 2024). Velilerin aşırı koruyucu olmaları, eğitim işini tamamen okula bırakarak ortak hareket etmek istememeleri ve öğrenci başarısızlığının en önemli nedenini öğretmen olarak görmeleri, öğretmenlerin velilerle yaşadıkları sıkıntının kaynağıdır (Özdoğru, 2021).

Özel okulların geçmiş yıllara göre artış göstermesi, özel okullar arasındaki rekabeti artırmıştır (Yüce, 2024). Günümüzde rekabete dayalı iş ortamında çalışan kişilerden, örgüt başarısı için iş tanımlarının dışında işlerin yapılması beklenmekte ve bu tür personel tercih edilmektedir (Bozgeyikli ve Şat, 2014). Bu durum görev ve sorumluluğu artan çalışanın iş yükünün artması anlamına gelmektedir (Öztürk ve Erdem, 2020). Eğitimin piyasalaştırılması;

özel okul, kurs ve dershanelerde ücret karşılığı çalışan öğretmenin emeğini, sermaye birikiminin ve kârın kaynağı haline getirerek işletmenin sahibi, yöneticisi, veli ve öğrencilerin her daim artan ve çeşitlenen isteklerine cevap vermek durumda kalmaları öğretmenlerin çalışma koşullarını zorlaştırmıştır (Demirer, 2012).

Bir iş sahibi olmak ve çalışmak insanların hayatlarını sürdürebilmeleri için gereklidir (Maraşlı, 2005). Bir mesleğin maddi getirisi, meslekte çalışanların maaşı, çalışma şartları ve sosyal imkânları o mesleğin statüsünü belirlemektedir (Babayiğit, 2018). Eğitim fakültelerden mezun olmayanlara formasyon eğitiminin verilmesiyle öğretmen sayılarındaki artış da öğretmenin değersizleşmesine neden olabilmektedir (Aydın ve Arastaman, 2024).

Farklı karakterlere, kültürel değer ve beklentiye sahip kişilerin bir arada çalıştığı örgütlerde bireyler, toplumsal ilişkilerde ve diğer insanlarla diyaloglarında farklı şekilde hareket etmektedir (Bozgeyikli ve Şat, 2014). Okullarda öğretmenler meslektaşlarıyla sorun yaşayabilmektedir (Demirtaş vd., 2007). Okulların merkezi sınavdaki başarısı ile öğretmen başarısı arasında ilişki kurulması öğretmenler arasında bir yarış ve rekabet ortamını oluşturmuştur (Buyruk, 2014). Bu rekabet ortamında örgütün amacını gerçekleştirmek amacıyla örgüt üyelerine dair bilgi almak, olan biten hakkında bilgi sahibi olmak ve bu doğrultuda tedbir almak isteyen ama sağlıklı iletişim kuramayan okul yöneticileri, kişilerin sosyal ilişkilerinden doğan dedikodu kanalının kurulmasına zemin hazırlamaktadırlar (Arabacı vd., 2012). Kıskançlık, okul yönetimin tutumu, çalışanlar arasındaki iletişim kopukluğu, merak, can sıkıntısı ve gruplaşma dedikodunun nedenleri arasındadır (Sarı ve Aslan, 2024).

Öğrencilerin öğrenmelerini sağlamak, öğretmenlerin asıl görevidir; fakat öğrencilerin istenmeyen davranışlar sergilemesi öğretmenlerinin görevlerini yapmalarına engel olan etkenlerden biridir (Aydın ve Karakaya, 2021). Velilerin, çocuklarının yaptığı her davranışı desteklemesi ya da onaylaması çocuğun doğruyu yanlış ayırt etmesini zorlaştırmakta, hodbin ve istekçi bir kişilik sahibi olarak yetişmesine sebep olmaktadır (Küçüker ve Tekin, 2018). Öğrencilerin derslere ve okula ilgisiz olmaları, öğrenme isteklerinin olmaması da yaşanan sorunların kaynağı olarak görülmektedir (Tunç vd., 2015).

Öğretmenlerin maaşlarının yetersiz olması nedeniyle ekonomik olarak zorluk çekmesi, öğretmenlerin yaşadığı sıkıntılar arasında en önemlisidir (Sağlam ve Sağlam, 2025). Özel okul öğretmenlerinin yaşadığı ekonomik sorunun nedeni “taban maaş” uygulamasının olmayışından kaynaklanmaktadır (Cantürk, 2021). Özel Öğretim Kurumları Kanunu’nun yer alan “Okullarda eğitim-öğretim hizmeti yapanlara, kıdemlerine göre (emekliler hariç), dengi resmi okullarda ödenen aylık ile sosyal yardım kapsamındaki ek ödeme tutarlarından az ücret verilemez.” ifadesinin kaldırılması özel okul öğretmenlerinin düşük maaşla çalışmasının önünü

açmıştır (Çimen ve Karadağ, 2020).

Yönetici-öğretmen ilişkisi, eğitim kalitesini etkileyen unsurlardan biridir (Uçar Kaplan, 2015). Yöneticilerin, öğretmenlere karşı hoşgörüsüz ve kırııcı olmaları, veli, öğretmen ya da diğer personelle yaşanan sıkıntıda arabulucu olmamaları; yönetici-öğretmen ilişkisini olumsuz etkilemektedir (Güler, 2006). Yöneticiler, öğretmenlere karşı duyarlı ve ilgili olma, tüm öğretmenlere eşit mesafede durma gibi konulara dikkat etmemektedir (Bozkurt, 2013).

2.13. Özel Okulda Yaşanılan Sorunların Sonuçları

Devlet okullarına öğretmen atamalarının sınırlı olması, öğretmen adaylarını özel sektöre yönlendirmiştir (Onaran, 2018). Bu durumda, arz fazlası öğretmenler güvencesiz, düşük ücretli, sorumluluğu fazla, çalışma süresi uzun işlerde çalışmayı kabul etmek zorunda kalmaktırlar (Ergen ve Çokkeser, 2022). Öğretmenlerin; özel kurumlarda sözleşmeli personel olarak çalışmaları, öğretmenlerin özlük haklarını ve maaşlarını kısıtlamaktadır (Çiçek, 2009). Öğretmenler, meslek hayatlarında birtakım olumsuz durumlarla karşılaşması nedeniyle mesleklerini yapmakta zorlanmaktadır (Karataş ve Çakan, 2018).

Okulda eğitimi engelleyen öğrenci davranışlarına, istenmeyen öğrenci davranışları denilmektedir (Kaya vd., 2022). Sınıf ve okul kurallarına uygun davranmama, sınıfta kargaşa yaratarak diğer öğrencileri rahatsız etme ve sınıf içi etkinliklere engel olma, istenmeyen öğrenci davranışlarıdır (Alkaş, 2010). Öğretmenler her ne kadar bu davranışların olmadığı bir sınıf isteseler de zaman zaman gürültülü sınıflarla baş etmek durumunda kalmakta, bu da öğretmenlerin görevleri altında ezilmelerine ve hayal kırıklığına uğramalarına neden olmaktadır (Pala, 2005). Ayrıca bu sorunlar öğretmenin sınıf yönetimi başarısını olumsuz etkileyerek eğitim ve öğretimin niteliğini düşürmektedir (Can ve Baksi, 2014). Öğrencilerin sınıfta istenmeyen davranışlar sergilemesi, öğrenme ve öğretme sürecini kötü etkilemektedir (Pehlivan, 2012).

Özel okullarda öğretmenlerin mesleğe başlama, devam etme ve ayrılma kararı işverene aittir (Toprakçı, 2009). İşlerini kaybetme korkusu yaşamayan çalışanların işlerine bağlılığı artmakta bu da eğitimin kalitesini artırmaktadır (Akbaba ve Kipici, 2020). Güvencesiz işlerde çalışmak öğretmenleri olumsuz etkilemektedir (Manav, 2022). Öğretmenlerin iş güvencesinin olmaması ve özlük hakları bakımından kendilerini güvende hissetmemeleri verdikleri eğitimin kalitesine etki edecektir (Gökçe, 2014).

Örgüt çalışanlarının görev yaptıkları kuruma karşı bağlılık düzeyleri, çoğunlukla ücret yönetiminden etkilenmektedir (Saygılı, 2019). Örgüt bağlılığı düşük çalışanlar, görevlerini

yaparken örgütsel amaç için fazla emek vermemekte, örgütle sıkıntı yaşamakta ve bu çalışanların örgütte çalışma süresi kısalmaktadır (Bayram, 2005). Çalışanların bir kısmı başka bir iş bulduklarında örgütten ayrılmaktadırlar (Kuşunoğlu ve Tanrıöğen, 2010).

Türk Eğitim Sen tarafından yapılan bir anket çalışmasında yaşadıkları ekonomik sıkıntılardan dolayı öğretmenler, aileleriyle yeteri kadar vakit geçiremediklerini, ilişkilerinde gergin ve sinirli olduklarını, aile içi tartışmaların olduğunu ve boşanmaların yaşandığını belirtmişlerdir (Türk Eğitim Sen, 2011). Ekonomik yetersizlik nedeniyle bireylerin ek gelir elde etmek için daha fazla çalışması, aile hayatına zarar vermektedir (Gönülaçar, 2016). Ayrıca öğretmenler; düşük maaş sebebiyle tükenmişlik yaşamakta ve mesleklerine yeterince motive olamamakta, maaşı daha iyi olan bir iş bulduklarında öğretmenliği bırakmayı düşünmektedirler (Gönülaçar, 2016). Motivasyon hem bireyin hem de örgütün gelişimini etkiler ve motivasyonu düşük çalışanların olduğu bir örgütün başarısı, düşük olabilmektedir (Yıldız vd., 2014).

Öğretmenlerin hak ettiği maaşı almaması, işteki verimliliğini düşürmektedir (Cantürk, 2021). Ekonomik sorunların, ilk ve ortaöğretim öğretmenlerinin iş doyumunu ve performansını olumsuz etkilemesi nedeniyle eğitim öğretimde istenilen seviyeye ulaşılamamaktadır (Erdem, 2010). Öğretmen sayısının çok olması ve eğitim alanı dışında iş bulamamaları öğretmenleri az maaşla çalışmaya mecbur bırakmakta, bu durum öğretmenlerin verdikleri eğitimi etkilemektedir (Yaman, 2001).

Ayrıca yaşanan ekonomik sorunlar sebebiyle toplumun öğretmenlik mesleğine bakışı değişmiş, öğretmenliğin kıymeti azalmış ve toplumsal statüsü düşmüştür (Sağlam ve Sağlam, 2005). Öğretmenlerin statüsü öğretmen kalitesini ve eğitim çıktılarını etkilemektedir (Bozbayındır, 2019). Bunun yanında Erzen ve Epçaçan (2018) çalışmalarında öğretmenler, toplumdaki prestijlerinin az olması nedeniyle sosyal hayatlarının olumsuz etkilendiğini belirtmişlerdir.

Öğretmenlere yüklenen görevlerin yıllar içinde değişiklik göstermesi ve maddi durum gibi sorunların olması öğretmenlik mesleğini stresli meslek yapmaktadır (Tekin vd., 2019). Okullardaki stresin sosyal, bilişsel, fizyolojik ve psikolojik yönden öğretmene zarar verecek düzeyde olması öğretmenin görevini yerine getirmesini engelleyebilmekte ve öğretmenin verimini düşürebilmektedir (Ünal, 1999). Öğretmenlerde kaygı düzeyinin yüksek olması, depresif haller, sinirlilik gibi hal ve davranışlar eğitim öğretimin gerçekleşmesini olumsuz etkilemektedir (Çelebi ve Uğurlu, 2014). Yoğun stres nedeniyle insanlar hastalanmakta ve bazı hastalık belirtileri yaşamaktadırlar (Karakuş ve Çankaya, 2012).

2.14. Özel Okullarda Yaşanılan Sorunların Üstesinden Gelinmesi İçin Yapılması

Gerekenler

Öğretmenlerin yaşadığı sorunlar ile eğitimin niteliği birbirinden bağımsız düşünülemez (Uygun, 2012). Öğretmen sorunlarının çözümüyle eğitim öğretimin başarısı ve etkililiğinin birbiriyle ilişkisinin varlığı düşünülmektedir (Karataş ve Çakan, 2018). Sosyal çevre ve görev yapılan ortam, öğretmen performansını etkilediğinden öğretmenlerin yaşadığı sıkıntıların tespit edilmesi ve sorunların çözümü, eğitimde başarı için oldukça gereklidir (Özdemir vd., 2015). Toplumdaki sorunların çözümü için ilk olarak eğitim öğretimin en önemli unsuru olan öğretmenlerin sorunlarına çözüm aranması gerektiği unutulmamalıdır (Özpınar ve Sarpkaya, 2010).

2.14.1. Veli Açısından Yapılması Gerekenler

Aile katılımının hem öğrenilenlerin kalıcılığını sağlama hem de öğrencinin motivasyonu ve öğrencinin kendine güvenmesi bakımından olumlu katkıları vardır (Akgün ve Bayraklı, 2022). Fakat veliler bu desteği sağlarken saygı çerçevesini aşmadan, yargılamadan, fazla müdahale etmeden, öğrenci ve öğretmene olumlu, bilinçli ve duyarlı yaklaşmalıdırlar (Babaoğlu vd., 2018). Öğretmen veli iletişiminde sınırlar net bir şekilde belirlenmelidir aksi durumda sınırlar aşarak aile desteği, veli baskısına dönüşebilmektedir (Şenaras ve Çetin, 2018). Atal ve Sancar'ın (2020) özel okulda çalışan bilişim teknolojileri öğretmenleri ile yaptığı çalışmada bilişim teknolojileri öğretmenlerinin özel okulda fazla sorun yaşamamak için en baştan yönetici ve velilerle görüşerek karşılıklı beklenti ve taleplerini belirlemenin yararlı olacağı belirtilmiştir.

2.14.2. Okul Yönetimi Açısından Yapılması Gerekenler

Okul yöneticilerinin görevleri bireyi tanımak, yapabileceklerini keşfederek onları başarılı olabileceğine inandığı alanda değerlendirerek gelişmelerini sağlamaktır (Can, 1998). Okul müdürü ile öğretmenler arasında statü farkından doğacak iletişim sorunlarının önüne geçilerek müdürlerin eleştiri ve tavsiyeleri dikkate almaları, mevcut sorunlarda uzlaşılmalı ve müdürler çalışanlarıyla saygı, güven ve sevgi temelli bir ilişki kurmalı ancak ilk olarak öğretmenleri birer insan olarak görmelidir (Güler, 2006). Okul müdürleri, personeliyle sürekli iletişim halinde olmalı ve örgüt kültürünü oluşturarak personelini her türlü gelişmeden haberdar etmelidir (Aksoy ve Sarpkaya, 2020).

Okul yöneticileri; okulda öğretmenlerin fikirlerini rahatça söyleyebileceği,

tecrübelerini paylaşacağı bir okul ortamı oluşturmalıdır (Aslan ve Sarı, 2024). Ayrıca okul yöneticilerinin; insancıl, ılımlı, iyi niyetli davranış sergilemeleri öğretmenlerin motivasyonlarında olumlu etki yarattığı unutulmaması gereken bir noktadır (Kılıç, 2023). Eğitim yöneticileri, kurumdaki tüm çalışanlara eşit davranmalı, saygılı olmalı, çalışanlarına değer verdiğini hissettirmeli ve personelin kendisiyle dalga geçileceği, kendisine kızılacağı ortamlar değil; çalışanların düşüncelerini çekinmeden özgürce ifade edebileceği ortamlar oluşturmalarıdır (İlgar, 1996). Okul müdürleri tarafından değer verildiğini hisseden öğretmenler, kendilerini daha mutlu hissetmektedirler (İnandı ve Ağgün, 2010).

2.14.3. Çalışma Koşulları Açısından Yapılması Gerekenler

Çalışma şartlarını her çalışanın isteği şekilde düzenlemek çoğu zaman mümkün değildir fakat yöneticiler, çalışanların isteklerini imkanlar dahilinde düzenleyebilirler (İnandı ve Ağgün, 2010). İş yükünün makul düzeyde olması, çalışma saatlerinin düzenlenmesi ve çalışma şartlarının iyileştirilmesi bunlardan bazılarıdır (Gezer, 2022). Eğitim politikalarını belirleyenler, öğretmenlerin iş yükünü azaltmak için işleri kolaylaştıran ve motivasyonu artıran birtakım uygulamalar yapmalıdırlar (Kaymaz, 2021). Devlet, özel okulda çalışan öğretmenlerin sorunlarına yönelik düzenlemeler getiren ve uygulatan olarak sisteme dahil olmalıdır (Boran vd., 2015).

2.14.4. Meslektaş Açısından Yapılması Gerekenler

Her örgütte olduğu gibi eğitim örgütünde de çatışmaların yaşanması kaçınılmazdır (Özdoğru, 2022). Öğretmenlerin birbiriyle yaşadığı problemlerin çözülmesinde okul yöneticilerinin önemli bir yeri vardır (Oğuz, 2011). Yaşanılan çatışmaların çözümü için okul müdürleri arabuluculuk rolünü üstlenmelidirler (Çelikten, 2004).

Örgüt yaşantısında dedikodu hep var olan bir olgudur ve iyi yönetilmesi gereklidir (Usta vd., 2018). Eğitim örgütlerinin yadsınmaz bir gerçeği olan dedikoduyu her ne kadar ortadan kaldıramasalar da dedikodunun zararlarını minimum düzeye indirmek örgüt yöneticilerinin görevlerindendir (Gezen ve Kaya, 2022). Ayrıca yönetim, dedikoduyu takip ederek yalan yanlış bilginin yayıldığını fark ettiğinde müdahale edip toplantı yaparak ya da panoya duyuru asarak doğru bilgiyi sunmak durumundadırlar (Levent ve Türkmenoğlu, 2019).

2.14.5. Öğrenci Açısından Yapılması Gerekenler

Okulda eğitim faaliyetlerine engel olan tüm davranışlara istenmeyen davranış denilmektedir (Çetin, 2013). Öğrencilerin olumsuz davranışlarının azalması için öğrencilere okulu sevdirmek, onların motivasyonunu artırmak ve sosyal aktiviteler düzenlemek gibi yöntemler uygulanabilir (Siyez, 2009). Öğrencileri sosyalleştirmek, öğrencinin olumsuz davranışını istendik davranışla kıyaslaması sağlanarak öğrenciye öz denetim ve değerlendirme alışkanlığını kazandırmak, düşünce ve değerlendirmede doğru hareket etmeyi alışkanlık haline getirmesini sağlamak önemlidir (Tunç vd., 2015). İstenmeyen davranışların önlenmesi için bilinçli internet kullanımı, dizi ve filmlerin olumsuz etkilerinden doğan olumsuz davranışlar hakkında öğrenci ve velilere bilgi verilmeli, istenmeyen öğrenci davranışlarına karşı okul yönetimi öğretmenlerle ortak hareket etmeli ve öğretmene destek olmalıdır (Doğan ve Gökkyer, 2016). Öğrenciler ile yaşanan sorunların çözümü için velilerin çocuklarıyla alakadar olması hususunda bilinçlendirilmesi ve bilgi verilmesi gerekmektedir (Karataş ve Çakan, 2018).

2.14.6. Ekonomik Açıdan Yapılması Gerekenler

Öğretmenin mesleğine güdülenmesi ve veriminin artması için ücretlerinin onları tatmin etmesi gerekmektedir (Cantürk, 2021). Öğretmenlik çoğu ülkede alınan eğitime göre maaşı düşük meslekler arasındadır, oysa öğretmenlerin işlerine motive olabilmeleri ve daha verimli çalışmaları için maaşlarının cazip hale getirilmesi, yapılması gerekenlerin en başında yer almaktadır (Sağlam ve Sağlam, 2005). Özel okul yönetimlerinin öğretmenlerin maaş ve iş dağılımında herkese eşit muamele yapmadıkları görülmüştür (Onaran, 2018). Bunun çözümü olarak tıpkı vakıf üniversitelerinde öğretim elemanlarına yapıldığı gibi özel okul öğretmenleri için de asgari ücret belirlenebilir (Eren ve Çokkeser, 2024). Özel okullarda çalışan öğretmenler için taban maaş belirlenerek uygulanması için ilgili merciler tarafından sıkı denetimlerinin yapılması gerekmektedir (Cerev ve Coşkun, 2020). Devlet, gerekli kanuni düzenlemeler ile özel okul ve kurumlardaki öğretmenlerin az maaşla çalışmasına engel olmalı, bunun için de Özel Öğretim Kurumları Kanunu'ndaki özel okullarda çalışanlara resmi okullarda çalışanlardan az maaş verilemez maddesi yeniden getirilmelidir (Cantürk, 2023).

2.14.7. Sosyolojik Açıdan Yapılması Gerekenler

Öğretmenler, öğrenci başarısı ve eğitim öğretim kalitesi noktasında önemli bir yerde olmasına karşın onlara yeterli kıymet verilmemektedir (Gönülaçar, 2016). Öğretmenlere maddi olarak iyi imkânların sağlanması mesleğe saygınlık ve güç kazandırır böylece öğretmenlik

mesleği yetenekli bireylerin de ilgisini çeker (Yaman, 2001). Öğretmenlerin ekonomilerinin ve statülerinin iyileştirilmesinin gerekliliği, yaşanan sorunun çözümü olarak görülmektedir (Dağlı ve Han, 2017). Öğretmenlerin istihdamında yaşanan sıkıntılar, toplumun öğretmenlere bakışı ve mesleğe saygınlığı konusunda etkili olmaktadır (Gürbey vd., 2021). Öğretmen istihdamındaki arz talep dengesinin iyi kurulması öğretmenlik mesleğinin saygınlığını artıracaktır (Deliveli ve Ar, 2021). Kantos (2021) çalışmasında sorunun çözümü için Milli Eğitim Bakanlığı'nı işaret ederek öğretmenlerin sosyal, ekonomik ve özlük haklarında bakanlığın iyileştirme yapması gerektiğini ifade etmiştir.

2.14.8. Psikolojik Açıdan Yapılması Gerekenler

Çalışanların iş yaşamında birbirleriyle rekabet içinde olmaları, psikolojik ve fiziksel çaba, çalışanların üzerlerinde bir baskı hissetmelerine neden olmuştur (Göymen, 2020). Birçok kişi zorlu işlerde ya da ona zorluk çıkaran yöneticiyle çalışmak durumunda kalmaktadır (Kavi ve Karakale, 2018). Öğretmenlere stresi yönetebilme, gevşeme egzersizleri, sorun çözme teknikleri gibi eğitimlerin verilmesi işte yaşanan sorunlarla mücadele etmede ve onlara daha dayanıklı olmaları hususunda faydalı olacaktır (Karakuş ve Çankaya, 2012). Stresi yönetmek ve stres seviyesini azaltmak, düzenlenen hizmet içi eğitimlerle ya da okul yönetimlerinin iş konusunda yaptığı değişikliklerle mümkün olabilir (Balaban, 2000). Okul yöneticileri, eğitim-öğretimin kalitesi ve öğretmenlerin performansında psikolojik sorunların etkili olduğunu düşünerek daha dikkatli davranmalıdırlar (Akbaba ve Kipici, 2024).

2.14.9. Materyal Açısından Yapılması Gerekenler

Araştırmalar, laboratuvar kullanmanın fen öğretiminde önemini vurgulamaktadır (Uluçınar vd., 2004). Laboratuvarın aktif kullanımı için laboratuvarda yeterli malzemeler olmalı ve mevcut araçların kullanımının denetimi idare tarafından yapılmalıdır (Kurt ve Yazıcı, 2017). Yeni eğitim-öğretimin yılın başında fen zümresi tarafından laboratuvar malzemelerinin yeterliliği ya da eksikliği belirlenmelidir (Çelik vd., 2021).

2.14.10. Diğer

Özel okul öğretmenleri belirli süreli iş sözleşmesi ile çalıştıklarından, feshe karşı korunma, iş güvencesi hakkından ve farklı görüşlerin olmasına rağmen kıdem tazminatından yoksun kalmaktadırlar (Öztürk, 2019). Kabul edilmesi güç olan bu durumun ortadan kalkması için yürürlükte olan kanun yeniden düzenlenmeli ve İş Kanunu hükümlerinin tamamı, işveren

ile özel okul öğretmenleri arasındaki iş ilişkisinde geçerli olmalıdır (Arıcı, 2022). İş Kanununda değişiklikler yapılarak öğretmenlerin sözleşme türü asgari süreli iş sözleşmesi olması durumunda kanunen öğretmenlerin iş güvencesi kapsamında olabilecekleri (Çıtır, 2022) ve yenilenmeyen sözleşme, kıdem tazminatını hak kazandıran bir durum olarak sayılmalıdır (Gümrükçüoğlu, 2016; Öztürk, 2019).

III. BÖLÜM

3. YÖNTEM

Araştırmanın bu bölümünde araştırma yöntemi ve modeli, araştırmanın çalışma grubu, veri toplama araçları, verilerin toplanması ve veri analizi, geçerlilik ve güvenirlik ile araştırmacının rolü başlıklarına yer verilmiştir.

3.1. Araştırmanın Yöntemi ve Modeli

Bu çalışma, özel okulda çalışan öğretmenlerin yaşadıkları problemler ve çözüm yollarının belirlenmesi amacıyla nitel araştırma kapsamında gerçekleştirilmiştir. Nitel araştırma; görüşme, gözlem ve mülakat gibi veri toplama teknikleri kullanılarak olayların ve olaylara yönelik algıların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir yaklaşımla ortaya konmasını temel alan ve nitel bir sürecin izlendiği bilimsel çalışmadır (Yıldırım ve Şimşek, 2011). Nitel araştırmalar, ele alınan problemi kendi çerçevesinde yorumlarken olay ve olguların insanlar tarafından nasıl algılandığı üzerinde durur (Baltacı, 2019). Bu sebeple nitel araştırmalarda kişisel özelliklerin derinliğine odaklanılmaktadır (Kırlioğlu ve Özdemir, 2023). Nitel araştırma yönteminin kullanıldığı çalışmalarda genel olarak yapılandırılmış ya da yarı yapılandırılmış görüşme, gözlem, söylev analizi ve doküman gibi nitel veri toplama teknikleri kullanılır (Zengin, 2022).

Bu araştırmada nitel araştırma yöntemi desenlerinden olgubilim deseni kullanılmıştır. Olgubilim deseni, deneyimler ve yaşanan olaylardan yola çıkılarak bir konuyu aydınlatmak ve bir konuya odaklanmak amacıyla kullanılır (Garipağaoğlu, 2016). Olgubilim deseni kullanılan araştırmalarda belli bir zaman diliminde ve belli bir bağlam içinde bireylerin hayatı nasıl tecrübe ettikleri incelenmektedir (Özden vd., 2015). Olgubilim araştırmalarında kesin sonuçlara ulaşılmaz ama araştırılan olgunun daha iyi anlaşılmasına yardım eder (Can ve Kılıç, 2019). Olgubilim deseninin temelinde kişisel deneyimler olduğundan bu desende katılımcının bireysel tecrübelerine odaklanılmakta, kişinin olaya yüklediği anlam ve algı incelenmektedir (Göçer, 2013). Bu sebeple araştırılmak istenen olguyu yaşamış gruplar ya da birey, veri kaynağıdır (Çapar ve Ceylan, 2022).

3.2. Çalışma Grubu

Bu araştırmanın çalışma grubu amaçlı örneklem yöntemiyle tespit edilmiştir. Nitel araştırmalarda sık kullanılan amaçlı örneklem, kısıtlı kaynakların verimli kullanılması için bilgi yönüyle zengin olayları belirleyerek içinden seçmektir (Dökme ve Yağar, 2018). Amaçlı örneklem, sorunların ayrıntılarını açığa çıkarma hedefiyle oluşturulmaktadır (Başar, 2013). Nitel araştırmada, hem maliyet ve zaman bakımından hem de verilerin analizinde zorluk yaşamamak için amaçlı örneklem tercih edilmektedir (Karataş, 2015). Araştırmacılar, amaçlı örnekleme seçerken uzmanlıklarını ve bilgilerini kullanarak uygun özellikleri taşıyan kişileri gruba dâhil etmektedir (Berg ve Lune, 2019).

Araştırmanın çalışma grubu amaçlı örnekleme yöntemi çerçevesinde maksimum çeşitlilik örnekleme tekniği ile belirlenmiştir. Bu örneklemin amacı bulguların genelleme yapılmasından ziyade küçük bir örneklem grubunda çalışılan soruna taraf olan kişilerin çeşitliliğini en üst seviyede yansıtmaktır (Sarpkaya, 2007). En sık kullanılan yöntemlerinden biri olan maksimum çeşitlilik örnekleme tekniğinde temel düşünce, çalışmaya katılanların bilinçli olarak değişik ortamlardan seçilmesidir (Yıldız, 2017).

Araştırmanın amacına ve yöntemine uygun olarak bu araştırmanın çalışma grubunu 2023-2024 eğitim öğretim döneminde Osmaniye ilinde farklı özel okullarda görev yapan sınıf ve branş öğretmenleri arasından seçilmiş 16 öğretmen oluşturmaktadır. Çalışmaya katılan öğretmenlerin kimlikleri gizli tutulmuş ve katılımcılar K1, K2, K3, K4, K5, K6, K7, K8, K9, K10, K11, K12, K13, K14, K15 ve K16 şeklinde kodlanmıştır. Katılımcılara ait demografik bilgiler aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 1. Araştırmaya Katılan Öğretmenlere Ait Demografik Özellikler

	Okul Türü	Eğitim Düzeyi	Cinsiyet	Mesleki Kıdem	Branş	Yaş
Katılımcı 1	Okul Öncesi	Lisans	Kadın	5-10	Okul Öncesi Öğrt	28
Katılımcı 2	Okul Öncesi	Lisans	Kadın	5-10	Okul Öncesi Öğrt	27
Katılımcı 3	İlkokul	Lisans	Erkek	5-10	Sınıf Öğrt.	28
Katılımcı 4	Okul Öncesi	Lisans	Kadın	5-10	Okul Öncesi Öğrt.	45
Katılımcı 5	Okul Öncesi	Lisans	Kadın	5-10	Okul Öncesi Öğrt.	29
Katılımcı 6	Lise	Y.Lisans	Kadın	5-10	Rehber Öğrt.	32
Katılımcı 7	Lise	Lisans	Kadın	5-10	Biyoloji Öğrt.	32
Katılımcı 8	Ortaokul	Lisans	Kadın	5-10	Rehber Öğrt.	32
Katılımcı 9	Lise	Lisans	Erkek	5-10	İngilizce Öğrt.	36

Katılımcı 10	Ortaokul	Lisans	Kadın	5-10	Almanca Öğrt.	32
Katılımcı 11	Ortaokul	Lisans	Erkek	11-15	İngilizce Öğrt.	39
Katılımcı 12	Lise	Yüksek Lisans	Erkek	16-20	Tarih Öğrt.	44
Katılımcı 13	Ortaokul	Yüksek Lisans	Erkek	16-20	Sosyal Bilimler	44
Katılımcı 14	İlkokul	Lisans	Erkek	20 Yıl ve üzeri	Sınıf Öğretmeni Öğrt.	57
Katılımcı 15	İlkokul	Lisans	Kadın	20 Yıl ve üzeri	Sınıf Öğretmeni Öğrt.	54
Katılımcı 16	İlkokul	Lisans	Kadın	20 Yıl ve üzeri	Sınıf Öğretmeni Öğrt.	58

Tablo 1'deki veriler incelendiğinde araştırmaya katılan öğretmenlerin mezuniyet durumuna bakıldığında 13'nün lisans, 3'nün yüksek lisans mezunu olduğu görülmektedir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin cinsiyet durumuna bakıldığında 10'unun kadın, 6'sının erkek olduğu görülmektedir. Mesleki kıdem açısından katılımcıların 10'unun 5-10 yıl aralığında, 1'nin 11-15, 2'sinin 16-20 yıl aralığında ve 3'nün de 20 yıl ve üzeri olduğu görülmektedir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin 4'ü Sınıf öğretmeni, 4'ü Okul Öncesi öğretmeni, 2'si İngilizce öğretmeni, 2'si rehber öğretmen, 1'i Almanca öğretmeni, 1'i Biyoloji öğretmeni, 1'i Tarih öğretmeni, 1'i Sosyal Bilimler öğretmenidir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin yaşları incelendiğinde 4'ünün 26-30 yaş aralığında 8'inin 31-45 yaş aralığında, 2'sinin 44-54 yaş aralığında, 3'nün 55 yaş ve üzeri yaş aralığında olduğu görülmektedir.

3.3. Veri Toplama Aracı

Araştırmanın verileri araştırmacı tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formu ile elde edilmiştir. Olgubilim araştırmalarında veri toplama yöntemi olarak görüşme tekniği kullanılmaktadır. Görüşme tekniği, araştırması yapılan konunun tüm boyutlarını içeren soruların sorularak ayrıntılı yanıtların alınmasına olanak tanıyan, görüşme yapılan kişinin deneyim, duygu ve gözlemlerine ulaşılan bir veri toplama tekniğidir (Tekin, 2006).

Görüşme formu, birbirine benzer konulara değinmek koşuluyla farklı kişilerden aynı tür bilgilerin alınması amacıyla hazırlanır (Patton, 1987). Yarı yapılandırılmış görüşme formunda sorular araştırma yapılan konu ve alana bağlı kalınarak araştırmacı tarafından hazırlanmaktadır. Görüşme esnasında araştırmacı ihtiyaç duyduğunda katılımcıya yeni sorular sorabilmektedir. Araştırılan problem ile alakalı bütün soruların ve boyutların içermesini sağlamak ve güvence altına almak amacıyla geliştirilen bir yöntem olan görüşme formu aynı zamanda görüşme esnasında soruların yerlerinin ve cümle yapısının değişebileceği, gerektiğinde yeni soruların sorulabileceği esnek bir yapıya sahiptir (Yıldırım ve Şimşek, 2021).

Bu çalışmada kullanılan yarı yapılandırılmış görüşme formunda 8 soru yer almaktadır. Son soru olarak da “Başka görüş ve öneriler” sorulmuştur. Görüşme soruları hazırlanırken yapılan çalışmanın amacı doğrultusunda konuyla ilgili literatür çalışması yapılmış, yapılan araştırmalar incelenmiş ve daha sonra görüşme soruları oluşturulmuştur. Çalışma verilerini toplamak için hazırlanan soruların anlaşılır olması için sorular tekrar incelenmiş amaca hizmet etmeyen ve tekrarlanan sorular ve sözcükler çıkarılmıştır. Sonrasında ise araştırma soruları ilgili danışman öğretim üyesine sunulmuş onun görüş ve önerileri alınmıştır. Danışman öğretim üyesi iki sorunun daha detaylı olmasını ve bu sorulara alt başlıklar eklenmesini gerektiğini önermiştir. Öneriler üzerine iki soruya alt başlıklar eklenerek sorular genişletilmiştir. Bunun devamında bir erkek iki kadın öğretmen olmak üzere üç öğretmenle pilot uygulama yapılmıştır. Uygulamada görüşme sorularının amaca uygun olma durumu incelenmiş, anlaşılmayan ve açık olmayan soruya rastlanılmamıştır. Böylece görüşme soruları hazır hale getirilmiştir.

Yarı yapılandırılmış görüşme formu iki bölümden oluşmaktadır. İlk bölümde öğretmenlerin demografik özelliklerini belirlemeye yönelik sorular ikinci bölümde ise özel okulda çalışan öğretmenlerin yaşadıkları problemler ve çözüm yolları sorulmuştur.

3.4. Verilerin Toplanması ve Analizi

Veriler, 2023-2024 eğitim öğretim yılı içinde toplanmıştır. Gönüllülük esasına göre belirlenen katılımcılardan randevu alınarak, müsait oldukları bir zaman diliminde ve onların istediği mekânda görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Kurum içinde yapılan görüşmeler için gerekli izinler alınmıştır.

Araştırmacı tarafından katılımcıların bilgilerinin ve isimlerinin kimseye paylaşılmayacağı ve araştırmada kendi isimlerinin kullanılmayacağı bilgisi verilmiştir. Katılımcılar ile yapılan görüşmeler 45-60 dakika aralığında sürmüştür. Görüşmeler, araştırmacı ile katılımcı arasında katılımcıların kendilerini rahat hissedebilecekleri bir ortamda gerçekleştirilmiştir. Katılımcının kendini rahat ifade etmesi için herhangi bir süre sınırlandırılması yapılmamıştır. Katılımcı cevabını tamamlamadan yeni soruya geçilmemiş ve onları yönlendirecek sorular sorulmamıştır. İki katılımcının isteği doğrultusunda sorulan sorulara yeniden dönülmüş cevaplara eklemeler yapılmıştır. Gerekli durumlarda konuyu netleştirmek ve detaylandırmak amacıyla ilave sorular sorulmuştur.

Görüşmelerin sonunda elde edilen veriler betimsel analiz yöntemine göre çözümlenmiştir. Bu yöntemin tercih edilmesindeki amaç toplanan verilerin önceden belirlenen

temalara göre özetlenip verilerin okuyucu tarafından daha net ve kolay anlamasını sağlamaktır. Betimsel analiz türünde bireylerin görüşlerine doğrudan yer verilerek birey görüşleri daha çarpıcı şekilde yansıtılmaktadır. Betimsel analiz yönteminde verilerin analizi, veri toplama aracında bulunan konular ve sorular göz önünde bulundurularak yapılır (Ekiz, 2009). Şimşek ve Yıldırım (2011) ise betimsel analizde elde edilen verilerin önce sistemli olarak açık ve net bir şekilde betimlenmesi gerektiğini, neden sonuç ilişkisine bakılarak yorumlanıp bazı sonuçlara ulaşılabileceğini ifade etmiştir.

Görüşme esnasında katılımcılardan izin alınarak kayıt altına alınan veriler kelime kelime Word dosyasına dikte edilmiştir. Yazıya geçirilen metinler dikkatle okunup literatür taramasında elde edilen bilgiler ışığında kodlar belirlenmiştir. Analiz sırasında katılımcıların görüşlerine doğrudan yer verilmiştir. Bu şekilde katılımcıların görüşleri en gerekçi şekilde aktarılacak istenmiştir.

3.5. Güvenilirlik ve Geçerlilik

Bilimsel araştırmalarda sonuçların inandırıcılığı bakımından önemli ölçütlerden biri geçerlilik kavramıdır. Geçerlilik, araştırmada kullanılan bir ölçme aracının, araştırması yapılan konuyu ölçme derecesidir (Arslan, 2022). Yani geçerlilik kullanılan ölçme aracının ölçmek istenilen şeyi ne derece iyi ölçtüğü ve bu değişkeni ölçme yeterliliğidir (Tutar, 2022). Nitel araştırmada geçerliliği sağlamanın en temel ölçütü, elde edilen verilerin detaylı bir şekilde rapor edilmesidir (Yıldırım ve Şimşek, 2005).

Bilimsel araştırmalarda inandırıcılık açısından bir diğer önemli kavram ise güvenilirlik ölçütüdür. Güvenirlik, bir ölçme aracının ölçmek istediği durumu ve özelliği her ölçtüğünde aynı sonucu vermesidir (Saban, 2000). Tutar (2022) ise güvenilirlik kavramını, elde edilen bulguların genellenebilir olması ile ilgili olduğunu ifade etmektedir. Güvenirlik, kısaca ölçmede tutarlılığın olmasıdır (Dökme ve Yağar, 2018).

Nitel araştırmalarda geçerlilik ve güvenirliliğin sağlanması için araştırma sırasında örneklemin yeterli sayıda seçilmesi, daha çok görüşe başvurulması, konunun birden çok araştırmacı ile irdelenmesi, toplanılan verilerin iyi bir şekilde korunmasıyla çalışmanın, araştırma yapan kişinin şahsi düşüncelerinden etkilenmeden yansız olarak yürütülmesi gerekmektedir (Baltacı, 2018). Geçerlilik ve güvenirliliğin tüm araştırmalarda belli bir seviyede sağlanması beklenilmektedir (Subaşı ve Okumuş, 2017).

Bu araştırmada katılımcılar amaçlı örneklem yöntemi ile belirlenmiştir. Araştırmaya ait bulgular katılımcılardan elde edilen verilerden alınan doğrudan alıntılarla desteklenmiştir.

Ayrıca, katılımcıların kayıt altına alınan görüşleri ikinci defa katılımcılara okunarak varsa yanlış ya da eksik görüşlerin düzeltilmesi istenmiştir. Elde edilen veriler detaylı şekilde rapor edilmiştir ve kodlar belirlenmiştir. Araştırma süresince uzman görüşlerinden faydalanılmıştır.

3.6. Araştırmacının Rolü

Araştırmacı 2016 yılından itibaren bir özel okulda Türk Dili ve Edebiyatı öğretmeni olarak görev yapmaktadır. Öğretmenlik mesleğini sürdürmekteyken okul yönetimi, veli, öğrenci ve meslektaşlarıyla zaman zaman sorunlar yaşamış; aynı sorunları arkadaşlarının da yaşadığına şahit olmuştur. Bu konuya dikkat çekmek ve çözüm yolları üretebilmek amacıyla bu araştırmayı yapmaya karar vermiştir.

IV. BÖLÜM

4. BULGULAR

Araştırmanın bu bölümünde özel okullarda görev yapan öğretmenlerin yaşadıkları problemler ve bunların çözüm yollarına dair elde edilen bulgular yer almaktadır. Bulgular görüşme sorularına göre düzenlenmiştir.

4.1. Birinci Görüşme Sorusuna İlişkin Bulgular

Araştırmanın birinci görüşme sorusu “Öğretmen kavramını nasıl tanımlarsınız?” şeklindedir. Elde edilen veriler analiz edildiğinde katılımcılar öğretmen kavramı; 1. Hayata hazırlayan, 2. Anne-baba, 3. Fedakârlık şeklinde ifade etmişlerdir. Katılımcı görüşlerine ilişkin tablo aşağıda gösterilmiştir.

Tablo 2. Öğretmen Kavramına İlişkin Algılar

Sıra	Kod	f	%
1	Hayata Hazırlayan Kişi	13	62
2	Anne Baba	4	19
3	Fedakârlık	4	19
Toplam		21	100

Tablo 2’de görüldüğü gibi katılımcılar % 62 oranında hayata hazırlayan, % 19 oranında anne baba ve % 19 oranında fedakârlık ifadelerini kullanmışlardır.

4.1.1. Hayata Hazırlayan Kişi

Araştırmaya katılan öğretmenler, öğretmen kavramını en çok (f=13) “hayata hazırlayan” olarak ifade etmişlerdir. Örneğin çalışmaya katılan bir katılımcı aşağıdaki sözlerle bu durumu dile getirmiştir:

“...Özellikle sınıf öğretmenliği. Yani insanı her yönüyle hayata hazırlayan bir insan olarak tanımlıyorum kendimi...” şeklinde ifade etmiştir (K4).

Bu tanımları destekler nitelikte başka bir katılımcı; “...Çocuklara bilgi vermeden ziyade hayata hazırlayan, kendi kişiliklerini sergileyebilen ve istediklerini dile getirebilen kişileri yetiştiren kişidir” sözleriyle öğretmen kavramını vurgulamıştır (K9).

4.1.2. Anne Baba

Araştırmaya katılan öğretmenlerin bazıları (f=4) öğretmen kavramını anne-baba olarak ifade etmişleridir. Bu bağlamda bir katılımcı; "...Bir anne baba figürü öğrenciler için çünkü onlarla annelerinden babalarından daha çok berabersiniz." şeklinde ifade etmiştir (K2).

Bu tanıımı destekler nitelikte başka bir katılımcı; "Öğretmen kavramına dar bakmamak lazım. Sadece ders anlatan değil. Yani hem analık hem babalık." sözleriyle öğretmenlik kavramını vurgulamıştır (K7).

4.1.3. Fedakârlık

Araştırmaya katılan öğretmenlerin bazıları (f=4) öğretmen kavramını "fedakârlık" olarak ifade etmiştir. Bu kapsamda katılımcı; "Bence tamamen gönüllük ve fedakârlık esaslı bir şey. Sadece okumakla olduğunu düşünmüyorum..." sözleriyle öğretmen kavramını vurgulamıştır (K10).

Bu tanıımı destekler nitelikte başka bir katılımcı; "...Kendinden fazla bir şeyler verme. İı ve karşı tarafı daha çok düşünme olarak ben söylerim öğretmenlikte." şeklinde ifade etmiştir (K16).

4.2. İkinci Görüşme Sorusuna İlişkin Bulgular

Araştırmanın ikinci görüşme sorusu "Özel okulda öğretmen olmayı nasıl ifade edersiniz?" şeklindedir. Elde edilen veriler analiz edildiğinde katılımcılar özel okulda öğretmen olmayı 1. Zor olması, 2. Fazla çalışmak 3. Çocuk bakıcılığı yapmak, 4. Devlet öğretmenliği ile aynı şeklinde ifade ettikleri görülmüştür. Katılımcı görüşlerine ilişkin tablo aşağıda gösterilmiştir.

Tablo 3. Katılımcıların Özel Okul Öğretmenliğine Dair Düşünceleri

Sıra	Kod	f	%
1	Zor Olması	11	53
2	Fazla Çalışmak	4	19
3	Çocuk Bakıcılığı Yapmak	3	14
4	Devlet Öğretmenliği ile Aynı	3	14
Toplam		21	100

Tablo 3'te görüldüğü gibi katılımcılara göre özel okulda öğretmen olmak % 53 oranında zor, % 19 oranında fazla çalışmak, % 14 oranında çocuk bakıcılığı yapma ve % 14 oranında devlet öğretmenliği ile aynı şeklinde sıralanmıştır.

4.2.1. Zor Olması

Araştırmaya katılan öğretmenlerin, özel okulda öğretmen olmayı en çok (f=4) zor şeklinde ifade ettikleri görülmüştür. Bu bağlamda bir katılımcı; “Oldukça zor. Öğretmenlik mesleğinin getirmiş olduğu sorumlulukların yanında belli dezavantajlarla da uğraşmak zorundayız maalesef. Aslında öğretmenlik mesleğini yapabilmek çok güç özel okullarda.” şeklinde ifade etmiştir (K1).

Bu tanımı destekler nitelikte başka bir katılımcı; “Zor aslında. Yani sadece çocukla uğraşmıyorsun. Veliyle... Çok yoruyor veliler. Gereksiz yoruyorlar. Yani ııı seni parayla satın aldığını düşünen, böyle görgüsüzce davranan veliler çıkabiliyor içinde. Hiç kolay değil.” şeklinde ifade etmiştir (K7).

4.2.2. Fazla Çalışmak

Araştırmaya katılan öğretmenlerin bir kısmı “özel okulda öğretmen olmayı” “fazla çalışma” olarak ifade etmişlerdir. Bu bağlamda bir katılımcı; “Özel okulda öğretmen olmak şöyle söyleyeyim: özveri ıı nasıl tarif edebilirim bunu? Daha çok özveri, daha çok ilgi, daha çok alaka biraz daha fazla çalışma. Yani öğretmenliğin üzerine en az iki kat daha çalışma diyebilirim size.” şeklinde ifade etmiştir (K15).

Bu tanımı destekler nitelikte başka bir katılımcı; “Özel okulda öğretmen olmak çok çalışkan olma, olarak söyleyebilirim ben. Çok aşırı çalışırsınız. Çok başarı güdümlü olmak zorundasınız...” sözleriyle ifade etmiştir (K16).

4.2.3. Çocuk Bakıcılığı Yapmak

Araştırmaya katılan öğretmenlerin bir kısmı (f=3)özel okulda öğretmen olmayı “çocuk bakıcılığı” olarak ifade etmişlerdir. Bu bağlamda bir katılımcı;

Özel okulda öğretmen olmak, şu an için sadece çocuk bakıcılığı diye özetlerim. Resmen çocuk bakıcılığı yapıyoruz. Ben arkadaşlarıma her zaman derim. Buradaki eğitim ikincil. Birinci önceliğimiz çocuklara bakmak. Çocukları mutlu etmek... şeklinde ifade etmiştir (K4).

Bu tanımı destekler nitelikte başka bir katılımcı;

Bana göre ben burada öğretmen değilim de bakıcıyım. Gerçekten bakıcıyım. Gerçekten kendimi öyle görüyorum. Bakıcı. Çocuklarını sabah bana emanet etmişler, okul çıkışı benim onlara emanet ettiğim bir görev gibi görüyorum çoğu zaman... ifadelerini kullanmıştır (K3).

4.2.4. Devlet Öğretmenliği ile Aynı

Araştırmaya katılan öğretmenlerin bir kısmı ise ($f=3$) özel okulda öğretmen olmayı devlet okulu ile aynı olduğunu ifade etmişlerdir. Bu bağlamda bir katılımcı; “ Aynı şey herhangi bir zorluğu yok. Mesleğini seviyorsan özel okul devlet okulu fark etmiyor...” şeklinde ifade etmiştir (K5).

Bu tanımı destekler nitelikte başka bir katılımcı; “Valla ben bir fark görmedim. Beş yıldır çalışıyorum özel okulda. 10 daha önce 29 yıl devlette çalıştım. Arada bir fark göremedim. ” şeklinde ifade etmiştir (K9).

4.3.Üçüncü Görüşme Sorusuna İlişkin Bulgular

Araştırmanın üçüncü görüşme sorusu “Özel okulda öğretmen olma kavramı yerine hangi kavramı kullanmayı tercih edersiniz?” şeklindedir. Elde edilen veriler analiz edildiğinde araştırmaya katılan öğretmenlerin özel okulda öğretmen olma kavramı yerine hangi kavramı yerine kullandıkları kelimeleri; 1. Bakıcı, 3. Köle-işçilik ve 4. Yaşam koçluğu kavramlarını ifade ettikleri görülmüştür. Katılımcı görüşlerine ilişkin tablo aşağıda gösterilmiştir.

Tablo 4. Katılımcıların Özel Okulda Öğretmen Olma Kavramı Yerine Kullandıkları Kavramlara Yönelik Algıları

Sıra	Kod	f	%
1	Bakıcı	8	50
2	Köle-İşçilik	7	44
3	Yaşam Koçluğu	1	6
Toplam		16	100

Tablo 4’te görüldüğü gibi araştırmaya katılan öğretmenler özel okulda öğretmen olma kavramı yerine; %50 oranında bakıcı, %44 oranında köle-işçilik ve % 6 oranında yaşam koçluğu kelimelerini kullanabileceklerini ifade etmişlerdir.

4.3.1. Bakıcı

Katılımcıların bir kısmı ($f=4$) özel okulda öğretmen olma kavramı yerine kavramlar içerisinde “öğretmen” kelimesini ifade eden öğretmenlere en yakın sayı “bakıcı” kavramını kullanmayı tercih ettiklerini belirtmişlerdir. Bu bağlamda bir katılımcı; “ ...Bana göre ben burada öğretmen değilim de bakıcıyım. Gerçekten bakıcıyım. Gerçekten kendimi öyle görüyorum. Bakıcı...” sözleriyle ifade etmiştir (K3).

Bu ifadeleri destekler nitelikte başka bir katılımcı; “ ...Çocuk bakıcılığı. Çünkü eğitim

ikinci planda burada. Birinci planda çocukların mutluluğu. Ne olursa olsun benim çocuğum mutlu gelsin eve. Öyle olunca da çocuk bakıyoruz yani.” şeklinde belirtmiştir (K4).

4.3.2. Köle-İşçilik

Araştırmaya katılan öğretmenlerden bazıları (f=4) özel okulda öğretmen olma kavramının yerine “köle-işçilik” kavramını kullanabileceklerini ifade etmişlerdir. Bu bağlamda bir katılımcı; “Kendimi köle gibi hissediyorum...” şeklinde ifade etmiştir (K7).

Bu ifadeleri destekler nitelikte başka bir katılımcı; “ İşçilik bence ucuz işçilik, başka bir şey değil. Yani şu paraya zaten tarlanın taşını toplamaz adam gelip de.” şeklinde düşüncesini ifade etmiştir (K13).

4.3.3. Yaşam Koçluğu

Araştırmaya katılan katılımcıların sadece bir tanesi özel okulda öğretmen olma kavramının yerine “yaşam koçluğu” kelimesini kullanabileceğini ifade etmiştir. Bu kapsamda katılımcı;

Daha çok yaşam koçluğu yapıyoruz. Branş fark etmeksizin tamamımız çocukların bütün hayatlarıyla hatta bazen ailelerin, anne baba sorunları, işte kişiler arası iletişim bozukluklarının, bunların tamamına beden eğitimi branşı da değiniyor, edebiyat branşı da değiniyor, tarih de yani normalde sadece rehber öğretmenin yapması gereken bir şey. Ama maalesef biz tamamıyla ilgilenmek zorundayız. Yaşam koçuyuz aslında. sözleriyle ifade etmiştir (K1).

4.4. Dördüncü Görüşme Sorusuna İlişkin Bulgular

Araştırmanın dördüncü görüşme sorusu “Özel okulda öğretmen olmak sizin tercihiniz mi? Neden?” şeklindedir. Elde edilen veriler analiz edildiğinde katılımcılar özel okulda öğretmen olmayı; 1. Mecburiyet, 2. İmkânlar iyi, şeklinde ifade etmişlerdir. Katılımcı görüşlerine ilişkin tablo aşağıda gösterilmiştir.

Tablo 5. Katılımcıların Özel Okulda Öğretmen Olma Tercihine Yönelik Düşünceleri

Sıra	Kod	f	%
1	Mecburiyet	14	88
2	İmkânlar İyi	2	12
Toplam		16	100

Tablo 5’te görüldüğü gibi katılımcılara göre öğretmenlerin özel okulda çalışma nedenleri; %88 oranında mecburiyet ve % 12 oranında evet imkânlar iyi olmasıdır.

4.4.1. Mecburiyet

Katılımcılar, özel okulu tercih etme nedenlerini en çok (f=14) “mecburiyet” olarak ifade etmişlerdir. Bu bağlamda bir katılımcı; “Benim tercihim, atanamadığım için. O yüzden. Ekonomik şartlar maalesef ki... Sınava çalıştım olmadı. Çok da denedim yani hep sınırda kaldım ya da kontenjan tam benim atanacağım dönem çok azdı. Hep sınırda kaldım. Yani mecburen.” şeklinde belirtmiştir (K10).

Benzer şekilde bir başka katılımcı; “Mecburiyet, tercih değil. Çünkü çok fazla seçeneğiniz olmuyor. Yaşam şartları, hayatınızda yaşadığınız şeyler ister istemez sizi tek seçeneğe gitmek zorunda bırakıyor...” şeklinde belirtmiştir (K2).

4.4.2. İmkânların İyi Olması

Bazı katılımcılar (f=2), özel okulda öğretmen olma tercihlerini “imkânların iyi olması” şeklinde ifade etmişlerdir. Bu bağlamda bir katılımcı;

Evet, benim tercihim daha az öğrenciyle neler yapabilirim, farklı neler yapabilirim. Etkinlik ağırlıklı çalışmayı sevdiğim için kalabalık sınıflarda zorlanıyordum. Özel okulda öğrenci sayısı 24 olunca. Beni daha iyi rahatlatır mı? İşte farklı bir ortamda farklı bir öğretmenlik nasıl olur, onu merak ettiğim için geldim. şeklinde ifade etmiştir (K9).

Başka bir katılımcı;

Evet, benim tercihim. Özel sektör benim mezun olduğum dönemde daha iyiydi maaşları, daha avantajlıydı ama gün geçtikçe devlet daha avantajlı hale geldi. Benim çalışmaya başladığım dönemde özel okul öğretmenliği benim seçimimdi. İsteyerek yaptım bunu... sözleriyle belirtmiştir (K15).

4.5. Beşinci Görüşme Sorusuna İlişkin Bulgular

Araştırmanın beşinci görüşme sorusu “Özel okulda çalışma şartları nasıl? Olumlu ve olumsuz yönleri var mıdır? Varsa nelerdir?” şeklindedir. Elde edilen veriler analiz edildiğinde katılımcılar özel okulda çalışma şartlarını 1. Yoğun, yorucu, 2. Zor, 3. Adil değil şeklinde ifade etmişlerdir. Katılımcı görüşlerine ilişkin tablo aşağıda gösterilmiştir.

Tablo 6. Katılımcıların Özel Okulda Çalışma Şartlarına Yönelik Görüşleri

Sıra	Kod	f	%
1	Yoğun, Yorucu	9	35
2	Zor	9	35
3	Adil Değil	8	30
Toplam		26	100

Tablo 6’da görüldüğü gibi katılımcıların, özel okul okulda çalışma şartlarına yönelik görüşleri; % 35 oranında yoğun, yorucu, % 35 oranında zor, % 30 oranında adil değil olarak ifade etmişlerdir.

4.5.1. Yoğun, Yorucu

Katılımcılar, özel okulda çalışma şartlarını en çok sayıda “yoğun, yorucu” olarak ifade etmişlerdir. Bir katılımcı; “Olumlu yön değil de olumsuz yönleri çok fazla. Saat aralığı sabah sekiz ile beş arası, çok. Ders saati sekiz saat çok fazla. Öğrenci için de fazla öğretmen için de fazla. Yani bizi ruhen, her yönlü yoruyor...” şeklinde ifade etmiştir (K6).

Benzer şekilde bir başka katılımcı;

Yani olumsuz derken aslında çok yoğun çalışıyoruz. Dezavantajları, belki başka şeylere çok vaktimiz kalmayabiliyor. Bu diye düşünüyorum dezavantajı. Sosyal anlamda, başka bir şey düşündüğümüzde kendimizle ilgili bir şey yapmaya fırsat bulamayabiliyoruz. Bu sadece. Olumlu yönü kendini geliştirme kesinlikle. Çok şey kattı bana her anlamda... şeklinde ifade etmiştir (K12).

4.5.2. Zor

Katılımcılar, özel okulda çalışma şartlarına yönelik görüşlerinde çalışma şartlarını en çok sayıya yakın olan “zor ” şeklinde belirtmişlerdir. Bir katılımcı; “Özel okulun tek olumlu yönü maddi yönden cüzi de olsa asgari ücretin altı da olsa, maaşımız bazen iki ay sonra da verilse, az da olsa maddi katkısı var. Yani her yönüyle zor...” sözleriyle düşüncelerini ifade etmiştir (K4).

Benzer şekilde bir başka katılımcı;

Zor. Olumlu yönleri de var. Olumsuz yönleri de var dediğim gibi. 10 olumlu yönleri hemen bu sahayı bize sunuyorlar özel okullar. Böyle bir kolaylığı var. 10 zorluğu da dediğim gibi çalışma saatlerimiz. Velilerin beklentileri, idarecilerin beklentileri... şeklinde belirtmiştir (K18).

4.5.3. Adil Değil

Araştırmaya katılan öğretmenlerden bazıları ise özel okulda çalışma şartlarının adil olmadığını belirtmişlerdir. Bir katılımcı;

Çalışma şartları adil değil son zamanlarda yapılan değişikliklerle beraber bence öğretmenlik mesleğine uymayan şeylerin yanı sıra maddi olarak da çok yetersiz. Olumlu yönünü de şöyle bahsedebiliriz yani tabi devletteki kadar çok izin almada vs.de çok sıkıntı yaşamıyoruz tabi ki özel okulda ... şeklinde ifade etmiştir (K1).

Benzer şekilde bir başka katılımcı;

...Eğitimci arkadaşlarımdan çok memnunum, onları severek buraya geliyorum. Onun

dışında olumsuz yanları şöyle: Haklarımız yok yani. Ben de aynı işi yapıyorum. Devlet okulundaki de aynı işi yapıyor. Maddi olarak yasal olarak da aramızda çok farklı şeyler var. Onun dışında işte sigorta veya sözleşmelerimiz. Sene başında bir kere sözleşme yapıyoruz. O maaşa tabi oluyoruz dokuz ay boyunca. Yıl içerisinde herhangi bir zam almıyoruz. Olumsuz yönlerinden en önemlisi yaptığımız işin karşılığını alamıyoruz... olarak fikrini dile getirmiştir (K3).

4.6. Altıncı Görüşme Sorusuna İlişkin Bulgular

Araştırmanın altıncı görüşme sorusu “Öğretmenliği bırakıp başka bir iş yapmayı düşündünüz mü? Niçin?” şeklindedir. Elde edilen veriler analiz edildiğinde katılımcılar öğretmenliği bırakma hakkındaki görüşlerini 1. Hayır, 2. Evet ve 3. Bazen şeklinde sıralamışlardır. Katılımcı görüşlerine ilişkin tablo aşağıda gösterilmiştir

Tablo 7. Katılımcıların Öğretmenliği Bırakıp Başka Bir İş Yapma Hakkındaki Görüşleri

Sıra	Kod	f	%
1	Evet	8	50
2	Hayır	7	44
3	Bazen	1	6
Toplam		16	100

Tablo 7’de görüldüğü gibi katılımcıların, öğretmenliği bırakıp başka bir iş yapma hakkındaki görüşleri; %50 oranında evet, %44 oranında hayır ve %6 oranında bazendir.

4.6.1. Evet

Araştırmaya katılan öğretmenlerin bazıları (f=8) öğretmenliği bırakıp başka bir iş yapma sorusuna ekonomik sebeplerden dolayı evet, şeklinde cevap vermişlerdir. Bir katılımcı;

Evet, düşündüm özellikle son dönemde çok düşündüm açıkçası. Sebebi şu birinci, ekonomik olarak hiçbir şeyi karşılamıyor. Yani özel sektörde çalışmanın en büyük problemi bence ekonomisi. Çünkü hemen hemen bir asgari ücret potansiyelinizdesiniz yani. Üzerine üç beş kuruş bir şeyler koyuyorlar... şeklinde ifade etmiştir (K2).

Benzer şekilde bir başka katılımcı;

Evet. Fazla zaman kaybıyla emek ettiğimizizin karşılığı aynı şeyler değil. Ondan dolayı aynı zamanı farklı bir sektörde farklı bir işte çalışarak 11 ekonomik olarak fazla bütçeye ulaşmayı hedefliyorum. şeklinde ifade etmiştir (K11).

4.6.2. Hayır

Araştırmaya katılan öğretmenlerin bir kısmı ise (f=7) öğretmenliği bırakıp başka bir iş yapma sorusuna hayır, şeklinde ifade etmişlerdir. Bu kapsamda bir katılımcı; “Hayır. Tekrar

dünyaya gelsem tekrar öğretmen olurum. Tekrar sınıf öğretmeni olurum.” şeklinde ifade etmiştir (K9).

Benzer şekilde bir başka katılımcı; “Hayır. Çünkü çok seviyorum.” sözleriyle ifade etmiştir (K8).

4.6.3. Bazen

Katılımcılardan sadece bir öğretmen ise öğretmenliği bırakıp başka bir iş yapma sorusuna “bazen” şeklinde ifade etmiştir. Bu ifadeyi destekler nitelikte katılımcı;

Bazen. Hani şimdiki nesilden dolayı belki biraz. Anlık oluyor tabi. Anlık düşündüğüm oldu. Sonra baktım, seviyorum tabi. Çocuklarla iç içe olmayı da sevdiğim için. Başka da yapabileceğim bir meslek olmadığı için şu an vazgeçtim. şeklinde düşüncesini söylemiştir (K12).

4.7. Yedinci Görüşme Sorusuna İlişkin Bulgular

Araştırmanın yedinci görüşme sorusu “Özel okulda çalışmakta iken ne tür sorunlarla karşılaşmaktasınız?” şeklindedir. İlgili soru; veli, okul yönetimi, çalışma koşulları, meslektaş, öğrenci, ekonomik, sosyolojik, psikolojik ve materyal şeklinde alt başlıklar halinde analiz edilmiştir.

4.7.1. Özel Okulda Çalışmaktayken Veli Açısından Yaşanılan Sorunlar

Elde edilen veriler analiz edildiğinde katılımcılar; veli açısından 1. Her şeyi öğretmenden bekleme, 2. Başarı beklentisinin yüksek olması, 3. Öğrenciyi ön planda tutma, 4. Öğrenciyi tanımama 5. Öğretmeni bakıcı gibi görme, 6. Para veriyoruz öğretmen her şeyi yapmalı düşüncesi şeklinde ifade etmişleridir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin, veli açısından karşılaştığı sorunlara yönelik görüşlerine ilişkin tablo aşağıda gösterilmiştir.

Tablo 8. Katılımcıların Veli Açısından Yaşadıkları Sorunlara Yönelik Düşünceleri

Sıra	Kod	f	%
1	Her Şeyi Öğretmenden Bekleme	17	52
2	Başarı Beklentisinin Yüksek Olması	5	15
3	Öğrenciyi Ön Planda Tutma	4	12
4	Öğrenciyi Tanımama	3	9
5	Öğretmeni Bakıcı Gibi Görme	2	6

6	Para Veriyoruz Öğretmen Her Şeyi Yapmalı Düşüncesi	2	6
Toplam		33	100

Tablo 8’de görüldüğü gibi araştırmaya katılan öğretmenlerin, özel okulda çalışırken veli açısından karıştıkları sorunlara yönelik düşünceleri, %52 oranında her şeyi öğretmenden bekleme, %15 oranında başarı beklentisinin yüksek olması, %12 oranında öğrenciyi ön planda tutma, %9 oranında öğrenciyi tanımama %6 oranında öğretmeni bakıcı gibi görme, % 6 para veriyoruz öğretmen her şeyi yapmalı düşüncesi şeklindedir.

4.7.1.1. Her şeyi Öğretmenden Bekleme

Katılımcılar, özel okulda çalışırken veli açısından karşılaştıkları problemlerin en fazla (=17) her şeyin öğretmenden beklenmesi olarak belirtmiştir. Özetle veli okula para verdiği için “her şeyi öğretmenden beklediği” katılımcılar tarafından ifade edilmiştir. Bir katılımcı;

...Paramla okutuyorum. O bilgiyi kafasına sokmak zorundasınız, tavırla hareket eden velilerimiz var. Yani kendisi evde ilgilenmeyip paramı verdim mutlaka siz ilgilenacaksınız, gerekeni siz yapacaksınız. Bütün hepsini öğretmenin üzerine atmaya çalışan veliler var... şeklinde ifade etmiştir (K9).

Bir başka katılımcı; “...Bütün her şeyi bizden bekliyorlar. Yani okulda çocuk okusun yazsın, bütün bilgilerle donanımlı olsun, eve gelsin istiyorlar. Ama böyle bir şey mümkün değil. Bizi desteklemiyor. Hiçbir açıdan velinin bize desteğini görmüyorum.” şeklinde belirtmiştir (K6).

4.7.1.2. Başarı Beklentisinin Yüksek Olması

Katılımcılar, özel okulda çalışırken veli açısından karşılaştıkları problemlerden birini de (f=5) “başarı beklentisinin yüksek olması” şeklinde ifade etmiştir. Özetle eli okula para verdiği için öğrenci başarısının yüksek tutulduğu, katılımcılar tarafından ifade edilmiştir. Bu kapsamda çalışmaya katılan bir katılımcı; “Veli açısından şöyle bir sorun var. Özel okula gönderiyorum notları çok iyi olsun...”sözleriyle ifade etmiştir (K1).

Benzer şekilde bir başka katılımcı; “Veli beklentisi çok yüksek ı belli bir ücret ödeyerek zaten gönderiyorlar. Aslında çocukların yetersizliğinden ziyade çocuğun kendi gelişimi, yaş grubuna nazaran çocuktan fazla şeyin beklenilmesi...” şeklinde ifade etmiştir (K11).

4.7.1.3. Öğrenciyi Ön Planda Tutma

Araştırmaya katılan öğretmenlerden bazıları (f=4) özel okulda çalışırken veli açısından karşılaştıkları problemlerde “öğrenciyi ön planda tutma ve velinin bencil olması” şeklinde belirtmiştir. Çalışmaya katılan bir katılımcı; “...Veli sürekli kendi çocuğunun ön planda olmasını istiyor...” şeklinde ifade etmiştir (K16).

Benzer nitelikte bir başka katılımcı ise; “...tek kendi çocukları varmış gibi davranılıyor mesela. Diğer çocuklar göz önünde bulundurulmuyor. Benim çocuğumla ilgilen. Benim çocuğuma daha çok ilgi göster...” sözleriyle ifade etmiştir (K5).

4.7.1.4. Öğrenciyi Tanımama

Katılımcıların bazıları (f=3) özel okulda çalışırken veli açısından karşılaştıkları problemlerde “öğrenciyi tanımama” şeklinde belirtmişlerdir. Çalışmaya katılan bir katılımcı; “...öğrencisini tanımıyor veli. Yani tanımamasının sebebi şu 11 anne baba iş hayatında. Çocuğunu sadece akşamları yemek masasında bir de yatarken görüyor. Durum böyle olunca akademik olarak çocuklarının ne seviyede olduğunu bilmiyorlar...” sözleriyle ifade etmiştir (K2).

Bu durumu destekler nitelikte bir başka katılımcı; “Veli çocuğunu hiç tanımıyor. Yani veliler konusunda en çok bu sıkıntıyı yaşıyoruz. Çocuğu tanımıyor, çocuğu bilmiyor...” şeklinde belirtmiştir (K13).

4.7.1.5. Öğretmeni Bakıcı Gibi Görme

Katılımcıların bazıları (f=2) özel okulda çalışırken veli açısından karşılaştığı bir diğer sorun ise velinin “öğretmeni bakıcı gibi görmesi” şeklinde belirtmişlerdir. Çalışmaya katılan bir katılımcı; “Burada veliler en çok şey yapıyor: burada öğretmeni, öğretmen gibi görmüyor da daha çok bakıcı gibi...” şeklinde belirtmiştir (K8).

Bu ifadeyi destekler nitelikte bir başka katılımcı ise; “...veli sizden bakıcılık yapmanızı bekliyor. Yani hocam “Aman koşmasın hocam, aman hocam şöyle yapmasın. Aman kantinden şunları şunları yemesin...” sözleriyle ifade etmiştir (K12).

4.7.1.6. Para Veriyoruz Öğretmen Her Şeyi Yapmalı Zihniyeti

Bazı katılımcılar (f=2) özel okulda çalışırken veli açısından karşılaştıkları problemlerden biri olarak “Para veriyoruz her şeyi yapmak zorundasınız düşüncesinin hâkim olması” şeklinde ifade etmiştir (K3).

“...Özelde olunca şöyle oluyor: Biz para veriyoruz, öğretmene istediğimizi yaptırabiliriz, mantığı oluyor...” şeklinde ifade etmiştir (K10).

Benzer şekilde başka bir katılımcı; “... Biz okula para veriyoruz gibi öğretmeni kendisi parasıyla tutmuş, öğretmen her kalıba uymak zorundaymış gibi damgalayabiliyor. Bu da öğretmenler için sıkıntı...” sözleriyle ifade etmiştir (K14).

4.7.2. Özel Okulda Çalışmaktayken Okul Yönetimi Açısından Yaşanılan Sorunlar

Veriler analiz edildiğinde katılımcılar; okul yönetimi açısından 1. Sorumluluğu Öğretmene yükleme, 2. Öğretmeni fazla çalıştırma, 3. Öğretmene değer vermeme, 4. Öğretmeni düşük ücretle çalıştırma, 5. Sorun yaşamadım ve 6. Veliye karşı dürüst Olmama, şeklinde ifade etmişleridir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin, okul yönetimi açısından karşılaştığı sorunlara yönelik görüşlerine ilişkin tablo aşağıda gösterilmiştir.

Tablo 9. Katılımcıların Okul Yönetimi Açısından Yaşadıkları Sorunlara Yönelik Düşünceleri

Sıra	Kod	f	%
1	Sorumluluğu Öğretmene Yükleme	15	49
2	Öğretmeni Fazla Çalıştırma	5	16
3	Öğretmene Değer Vermeme	4	13
4	Öğretmeni Düşük Ücretle Çalıştırma	4	13
5	Sorun Yaşamadım	2	6
6	Veliye Karşı Dürüst Olmama	1	3
Toplam		31	100

Tablo 9’da görüldüğü gibi araştırmaya katılan öğretmenlerin, özel okulda çalışırken okul yönetimi açısından karşılaştıkları sorunlara yönelik düşünceleri; % 49 oranında sorumluluğu öğretmene yükleme, %16 oranında öğretmeni fazla çalıştırma, %13 oranında öğretmene değer vermeme, % 13 oranında öğretmeni düşük ücretle çalıştırma, % 6 oranında sorun yaşamadım ve % 3 oranında veliye dürüst olmamadır.

4.7.2.1. Sorumluluğu Öğretmene Yükleme

Katılımcılar en çok (f=15) özel okulda çalışırken okul yönetimi açısından karşılaştıkları problemi; “sorumluluğu öğretmene yükleme” şeklinde ifade etmiştir. Bir katılımcı;

...Okul yönetiminin de tüm beklentisi; okulla alakalı asayişte, düzende öğretmende. Hiçbir şekilde öğrenciden de kaynaklanabilecek bir durum olduğunda bile bu göz önünde bulundurulmadan bir problem ya da bir durum olduğunda bütün gözler direkt öğretmenin üzerinde. sözleriyle belirtmiştir (K1).

Bir başka katılımcı;

...yönetim tüm sorumluluğu size yüklüyor. Çocuk bir şey öğrenemese bile okul yönetimi bizi suçluyor. Hani direkt olarak öğretmen suçlanıyor. Ama çocuğun bunu tekrar etmesi, velinin buna yardımcı olup olmadığı değil de direkt öğretmen suçlanıyor. şeklinde tüm sorumluluğun öğretmenlere yüklendiğini dile getirmiştir (K6).

4.7.2.2. Öğretmeni Fazla Çalıştırma

Katılımcılar, özel okulda çalışırken okul yönetimi açısından karşılaştıkları bir diğer problemi ise (f=5) fazla çalıştırma, olarak ifade etmişlerdir. Bir katılımcı; “...Yönetim seni köle gibi çalıştırıyor...” sözleriyle ifade etmiştir (K7).

Benzer şekilde bir başka katılımcı;

...En büyük sorun şu: Deli gibi çalışıyorsun, çalışıyorsun, çalışıyorsun öğretmen toplantısı yapıyorlar salona bir giriyorsun. İşte, öğretmenlerim biraz daha canımızı dişimize takalım. Yani ne yapalım, ölelim mi ya? Daha nasıl çalışalım, daha ne istiyorsunuz bizden... şeklinde belirtmiştir (K15).

4.7.2.3. Öğretmene Değer Vermeme

Araştırmaya katılan bazı öğretmenler (f=4) özel okulda çalışırken okul yönetiminin “öğretmene değer vermediğini” belirtmiştir. Bu bağlamda bir katılımcı; “...Öğretmenler haklarını savunamıyorlar. İstekte bulunamıyorlar. Sert karşılık alıyorlar çünkü...” şeklinde ifade etmiştir (K7).

Benzer şekilde bir başka katılımcı; “...yani öğretmene karşı verilmeyen değer farkındayım.” sözleriyle ifade etmiştir (K11).

4.7.2.4. Öğretmeni Düşük Ücretle Çalıştırma

Bazı katılımcılar (f=4) “ekonomiyi” özel okulda çalışırken karşılaşılan problemlerden biri olarak dile getirmişlerdir. Bir katılımcı; “...Sadece, ııı dediğim gibi sadece maaşlar ve sigortalar konusunda sorun...” şeklinde fikrini belirtmiştir (K3).

Başka bir katılımcı;

Okul yönetimi her şeyin mükemmel olmasını ister. Ama ekonomik anlamda da öğretmenin mükemmel olması lazım. Bir öğretmen gelmediği zaman diğer öğretmen dersine giriyor. Ama bu derse girdiği haricinde o ücrete tabi değil. Etütler ücrete tabi değil. Yani boşluğu doldurmak adına öbür boş olan öğretmen derse giriyor. Ona yönelik öğretmenin ücretinin verilmesi lazım... sözleriyle belirtmiştir (K14).

4.7.2.5. Sorun Yaşamadım

Katılımcılardan bazıları (f=2) özel okulda çalışmakta iken okul yönetimi açısından

herhangi bir sorunla karşılaşmadığını dile getirmişlerdir. Bir katılımcı; “Çalıştığım kurumla bir sorun yaşamıyorum.” sözleriyle belirtmiştir (K9).

Bir başka katılımcı; “Okul yönetimim gerçekten iyiler o konuda bir şey diyemem.” şeklinde ifade etmiştir (K10).

4.7.2.6. Veliye Karşı Dürüst Olmama

Katılımcıların bir tanesi özel okulda çalışmakta iken okul yönetimi açısından karşılaşılan problemi veliye dürüst olmama, şeklinde beyan etmiştir. Bir katılımcı; “...Mesela idare veli çağırıyor. Sen giriyorsun sorunu söyleyeceksin. Çocuk küfür ediyor, diyorsun müdür sana göz kırpmıyor deme. Veliyi buradan mutlu gönder de çocukla ilgili hiçbir şey deme, gerekirse sen özür dile...” şeklinde ifade etmiştir (K13).

4.7.3. Özel Okulda Çalışmaktayken Çalışma Koşulları Açısından Yaşanılan Sorunlar

Elde edilen veriler analiz edildiğinde katılımcılar; çalışma koşulları açısından karşılaştıkları sorunları 1. Dersin olmasa bile okulda Bulunma, 2. Yorucu olması, 3. Sosyal hayatın olmaması, ailene vakit ayıramama ve 4. Maaşların yetersiz olması şeklinde ifade etmişleridir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin, okul yönetimi açısından karşılaştıkları sorunlara yönelik görüşlerine ilişkin tablo aşağıda gösterilmiştir.

Tablo 10. Katılımcıların Çalışma Koşulları Açısından Yaşadıkları Sorunlara Yönelik Düşünceleri

Sıra	Kod	f	%
1	Dersin Olmasa Bile Okulda Bulunma	18	50
2	Yorucu Olması	9	25
3	Sosyal Hayatın Olmaması, Ailene Vakit Ayıramama	5	14
4	Maaşların Yetersiz Olması	4	11
Toplam		36	100

Tablo 10’da görüldüğü gibi araştırmaya katılan öğretmenlerin, çalışma koşulları açısından karşılaştığı sorunlara yönelik düşünceleri %50 oranında dersin olmasa bile okulda bulunma %25 oranında yorucu olması, %14 oranında sosyal hayatın olmaması, ailene vakit ayıramama ve %11 oranında maaşların yetersiz olması şeklindedir.

4.7.3.1. Dersin Olmasa Bile Okulda Bulunma

Katılımcılar, özel okulda çalışırken çalışma koşulları açısında karşılaşılan

problemlerle ilgili en yüksek oranda (f=18) bütün gün okulda olunması ve dersleri olmadığında bile okulda bulunmaları gerektiğini ifade etmişlerdir. Bir katılımcı; “...Bütün gün okuldasınız. Sonuçta biz hep buradayız. Kendi dersiniz olmasa da buradasınız...” şeklinde ifade etmiştir (K10).

Bir başka katılımcı; “...bazen burada hiçbir şey yapmasak da oturmak zorunda kalıyoruz. En büyük sıkıntımız bu...” şeklinde belirtmiştir (K16).

4.7.3.2. Yorucu Olması

Bazı katılımcılar, (f=9) ders saatinin fazla ve peş peşe olması, okul öncesi öğretmenlerinin ise branş derslerine de kendilerinin girmesinden dolayı özel okulda çalışırken çalışma koşulları açısından karşılaşılan problem olarak yorucu ifadesini kullanmışlardır. Bu kapsamda bir katılımcı;

...Ders saatleri çok peş peşe. Yani biraz şeye dönüyor, bir süre sonra. Biz bu öğretmenle çalışıyoruz. Bu öğretmenle bir maaş sözleşmemiz var. Bir anlaşmamız var. Dolayısıyla bu öğretmen hiç boş oturmasın. Sürekli bir işle meşgul olsun, daima. Hani bu belki devlette ders arası var, öğretmenin dinlenmesi var. Fizyolojik olarak da yoruluyoruz... şeklinde belirtmiştir (K1).

Bir başka katılımcı;

...Bazen iki üç öğretmenin yerine girmek zorunda kalıyoruz, gün içerisinde. O zaman çok yoruluyoruz. Branş derslerinde eğer ders programında, dediğim gibi bir aksilik olmuşsa, öğretmen gelmemişse ya da öğretmeni yoksa elinde. Çünkü bazen öğretmenler de olmuyor. O zaman sınıf öğretmeniyle dolduruyor o boşluğu. Biz bu durumda çok yoruluyoruz. Öğretmen çok yıpranıyor... şeklinde ifade etmiştir (K8).

4.7.3.3. Sosyal Hayatının Olmaması, Ailene Vakit Ayıramama

Bazı katılımcılar (f=5) sosyal hayatın olmamasını, ailene vakit ayıramama, özel okulda çalışırken karşılaşılan problemlerden biri olarak ifade etmişlerdir. Bir katılımcı; “...Sizin bir sosyal hayatınız olmuyor ne yazık ki...” şeklinde ifade etmiştir (K2).

Başka bir katılımcı; “...Zaman kavramı olarak özel okuldaki öğretmenlerin ailesine yeterli zaman ayıramadığını görüyoruz, şartlar gereği.” şeklinde ifade etmiştir (K14).

4.7.3.4. Maaşların Yetersiz Olması

Bazı katılımcılar (f=4) özel okulda çalışırken çalışma koşullarıyla alakalı karşılaşılan sorunları çok çalışmalarına rağmen maaşların yetersizliği şeklinde ifade etmişlerdir. Bir katılımcı; “...sıkıntımız bizim 11 maddi. Maddi olarak yeterli düzeyde değil. İnsanların geçimlerini sağlayacak düzeyin altında kalıyor. Bu, en büyük sıkıntımız bu...” şeklinde ifade

etmiştir (K15).

Benzer şekilde bir başka katılımcı; “...Sizi çalıştırıyorlar ama verdikleri para çok az...” sözleriyle belirtmiştir (K2).

4.7.4. Özel Okulda Çalışmaktayken Meslektaş Açısından Yaşanılan Sorunlar

Elde edilen veriler analiz edildiğinde katılımcıların meslektaş açısından karşılaştıkları sorunlar 1. Birbirinin ayağını kaydırma, 2. Fikir ayrılıkları, Kişisel problemler, 3. Problem yaşamadım, 4. Dedikodu, laf taşıma, 5. Öğrenciyi ekonomik bir kaynak olarak görme ve 6. Mesleki yetersizlik şeklindedir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin, meslektaş açısından karşılaştıkları sorunlara ilişkin tablo aşağıda gösterilmiştir.

Tablo 11. Katılımcıların Meslektaş Açısından Yaşadıkları Sorunlara Yönelik Düşünceleri

Sıra	Kod	f	%
1	Birbirinin Ayağını Kaydırma	7	33
2	Fikir Ayrılıkları, Kişisel Problemler	5	24
3	Problem Yaşamadım	4	19
4	Dedikodu Yapma, Laf Taşıma	3	14
5	Öğrenciyi Ekonomik Bir Kaynak Olarak Görme	1	5
6	Mesleki Yetersizlik	1	5
Toplam		21	100

Tablo 11’de görüldüğü gibi araştırmaya katılan öğretmenlerin, meslektaş açısından karşılaştığı sorunlara yönelik düşünceleri %33 oranında birbirinin ayağını kaydırma, %24 oranında fikir ayrılıkları, kişisel problemler, %19 oranında problem yaşamadım, %14 oranında dedikodu yapma, laf taşıma, %5 oranında öğrenciyi ekonomik bir kaynak olarak görme ve %5 oranında mesleki yetersizlik şeklindedir.

4.7.4.1. Birbirinin Ayağını Kaydırma

Araştırmaya katılan bazı öğretmenler özel okulda çalışmakta iken meslektaş ile ilgili karşılaşılan en büyük sorunun (f=7) “ayağını kaydırma” olduğunu ifade etmişlerdir. Bir katılımcı; “...Özelde ayağını kaydırmaya çalışırlar senin, güçlü olmazsan. Bu aynı branştan olabilir veya başka branştan kişiler olur...” şeklinde ifade etmiştir (K16).

Başka bir katılımcı; “...Özel okulda meslektaşlar birbirleriyle çok çakışır, şöyle: Çünkü orada da maalesef bir yaranmışlık duygusu vardır. İdarecime, yöneticime yaranayım. Yani böyle şeyler özel okulda çok oluyor. Birbirinin ayağını kaydırma gibi diyeyim.” şeklinde belirtmiştir (K13).

4.7.4.2. Fikir Ayrılıkları, Kişisel Problemler

Araştırmaya katılan bazı öğretmenler (f=5) özel okulda çalışırken meslektaş açısından karşılaştıkları sorunlarda “fikir ayrılıkları, kişisel problemler” şeklinde ifade etmişlerdir. Bir katılımcı; “...Hepimiz zaten bir eğitim almış belli bir kademeye gelmiş insanlarız. Farklı görüşlerimiz illa ki oldu...” şeklinde ifade etmiştir (K3).

Başka bir katılımcı; “Fikir ayrılıklarımız oluyor zaman zaman...” şeklinde belirtmiştir (K10).

4.7.4.3. Problem Yaşamadım

Araştırmaya katılan bazı öğretmenler (f=4) özel okulda çalışırken meslektaş açısından herhangi bir sorunla karşılaşmadığını ifade etmişlerdir. Bir katılımcı; “Branş öğretmenleri zaten bizimle uyumlu çalışıyorlar. Sınıf öğretmenleri arkadaşlarım da hepsi daha önce tanıdığım arkadaşım olduğu için ıı çok güzel bir birliktelik var...” şeklinde belirtmiştir (K9).

Başka bir katılımcı; “Meslektaşlarımla öyle herhangi bir problem yaşamıyorum, onunla ilgili bir problem yok açıkçası.” şeklinde belirtmiştir (K11).

4.7.4.4. Dedikodu Yapma, Laf Taşıma

Bazı katılımcılar (f=3) özel okulda çalışırken meslektaş açısından karşılaşılan sorunda meslektaşlar arası dedikodu ve laf taşıma olduğunu ifade etmiştir. Bir katılımcı; “Özel okullarda biz çok samimi değiliz. Laf taşımalar falan oluyor. İdarenin gözüne girmeye çalışanlar oluyor. Ve onun için ben okula gelen tüm gençlere diyorum ki: Dedikodu ortamından uzak durun...” şeklinde ifade etmiştir (K7).

Başka bir katılımcı; “... Öğretmen demek dedikodu mekanizması demektir...” şeklinde ifade etmiştir (K13).

4.7.4.5. Öğrenciyi Ekonomik Bir Kaynak Olarak Görme

Araştırmaya katılan bazı öğretmenlerden bir tanesi özel okulda çalışmakta iken meslektaş ile ilgili karşılaşılan sorun olarak öğretmenlerin öğrenciyi ekonomik bir kaynak olarak görme şeklinde belirtmiştir. İlgili katılımcı bu durumda;

...Öğretmen de aynı idare gibi kurum gibi öğrenciyi ekonomik bir kaynak olarak görüyor. Buraya gelen özellikle branş ağırlıklı öğretmenler onlar da öğrenciyi ekonomik bir kaynak olarak görüyorlar. Özel ders anlamımda. Nasıl olsa birkaç öğrenci benden özel ders ister. Yüksek fiyat veririm. Zaten ekonomik olarak çok iyiler. Bir

şekilde ben de buradan yolumu bulurum oluyor... şeklinde belirtmiştir (K2).

4.7.4.6. Mesleki Yetersizlik

Katılımcıların bir diğeri ise özel okulda çalışmakta iken meslektaş ile ilgili karşılaşılan sorunu “mesleki yetersizlik” şeklinde belirtmiştir. İlgili katılımcı bu durumda; “...Şöyle: mesleki yeterliliğe sahip olmadığı halde birlikte çalışmak zorunda olduğumuz arkadaşlarımız maalesef ki var bunun hiçbir şekilde denetiminin olmadığını düşünüyorum özellikle özel okullarda...” şeklinde ifade etmiştir (K1).

4.7.5. Özel Okulda Çalışmaktayken Öğrenci Açısından Yaşanılan Sorunlar

Elde edilen veriler analiz edildiğinde katılımcıların öğrenci açısından karşılaştıkları sorunları; 1. Disiplinsiz olmaları, 2. Çalışmama, dersi gereksiz görme, 3. Şişirilmiş özbenlik, 4. Paramla okuyorum düşüncesine sahip olmaları ve 5. Devamsızlık yapmaları şeklinde sıraladıkları görülmüştür. İlgili düşünceler aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 12. Katılımcıların Öğrenci Açısından Yaşadıkları Sorunlara Yönelik Düşünceleri

Sıra	Kod	f	%
1	Disiplinsiz Olmaları	8	40
2	Çalışmamaları, Dersi Gereksiz Görmeleri	5	23
3	Şişirilmiş Özbenlik	4	18
4	Paramla Okuyorum Düşüncesine Sahip Olmaları	2	9
5	Devamsızlık Yapmaları	1	5
Toplam		20	100

Tablo 12’te görüldüğü gibi araştırmaya katılan öğretmenler öğrenciler açısından karşılaştıkları sorunlar % 40 oranında disiplinsiz olmaları , % 23 oranında çalışmamaları, dersi gereksiz görmeleri, %18 oranında şişirilmiş özbenlik, % 9 oranında paramla okuyorum düşüncesine sahip olmaları % 5 oranında devamsızlık yapmaları şeklindedir.

4.7.5.1. Disiplinsiz Olmaları

Araştırmaya katılan bazı öğretmenler (f=8) özel okulda çalışırken öğrenci açısından yaşanan en büyük sorunu “disiplinsiz” şeklinde ifade etmişlerdir. Bir katılımcı; “...Yani hayırı bilmiyor çocuk. Bilmedikleri için çok problem yaşıyoruz. Yani genel bir çerçeveye koymak gerekirse disiplin konusunda sorun yaşıyoruz...” şeklinde ifade etmiştir (K2).

Başka bir katılımcı; “Öğrenciyle en büyük sorun aslında disiplin problemi...” şeklinde

belirtmiştir (K13).

4.7.5.2. Çalışmamaları, Dersi Gereksiz Görmeleri

Araştırmaya katılan bazı öğretmenler ise ($f=8$) özel okulda çalışırken öğrenci açısından yaşanan sorunu, çalışmama, dersi gereksiz görme şeklinde ifade etmişlerdir. Bir katılımcı; “...Yani ben istiyorum ki öğrensinler. Zaten 9. sınıfta ve 10. sınıfta dersim. Bunlar temel konular. Hani bunları bilmesi gerekir. Ama işte sağlık meslek lisesi olduğu için şey gözüyle bakıyorlar bazen: bize bunun ne gereği var...” şeklinde ifade etmiştir (K3).

Bir başka katılımcı “Şimdiki öğrencilerimiz pek çalışmak istemiyor. Yani bizim verdiğimizle kalıyor. Eve gidip tekrar etmek istemiyor. Biz de bu yönden ders açısından öğrenciyle karşı karşıya geldiğimiz noktalar oluyor.” şeklinde belirtmiştir (K6).

4.7.5.3. Şişirilmiş Özbenlik

Bazı katılımcılar ($f=4$) özel okulda çalışırken öğrenci açısından yaşanan sorunu, öğrencilerin özbenliğinin şişirilmesi şeklinde ifade etmişlerdir. Bir katılımcı;

“Çocuklar çok şımarık inanılmaz şımarık. Ya diyorum bu çocuklar ne dinlemeyi biliyor ne saygıyı biliyor ne sevgiyi biliyor. Otur oturma yok. Saygıyı öğretmeye çalışıyorum öyle bir kavram yok yani hiç. Veliyi diyor. Yani ıı şımarıklığın adı özgüven olmuş. Çırpınıyoruz. Şu değerlerimizi verebilmek için çırpınıyoruz. Çok şımarıklar... şeklinde ifade etmiştir (K7).

Bir başka katılımcı; “Öğrenciler bir defa durması gereken yerde durmuyorlar. Çünkü aileler bir sınır çizmemiş. Ne isterlerse hep olmuş...” şeklinde ifade etmiştir (K2).

4.7.5.4. Paramla Okuyorum Düşüncesine Sahip Olmaları

Bazı katılımcılar ($f=2$) özel okulda çalışırken öğrenci açısından yaşanan sorunlardan biri de öğrencilerin “paramla okuyorum düşüncesine sahip olmaları” ifade etmişlerdir. Bir katılımcı;

Öğrencinin bakış açısı, devlet okullarında okuyan öğrencinin bakışıyla çok farklı. İşte nasıl olsa sınıfı geçerim. Nasıl olsa derslerimde iyi kötü başarılı olurum ya da işte dersim zayıf düşmez. Şeye dönüyor, maalesef biraz. Parasını veriyorum, okuyorum. Öyle olunca da maalesef eğitim öğretim yapmak çok güç oluyor. şeklinde belirtmiştir (K1).

Başka bir katılımcı;

...Çocuklar şunu düşünüyor. En büyük sıkıntılardan biri. Buraya paramla geliyorum ben ve bana paramla not veriyorsun. Şu anda zaten onunla çok ciddi şekilde düşünüyorum. Dışarıda öğrenciler deli gibi ders çalışıyor. Ama biz burada hepsine notlarını veriyoruz. Notlarını vermeyi geçtim yazılı kâğıtlarını bile dolduruyoruz. Bu

insanın gücüne gidiyor... şeklinde ifade etmiştir (K16).

4.7.5.5. Devamsızlık Yapmaları

Bir katılımcı ise, özel okulda çalışırken öğrenci açısından yaşanan sorunu, öğrencilerin devamsızlık yapması şeklinde ifade etmiştir. İlgili katılımcı bu durumda

“ ...Devlet okulunda birazcık daha dikkat ederlerken devamsızlığa, özel okulda kesinlikle dikkat edilmiyor. Veli dilekçe yazacağını biliyor. Böyle bir hakkının olduğunu biliyor. Geliyor, dilekçe veriyor, hiçbir türlü özel okul dahi olsa, sıkıyor bile olsa okul, disiplinliyse bile veli bu sefer çıkıyor diyor ki benim bilgim dahilinde gelmemiştir. Direkt siliyoruz...” şeklinde ifade etmiştir (K1).

4.7.6. Özel Okulda Çalışmaktayken Ekonomi Açısından Yaşanılan Sorunlar

Elde edilen veriler analiz edildiğinde katılımcıların ekonomi açısından karşılaştıkları sorunları; 1. Maaşların çok yetersiz olması ve 2. Maaşların vaktinde ödenmemesi şeklinde sıralamışlardır. İlgili tablo aşağıda gösterilmiştir.

Tablo 13. Katılımcıların Ekonomi Açısından Yaşadıkları Sorunlara Yönelik Düşünceleri

Sıra	Kod	f	%
1	Maaşların Çok Yetersiz Olması	16	84
2	Maaşların Vaktinde Ödenmemesi	3	16
Toplam		19	100

Tablo 13'te görüldüğü gibi araştırmaya katılan öğretmenler ekonomik açıdan karşılaştıkları sorunlar %84 oranında maaşların çok yetersiz olması ve %16 oranında maaşların vaktinde ödenmemesi şeklindedir.

4.7.6.1. Maaşların Çok Yetersiz Olması

Araştırmaya katılan öğretmenlerin tamamı (f=16) özel okulda çalışırken ekonomik olarak karşılaştıkları en büyük sorun olarak “maaşların çok yetersiz olması” şeklinde ifade etmişlerdir. Bir katılımcı; “Şu an evliyim mesela. Eşimin de desteği var. Eğer evli olmasaydım bu maaşla mümkün değil geçinemezdim. Mümkün değil yani.” şeklinde ifade etmiştir (K3).

Bir başka katılımcı; “Yani şöyle söyleyeyim. Biz devletteki bir öğretmen kadar maaş almıyoruz. Yarı yarıya ya da üçte biri kadar alıyoruz. Ben büyük sıkıntımız bu ekonomik olarak...” şeklinde belirtmiştir (K6).

4.7.6.2. Maaşların Zamanında Verilmemesi

Araştırmaya katılan bazı öğretmenler (f=3) özel okulda çalışırken ekonomik olarak

karşılaştıkları sorunlarda “maaşların vaktinde ödenmemesi” şeklinde ifade etmişlerdir. Bir katılımcı; “...Zamanında verilmiyor maaşlarımız. Çok nadir beşinde alacaksak, beşinde aldığımız çok nadirdir. Üç ay hiç maaş almadığımı biliyorum...” şeklinde ifade etmiştir (K8).

Başka bir katılımcı; “...Geçen ay bizim maaşları o kadar geç ödediler ki benim telefonun ödemesi otomatik ödemedeymiş hattım kapandı mesela, onlar maaşı yatırmadılar diye. Yani böyle faturalar gecikiyor...” şeklinde ifade etmiştir (K11)

4.7.7. Özel Okulda Çalışmaktayken Sosyolojik Açıdan Yaşanılan Sorunlar

Elde edilen veriler analiz edildiğinde katılımcıların sosyolojik açıdan karşılaştıkları sorunları 1. Atanamayan öğretmen olarak görülmeleri, 2. Sorun yaşamadım, 3. Öğretmene değer verilmemesi ve 4. Öğretmen olarak görülmemeleri şeklindedir. İlgili tablo aşağıda gösterilmiştir.

Tablo 14. Katılımcıların Sosyolojik Açıdan Yaşadıkları Sorunlara Yönelik Düşünceleri

Sıra	Kod	f	%
1	Atanamayan Öğretmen Olarak Görülmek	7	35
2	Sorun Yaşamadım	5	25
3	Öğretmene Değer Verilmemesi	5	25
4	Öğretmen Olarak Görülmemek	3	15
Toplam		20	100

Tablo 14’te görüldüğü gibi araştırmaya katılan öğretmenlerin, % 35 oranında atanamayan öğretmen olarak görülmek % 25 oranında sorun yaşamadım, % 25 oranında öğretmene değer verilmemesi ve % 15 oranında öğretmen olarak görülmemeleri, şeklindedir.

4.7.7.1. Atanamayan Öğretmen Olarak Görülmek

Katılımcıların bazıları (f=7) sosyolojik açıdan karşılaştıkları en büyük sorunun toplum tarafından kendilerine “atanamayan öğretmen” gözüyle bakılması, olduğunu ifade etmişlerdir. Katılımcılar kendi ailelerinin dahi onlara bu gözle baktığını, özel kavramı duyulduğunda tavırlarının değiştiğini dile getirmişlerdir. Bir katılımcı;

...Atanamayan öğretmen, elek altı öğretmen gözüyle bakıyor. Hâlbuki öyle değil. İnsanlar mecburiyetten. Mesela ben çalışmak zorundaydım. Babam işçiydi 11 asgari ücretle çalışıyordu mezun olduğumda. İlk sene girdim KPSS’ ye 82 puan aldım. Olmadı, 84 ile atadı benim bölümü. Ondan sonra çalışmak zorunda kaldım. sözleriyle belirtmiştir (K15).

Başka bir katılımcı; “...Özel okulda çalışıyorum deyince herkes “yazık atanmamış.”

Özel okulda çalışıyorum demek istemiyorum. İşte atanmamış gözüyle görülüyorsun...” şeklinde ifade etmiştir (K13).

4.7.7.2. Sorun Yaşamadım

Araştırmaya katılan bazı öğretmenler (f=5) sosyolojik açıdan herhangi bir sorunla yaşamadıklarını ifade etmişlerdir. Bir katılımcı; “Olumsuz bir şeyle karşılaşmıyorum.” şeklinde ifade etmiştir (K9).

Başka bir katılımcı; “Herhangi bir problem olmadı açıkçası o açıdan.” şeklinde belirtmiştir (K11).

4.7.7.3. Öğretmene Değer Verilmemesi

Araştırmaya katılan bazı öğretmenler (f=5) özel okulda çalışırken sosyolojik açıdan karşılaşılan problem olarak öğretmenin değersizleştiğini belirtmişlerdir. Bir katılımcı; “Toplumda öğretmen değersizleşti. Artık eskisi kadar bizim bir değerimiz yok. Yani önüne gelen öğretmene laf söyleyebilir seviyeye geldi artık.” şeklinde ifade etmiştir (K6).

Bir başka katılımcı; “...Eskiden çok iyiydi. Önceden çok iyiydi. Özel okulun öğretmeni de özeldi ve çok saygı görüyorduk. Ama şimdi çocuk bile diyor ki: ben öğretmen olmayacağım, çok az para alıyorlar diyor. Daha ne diyeyim.” şeklinde belirtmiştir (K7).

4.7.7.4. Öğretmen Olarak Görülmemek

Bazı katılımcılar (f=3), özel okulda çalışırken sosyolojik açıdan karşılaşılan problem olarak “öğretmen olarak görülmemek” şeklinde belirtmişlerdir. Bir katılımcı;

...Yani gerçekten öğretmen olarak gözükmüyoruz, bazıları için. Yani bu bazen bir veli oluyor. Bazen bir öğrenci oluyor. Bazen başka bir personel olabiliyor okulda çalışan. Bunun sebebini anlamış değilim. Yani biz de burada derse girip çıkıyoruz. Öğrencilerle birebir ilgileniyoruz. Ama özel okul dediğin zaman biz işte parasını veriyoruz. O da yapmak zorunda gözüyle bakılıyor... şeklinde ifade etmiştir (K3).

Başka katılımcı; “...Özel okulda mı çalışıyorsun, ne zaman öğretmen olacaksın? Ne yazık ki bu kavram, özel okul öğretmenin yaşadığı problem.” şeklinde ifade etmiştir (K10).

4.7.8. Özel Okulda Çalışmaktayken Psikolojik Açıdan Yaşanılan Sorunlar

Elde edilen veriler analiz edildiğinde katılımcıların psikolojik açıdan karşılaştıkları sorunları; 1. Stres yoğunluğunun fazla olması, 2. Ekonomiden kaynaklı stres yaşanması, şeklindedir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin; özel psikolojik açıdan karşılaşılan sorunlara yönelik düşüncelerine ilişkin tablo aşağıda gösterilmiştir

Tablo 15. Katılımcıların Psikolojik Açıdan Yaşadıkları Sorunlara Yönelik Düşünceleri

Sıra	Kod	f	%
1	Stres Yoğunluğu	14	87
2	Ekonomiden Kaynaklı Stres Yaşanması	2	13
Toplam		16	100

Tablo 15’te görüldüğü gibi %87 oranında stres yoğunluğunun fazla ve % 13 oranında ekonomiden dolayı stres yaşanması şeklinde düşüncelerini belirtmiştir

4.7.8.1. Stres Yoğunluğu

Araştırmaya katılan öğretmenler (f=14) karşılaştıkları psikolojik sorun olarak yoğun “stres” yaşadıklarını, bunda yoğun çalışma temposunun etkili olduğunu ifade etmişlerdir. Katılımcılar yoğun çalışmanın insanı yıprattığını ve gerdiğini, bazı arkadaşlarında da ciddi sağlık problemine sebep olduğunu belirtmişlerdir. Bir katılımcı;

...stresi ağır yaşayan çok arkadaşlarım oldu. Özellikle de böyle kendini kalp hastası zanneden arkadaşlarım oldu. Çarpıntılar, anksiyete falan yaşıyorlardı. Hep böyle antidepresana başlama ihtiyacı duydular. İlaç kullanmaya başladıktan sonra semptomlar gitti. Demek ki hepsi strese bağlı.... şeklinde ifade etmiştir. (K7).

Bir başka katılımcı;

Yani yoğun çalışmak bazen insanı yıpratabiliyor. Okuldaki psikolojik sorunlar olarak, çok fazla çalışıldığı için artık belli bir dönemden sonra artık stresli olunuyor ve bir gerginlik doğuyor insanlar arasında. Bu çok büyük bir sıkıntı oluyor bizim açımızdan. şeklinde ifade etmiştir (K16).

4.7.8.2. Ekonomiden Kaynaklı Stres Yaşanması

Araştırmaya katılan bazı öğretmenler (f=2) özel okulda çalışırken karşılaştıkları psikolojik sorunları “ekonomiden kaynaklı stres yaşıyoruz” şeklinde ifade etmişlerdir. Bir katılımcı; “Tabi ekonomik sıkıntı yaşayınca insan ailesiyle ilgili psikolojik sıkıntı yaşıyor ister istemez...” (K4)

Başka bir katılımcı;

...Ekonominin yansıttığı psikoloji diyebiliriz buna. Yani maaşın öğretmene yansıttığı haliyle bu öğretmenin her gün hesap kitap yapması. İşte kiraydı, şuydu, buydu deyip giderleri hesapladığı zaman ıı o yapı, ekonomikselsel yapı psikolojiyi otomatikman etkiliyor, diyebiliriz. şeklinde ifade etmiştir (K14).

4.7.9. Özel Okulda Çalışmaktayken Materyal Açısından Yaşanılan Sorunlar

Elde edilen veriler analiz edildiğinde katılımcıların materyal açıdan karşılaştıkları sorunları; 1. Materyal açıdan sorun yok, 2. Yetersiz materyal, 3. Yetersiz Laboratuvar

Malzemesi laboratuvar malzemeleri eksik, yok ve 4. Yetersiz Kırtasiye Malzemesi şeklindedir. Materyal açısından karşılaşılan sorunlara yönelik düşüncelerine ilişkin tablo aşağıda gösterilmiştir.

Tablo 16. Katılımcıların Materyal Açısından Yaşadıkları Sorunlara Yönelik Düşünceleri

Sıra	Kod	f	%
1	Materyal Açısından Sorun Yok	7	39
2	Yetersiz Materyal	6	33
3	Yetersiz Laboratuvar Malzemesi	3	17
4	Yetersiz Kırtasiye Malzemesi	2	11
Toplam		18	100

Tablo 16’ da görüldüğü gibi araştırmaya katılan öğretmenlerin, %39 oranında materyal açıdan sorun yok %33 oranında yetersiz materyal, %17 oranında yetersiz laboratuvar, malzemesi ve %11 oranında yetersiz kırtasiye malzemesi, şeklindedir.

4.7.9.1. Materyal Açısından Sorun Yok

Araştırmaya katılan bazı öğretmenler (f=7) “materyal açıdan sorun yok” biçiminde ifade etmişlerdir. Katılımcılar, istedikleri materyale ulaşabildiğini, her şeylerinin tam olduğunu ifade etmişlerdir. Bir katılımcı;

...O konuda sıkıntı yaşamıyoruz. Çünkü burada yine dediğim gibi işin ekonomik boyutu devreye girdiği için idari anlamda da istediğimiz her şeye ulaşabiliyoruz. Yapıyorlar çünkü sonuç itibarıyla öğrenci eşittir para. Öğrenci için yapılan her şeye varlar... şeklinde ifade etmiştir (K2).

Başka bir katılımcı; “...bir materyal problemimiz yok. Her şeyimiz tam. Yani kurum ulusalda bir okulun şubesi olduğu için herhangi bir materyal problemi yaşamıyoruz. Her şeyimiz tam.” şeklinde ifade etmiştir (K15).

4.7.9.2. Yetersiz Materyal

Katılımcıların bazıları (f=6) “yetersiz materyal” şeklinde ifade etmişlerdir. Katılımcılar özel okul olmasına rağmen bu konuda eksikliğin oldukça çok olduğunu ifade etmişlerdir. Bir katılımcı; “En çok, en fazla yaşadığım sıkıntı bu. Okulumda malzeme yok. Ben, ilk yıl bu okulda ben kendim karşıladım, bir yıl boyunca inanın. Her şeyimi kendim aldım...” şeklinde belirtmiştir (K8).

Başka bir katılımcı; “Tabi eksiklerimiz var. Bir özel okul muyuz, değiliz. Yani bir dil sınıfımız yok. Dil sınıfı olabilir, materyal daha fazla olabilir. Ama bizim bu eksiklerimiz çok. Bu konuda eksiklerimiz fazla.” şeklinde ifade etmiştir (K6).

4.7.9.3. Yetersiz Laboratuvar Malzemesi

Araştırmaya katılan bazı öğretmenler (f=3) özel okulda çalışırken “ yetersiz laboratuvar malzemesi” olduğunu dile getirmişler bunun da dersin işleyişini olumsuz etkilediğini ve öğrencilerin konuyu anlamalarında zorluk yaşadığını ve geleneksel anlatımdan sıkıldıklarını ifade etmişlerdir. Bir katılımcı;

...Bir laboratuvar ortamımız da yok. Gerçi çoğu okulda yok. Bunun yokluğu çok etkiliyor. Hücreyi anlatıyoruz, anlatıyoruz çok soyut kalıyor. Çocuk mikroskopta hücreyi görmezse hayal dünyasında veya bir görüntüyle ben bunu gösteremezsem havada kalıyor.... şeklinde ifade etmiştir (K3).

Benzer şekilde bir başka katılımcı;

...eğer ki laboratuvarı varsa orada belli şeyler alınıyor, oradan yani küçük bir yerden uzaya gidilmesi bekleniyor. Yani 11 okula alınan materyallerden çok üst düzeyde, alışılmışın dışında bir mucitlik bekleniyor. Bu da materyale para harcıyıp işin tam dört dörtlük olmaması, para harcanmamasıyla ilgili. En büyük sıkıntımız o... şeklinde ifade etmiştir (K14).

4.7.9.4. Yetersiz Kırtasiye Malzemesi

Araştırmaya katılan bazı katılımcılar (f=2) özel okulda öğrenci ihtiyaçlarının giderildiğini ancak öğretmenlerin istek ve ihtiyaçlarının karşılanmadığını “ yetersiz kırtasiye malzemesinin” olduğunu ifade etmişlerdir. Bir katılımcı;

Materyal anlamında yani rehberlik birimi için söyleyeyim. Bizim bölüm çok ortada kalan bir bölüm. Yani o yüzden materyal bize hiç verilmez mesela. Bir kalem istiyorsun kırmızı bir tane, mavi bir tane, siyah bir tane veriyor ya ikinciye vermiyor ... biçiminde ifade etmiştir (K13).

Başka bir katılımcı, “...En büyük materyal eksikliği fotokopi. Çocuğa belli düzeyde not vermen gerektiğinde ya da kurumun verilmesini istediği fotokopiyi çekerken bile zorluk yaşayabiliyorlar.” şeklinde ifade etmiştir (K14).

4.7.10. Özel Okulda Çalışmaktayken Yaşanılan Diğer Sorunlar

Elde edilen veriler analiz edildiğinde katılımcıların karşılaştığı diğer sorunlar; 1. Yok, 2. Müfredat dışına çıkamama, 3. gelecek kaygısı yaşama şeklindedir. Karşılaşılan diğer sorunlara yönelik düşüncelerine ilişkin tablo, aşağıda gösterilmiştir.

Tablo 17. Katılımcıların Yaşadıkları Diğer Sorunlara Yönelik Düşünceleri

Sıra	Kod	f	%
1	Konuşulanların Dışında Yok	14	88
2	Müfredatın Dışına Çıkamama	1	6
3	Gelecek Kaygısı Yaşama	1	6
Toplam		16	100

Tablo 17’de görüldüğü gibi katılımcılar karşılaşılan diğer sorunlar olarak; % 88 oranında konuşulanların dışında konuşulanların dışında yok, % 6 oranında müfredat dışına çıkamama ve % 6 oranında gelecek kaygısı yaşama, şeklinde ifade etmişlerdir.

4.7.10.1. Konuşulanların Dışında Yok

Araştırmaya katılan öğretmenlerin büyük çoğunluğu (f=15) bahsettikleri sıkıntılar dışında başka sorun yaşamadıklarını, diğer sıkıntılar sorusuna “yok” cevabını vermişlerdir. Bir katılımcı; “Başka bir şey yok.” şeklinde ifade etmiştir (K10).

Başka bir katılımcı, “Hepsini dâhil etmişsiniz. Onun haricinde aklıma gelen herhangi bir durum yok şu an.” şeklinde belirtmiştir (K11).

4.7.10.2. Müfredat Dışına Çıkamama

Katılımcıların sadece bir tanesi kendilerine sunulan müfredatın dışına çıkmama konusunda sıkıntı yaşadıklarını ifade etmişleridir. İlgili katılımcı;

...Daha önceki eğitim kurumunda o eğitim müfredatının dışına çıkamıyorduk. Tabi aslında Milli Eğitimin müfredatının dışında farklı bir müfredat da uyguluyoruz biz. Yoğun bir müfredat var. Normalde anaokulunda ve ilkokulda yoğun bir İngilizce olmadığı için devlet okullarında, bizde çok ağır farklı bir müfredat var. Şimdi ben burada basite indirgeyebiliyorum, çocukların seviyesine inerek yapabiliyorum. Orada biz o müfredatın dışına çıkamıyorduk... şeklinde belirtmiştir (K12).

4.7.10.3. Gelecek Kaygısı Yaşama

Katılımcıların sadece bir tanesi sözleşmeleri bir yıllık olan öğretmenlerin “gelecek kaygısı” yaşadığını ifade etmiştir. İlgili katılımcı bu durumu; “...özel okulda bunların dışında en büyük sorun, seneye benimle anlaşacaklar mı, sıkıntısı. O bence en büyük sorun. Gelecek kaygısı...” şeklinde belirtmiştir (K13).

4.8. Sekizinci Görüşme Sorusuna İlişkin Bulgular

Araştırmanın sekizinci görüşme sorusu “Özel okulda çalışmaktayken karşılaştığınız sorunların çözümü için neler yapılmalıdır?” şeklindedir. İlgili soru; veli, okul yönetimi, çalışma koşulları, meslektaş, öğrenci, ekonomik, sosyolojik, psikolojik ve materyal şeklinde alt başlıklar halinde analiz edilmiştir.

4.8.1. Özel Okulda Çalışmaktayken Veli Açısından Yaşanılan Sorunların Çözümü İçin Neler Yapılmalıdır

Elde edilen veriler analiz edildiğinde katılımcılar; veli açısından karşılaşılan sorunların çözümü için 1. Veli ile İletişim kurulmalı, 2. İdare öğretmenin arkasında durmalı, 3. Veli ile işbirliği yapılmalı, 4. Veliye seminer verilmeli, 5. Veli ile baştan görüşülmeli, kurallar net olmalı ve 6. Önce öğretmen dinlenmeli şeklinde ifade etmişlerdir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin, veli açısından karşılaştığı sorunların çözümüne yönelik görüşlerine ilişkin tablo aşağıda gösterilmiştir.

Tablo 18. Katılımcıların Veli Açısından Yaşadıkları Sorunların Çözümüne Yönelik Düşünceleri

Sıra	Kod	f	%
1	Veli İle İletişim Kurulmalı	8	25
2	İdare Öğretmenin Arkasında Durmalı	7	22
3	Veliyle İşbirliği Yapılmalı	6	19
4	Veliye Seminer Verilmeli	6	19
5	Veli İle Baştan Görüşülmeli, Kurallar Net Olmalı	4	12
6	Önce Öğretmen Dinlenmeli	1	3
Toplam		32	100

Tablo 18’de görüldüğü gibi katılımcılar özel okulda çalışmakta iken veli açısından karşılaşılan sorunların çözümü için %25 oranında veli ile iletişim kurulmalı, %22 oranında idare öğretmenin arkasında durmalı, %19 oranında veli ile işbirliği yapılmalı, % 19 oranında veliye seminer verilmeli, %12 oranında veli ile baştan görüşülmeli, kurallar net olmalı, %3 oranında önce öğretmen dinlenmeli şeklinde önerilerini ifade etmişlerdir

4.8.1.1. Veli ile İletişim Kurulmalı

Katılımcılar veli açısından yaşanan sorunların çözümü sorusuna (f=8) “veli ile iletişim kurulmalı” şeklinde ifade etmişlerdir. Bir katılımcı; “Veliyle karşılıklı iletişimi güzel kurduğunuz zaman sorunu çok kolay halledebiliyorsunuz...” şeklinde belirtmiştir (K9).

Başka bir katılımcı;

Yani bir de sorunun net bir şekilde açıklanması gerekiyor. Ortadaki sorun ne? Sorunun kaynağı ne? Bunun saygı, sevgi çerçevesinde velinin eğer ki herkesi ilgilendiren bir mesele ise işte velinin, okul sahibinin, kurum sahibinin ve öğretmenin oturup birbirini anlayacak şekilde konuşması gerekiyor... şeklinde ifade etmiştir (K3).

4.8.1.2. İdare Öğretmenin Arkasında Durmalı

Katılımcılar, veli açısından yaşanan sıkıntıların çözümü için okul idaresinin öğretmenin arkasında olmasını ve öğretmeni savunması gerektiğini ifade etmiştir. Bir katılımcı; “Veli açısından öncelikle idare, her açıdan öğretmenin yanında olmalı...” şeklinde düşüncesini ifade etmiştir (K2).

Başka bir katılımcı; “İdare, öğretmenin arkasında böyle dimdik çınar gibi durmalı...” şeklinde belirtmiştir (K7).

4.8.1.3. Veliyle İşbirliği Yapılmalı

Araştırmaya katılan bazı katılımcılar, veli açısında sorunların çözülmesi için veli, idare ve öğretmenin işbirliği içinde olmasını ifade etmiştir. Bir katılımcı; “Burada öğretmenle idare açısında gerçekten ciddi bir işbirliğinin olması gerekiyor...” şeklinde ifade etmiştir (K3).

Diğer bir katılımcı;

...Veli seni dinlemeli. Ve gerçekten de öğretmen bunu çocuğum için düşünüyor, çocuğum merkezli düşünüyor, deyip senin gerçekten dediğini yapmalı. Veli işbirliği şeklinde olmalı. Ve idare de burada öğretmenle işbirliği şeklinde yapmalı... şeklinde belirtmiştir (K5).

4.8.1.4. Veliye Seminer Verilmeli

Araştırmaya katılan bazı öğretmenler veli açısından yaşanan sorunun çözümü olarak velilere seminer verilmesini dile getirmişlerdir. Katılımcılara göre böylece veli öğrencisini daha iyi tanıma imkânı bulacak ve daha bilinçli olacaktır. Bir katılımcı; “Veli açısından, velilerin bilinçlendirilmesi için seminerler düzenlenebilir...” şeklinde ifade etmiştir (K1).

Benzer şekilde başka bir katılımcı;

...Aylık veliye katılımın yüzde yüz zorunlu olduğu, çocukların dönemleriyle, gelişim dönemleriyle ilgili seminer yapmalı. Yani ya da mesela çocuğun oyun çocuğu mu değil mi? Veli bazen evdeki çocuğu görmüyor. Ergenliğe girdi mi girmedi mi? Hani velileri mecbur tutup seminer yaparsan. Belki çocuklarını bilirler, tanırlar... şeklinde ifade etmiştir (K13).

4.8.1.5. Veli İle Baştan Görüşülmeli, Kurallar Net Olmalı

Araştırmaya katılan bazı öğretmenler, veli ile yaşanan sorunların çözümü için herhangi bir sorunun yaşanmasını önlemek için veli ile baştan konuşulmasını ve kuralların net olması gerektiğini ifade etmişlerdir. Bir katılımcı;

Şimdi bizim en baştan veliyi toplayıp bir kendimizi anlatmamız lazım. Yani böyle olmayacağını. Veli bizden çok üst düzey beklentiler içerisinde ama böyle bir şey yok tabi. Mümkün değil. En başta bizim veliyle bunu alıp karşı karşıya konuşmamız gerekir... şeklinde belirtmiştir (K6).

Benzer şekilde başka bir katılımcı;

Bir kere okul net kuralını, usule uygun olan net kuralını okulun en başında veliye net olarak anlatabilmeli. Veli de bunu anladığı zaman özel okula ben para veriyorum her şeyi yaptırırım mantığına büründürmemeli. Yani burada kurallar anlamında net bir çizgi olmalı bir kere, öğretmenin o anlamda eli güçlendirilmeli... şeklinde düşüncesini ifade etmiştir (K14).

4.8.1.6. Önce Öğretmen Dinlenmeli

Araştırmaya katılan bir öğretmenlerden sadece bir tanesi veli açısından yaşanan sorunların çözümü için “önce öğretmen dinlenmeli” şeklinde ifade etmiştir. İlgili katılımcı; “...Bir şey olduğunda veliyle ilgili bir sorun yaşadığında ilk önce öğretmen dinlenmeli...” şeklinde belirtmiştir (K5).

4.8.2. Özel Okulda Çalışmaktayken Okul Yönetimi Açısından Yaşanılan Sorunların Çözümü İçin Neler Yapılmalıdır

Elde edilen veriler analiz edildiğinde katılımcılar; okul yönetimi açısından karşılaşılan sorunların çözümü için 1. Okul yönetimi öğretmene saygı duymalı ve güvenilmeli 2. Devlet müdahale etmeli ve 3. Okul yönetimi sık değişmemeli. Araştırmaya katılan öğretmenlerin, okul yönetimi açısından karşılaştığı sorunların çözümüne yönelik görüşlerine ilişkin tablo aşağıda gösterilmiştir.

Tablo 19. Katılımcıların Okul Yönetimi Açısından Yaşadıkları Sorunların Çözümüne Yönelik Düşünceleri

Sıra	Kod	f	%
1	Okul Yönetimi Öğretmene Saygı Duymalı ve Güvenmeli	9	56
2	İşleyişe Devlet Müdahale Etmeli	6	38
3	Okul Yönetimi Sık Değişmemeli	1	6
Toplam		16	100

Tablo 19’ da görüldüğü gibi okul yönetimi açısından yaşanan sıkıntıların çözümü için % 56 oranında okul yönetimi öğretmene saygı duymalı ve güvenilmeli, % 38 oranında işleyişe devlet müdahale etmeli ve % 6 oranında okul yönetimi sık değişmemeli, önerilerini ifade etmişlerdir.

4.8.2.1. Okul Yönetimi Öğretmene Saygı Duyulmalı ve Güvenmeli

Bazı katılımcılar (f=9) okul yönetimle yaşanan sorunların çözümü için “öğretmene saygı duyulmalı, güvenilmeli” şeklinde düşüncesini belirtmişlerdir. Bir katılımcı; “...Sanki bizi okulda öğretmen değildiniz de başka bir şeymişiz gibi davranabiliyorlar. Bizi küçük düşürmemesi gerekir aslında ...” şeklinde ifade etmiştir (K6).

Başka bir katılımcı; “...öğretmene güvenmeli. Zaten güvenmeyeceği bir öğretmenle kesinlikle çalışmamalı...” şeklinde belirtmiştir (K10).

4.8.2.2. İşleyişe Devlet Müdahale Etmeli

Araştırmaya katılan öğretmenler yönetim ile yaşanan sıkıntıların çözümü için (f=6) “devlet müdahale etmeli” şeklinde ifade etmişlerdir. Bir katılımcı;n “Okul yönetimi ile ilgili sıkıntılar için belki devletin bazı düzenlemeler yapması gerekir ki sonuçta çalışanlar olarak burada bulunuyoruz. Hem öğretmeniz hem çalışan bazı konularda bizde çekince olabilir...” şeklinde düşüncesini ifade etmiştir (K12).

Başka bir katılımcı;

...aslında çözümü şöyle biraz daha devletin bu işin içine girmesi gerekir. Çünkü burada görünmeyen o kadar çok şey var ki. Yani görünmeyenden kastım bizim her yönlü işte hem ekonomik anlamda hem diğer anlamda devletin biraz daha kontrol etmesi lazım bizleri... şeklinde ifade etmiştir (K16).

4.8.2.3. Okul Yönetimi Sık Değişmemeli

Araştırmaya katılan bir öğretmen ise okul yönetimi açısından yaşanan sorunların çözümü için “okul yönetimi sık değişmemeli” şeklinde düşüncesini ifade etmiştir. Katılımcı her sene müdürün değiştiğini her gelenin bir şeyleri değiştirme çabasında olduğunu belirtmiştir. İlgili katılımcı;

...Her sene farklı bir idareciyle çalışıyoruz. Genel müdürümüz her sene neredeyse değişti. Üçüncü yılım burada üç yıldır farklı müdürle çalışıyorum. Hepsi kendince bir şeyler yapmaya çalışıyorlar ama sonunda onlar da tükeniyorlar. Gene aynı başa dönüyoruz yani. şeklinde belirtmiştir (K8).

4.8.3. Özel Okulda Çalışmaktayken Çalışma Koşulları Açısından Yaşadıkları

Sorunların Çözümü İçin Neler Yapılmalıdır

Elde edilen veriler analiz edildiğinde katılımcılar; çalışma koşulları açısından karşılaştıkları sorunların çözümü için 1. Öğretmenler birlik olmalı, sendikalaşmalı, 2. Koşullara devlet müdahale etmeli 3. Denetimler ciddi yapılmalı, 4. Mesai saatleri düşürülmeli, 5. Esnek mesai ve ücret düzenlemesi şeklinde tavsiyelerini ifade etmişlerdir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin, çalışma koşulları açısından karşılaştığı sorunların çözümüne yönelik görüşlerine ilişkin tablo aşağıda gösterilmiştir

Tablo 20. Katılımcıların Çalışma Koşulları Açısından Yaşadıkları Sorunların Çözümüne Yönelik Düşünceleri

Sıra	Kod	f	%
1	Öğretmenler Birlik Olmalı, Sendikalaşmalı	5	28
2	Koşullara Devlet Müdahale Etmeli	4	22
3	Denetimler Ciddi Yapılmalı	3	17
4	Mesai Saatleri Düşürülmeli	3	17
5	Esnek Mesai Ve Ücret Düzenlenmesi	2	11
6	Maaşlar İyi Olmalı	1	5
Toplam		18	100

Tablo 20’de görüldüğü gibi katılımcılar çalışma koşulları açısından yaşanan sorunların çözümü olarak %28 oranında öğretmenler birlik olmalı, sendikalaşmalı, %22 oranında işleyişe devlet müdahale etmeli, %17 oranında denetimler ciddi yapılmalı, %17 oranında mesai saatleri düşürülmeli, %11 oranında esnek mesai ve ücret düzenlemesi ve %5 oranında maaşlar iyi olmalı önerilerini ifade etmişlerdir.

4.8.3.1. Birlik Olmalı, Sendikalaşmalı

Katılımcılar çalışma koşullarında yaşanan sıkıntıların çözümü için (f=5) “öğretmenler birlik olmalı, sendikalaşmalı” şeklinde ifade etmişlerdir. Bir katılımcı; “Bu çözümde bence biraz öğretmenlerin birlik beraberliği tam sağlanmalıdır. Yani aramızda fikir birliğine vardığımız takdirde çalışma koşullarını kendi istediğimiz ve insanca bir seviyeye çekebiliriz.” şeklinde düşüncesini belirtmiştir (K1).

Başka bir katılımcı;

...devletteki öğretmenler, devletteki memurlar ne yapıyorlar. Bir sendikalaşma var hepsinde. Hepsi bir oluyor ama biz sendikalaşamıyoruz bile. Çünkü korkuyoruz yani. Özel okullar birliği sendikası gibi bir şey var son dönemde. Çok ciddi de baskılar yapıyor. Ama mesela ben sosyal medyadan hiçbir şeyden korkmayan, hiçbir siyasi

güçten korkmayan ben oraya hiçbir şey yazamıyorum. Korkuyorum çünkü. Çünkü onların içinde patronumun da olacağına inanıyorum... şeklinde belirtmiştir (K16).

4.8.3.2. Koşullara Devlet Müdahale Etmeli

Katılımcılar, çalışma koşullarındaki sorunların çözümü için (f=4) “devletin müdahale etmesini ifade etmişlerdir”. Bir katılımcı; “...Artık burada devlet eli gerekiyor. Devletin müdahalesi gerekiyor. Bir kriter oluşturması gerekiyor. Yani yine bir başıboşluk var. Maalesef bunda artık idareciler veya öğretmenlerin yapabileceği hiçbir şey yok...” şeklinde ifade etmiştir (K2).

Başka bir katılımcı; “Bir kere buna bireysel okul bazlı değil devlet bazlı çözümü olmalı. Devlet net kural, net çizgisini koymalı...” şeklinde belirtmiştir (14).

4.8.3.3. Denetimler Ciddi Yapılmalı

Katılımcılar, çalışma koşullarında yaşanan sıkıntıların çözümü için (f= 3) “denetimler ciddi yapılmalı” şeklinde önerilerini belirtmişlerdir. Katılımcılar denetimlerin üstünkörü yapıldığını ifade etmişlerdir. Bir katılımcı;

Yani öncelikle devlet, özel okulları ciddi bir şekilde denetlemeli. Gönderilen müfettişler ne yazık ki böyle geliyorlar. Üstünkörü. Yönetimde oturuyorlar, yiyorlar, içiyorlar. Çekip gidiyorlar. Bütün kurumlarda olduğu gibi. Yani bu çok acı bir şey. Yani müfettişler gerçekten güzel bir şekilde denetlemeli ya. Sınıfları gezmeli. Ondan sonra öğretmenlerle tek tek konuşmalı... şeklinde ifade etmiştir (K4).

Başka bir katılımcı;

...Şimdi senenin başında sözleşme yapıyoruz hani çalıştığımız gün kadar ve bu sözleşmedeki maddelere çoğu zaman uyulmayabiliyor. Sonuçta bu sözleşmeler Milli Eğitime gidiyor. Milli Eğitimdeki görevliler bunu daha yakından denetleyebilir... şeklinde belirtmiştir (K3).

4.8.3.4. Mesai Saatleri Düşürülmeli

Katılımcıların bazıları (f=3) çalışma koşulları ile yaşanan sorunun çözümü olarak “mesai saatleri düşürülmeli” şeklinde etmişlerdir. Bir katılımcı; “Mesai saatlerinin düşürülmesi gerekiyor, çok fazla...” şeklinde ifade etmiştir (K6).

Başka bir katılımcı;

Ee biz sabah sekiz buçukta geliyoruz ve beşe kadar burada çalışıyoruz. Öğlen arasında dersimiz olmamasına rağmen sınıftayız. Beşe kadar sınıftayız ve yoğun oluyor bizim için sürekli. Zaman kısıtlaması olabilir. Daha esnek saatler ya da daha farklı bir uygulama sistemine geçilebilir bence... şeklinde ifade etmiştir (K10).

4.8.3.5. Esnek Mesai ve Ücret Düzenlenmesi

Araştırmaya katılan bir öğretmenler (f=2) haftanın beş günü tüm okulda olunduğunu bu sorunun çözümü içinse “öğretmenlerin mesai saatleri esnek olmalı ve ücret düzenlenmeli” şeklinde düşüncesini ifade etmiştir. Katılımcılar, haftanın bir günün boşaltılmasını hiç olmazsa yarım günün yarısının boşaltılmasını tavsiye etmiştir. Bir katılımcı; “Mesela haftanın beş günü tüm gün okuldayız. Haftanın bir günü, bir günün yarısını hiç olmazsa her öğretmenin boşaltsalar, boşaltılsa. Yani ders verilmese o gün izin almadan herkes o gün kendi ihtiyaçlarını veya işlerini görse iyi olur.” şeklinde ifade etmiştir (K9).

Başka bir katılımcı; “...şu olsa cumartesileri de öğretmenimize tatil olsa çok daha şık ve güzel olur diye düşünüyorum. Veya cumartesi günü maaşın dışında ücretlendirilse ekstra ders gibi o zaman çok daha iyi olur diye düşünüyoruz.” şeklinde belirtmiştir (K15).

4.8.3.6. Maaşlar İyi Olmalı

Araştırmaya katılan sadece bir öğretmen ise “maaşlar iyi olmalı” şeklinde fikrini ifade etmiştir. İlgili katılımcı; “...Maaşların çok iyi olması gerekiyor. Öğretmen mutlu olursa herkes mutlu olur. Biz verimli oluruz...” şeklinde belirtmiştir (K6).

4.8.4. Özel Okulda Çalışmaktayken Meslektaş Açısından Yaşanılan Sorunların Çözümü İçin Neler Yapılmalıdır

Elde edilen veriler analiz edildiğinde katılımcılar; meslektaş açısından karşılaşılan sorunların çözümü için 1. Meslektaş ile konuşulmalı, 2. Dedikodu yapılmamalı, dedikodu ortamından uzak durulmalı ve 3. Sorunun çözümü yok şeklinde tavsiyelerini ifade etmişlerdir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin, meslektaş açısından karşılaştığı sorunların çözümüne yönelik görüşlerine ilişkin tablo aşağıda gösterilmiştir

Tablo 21. Katılımcıların Meslektaş Açısından Yaşadıkları Sorunların Çözümüne Yönelik Düşünceleri

Sıra	Kod	f	%
1	Meslektaş ile Konuşulmalı	9	56
2	Dedikodu Yapılmamalı, Ortamından Uzak Durulmalı	4	25
3	Sorunun Çözümü Yok	3	19
Toplam		16	100

Tablo 21’de görüldüğü gibi % 56 oranında sorun yaşanan kişiyle konuşulmalı, % 25

oranında dedikodu yapılmamalı, dedikodu ortamından uzak durulmalı ve % 19 oranında çözümü yok ve şeklinde önerilerini belirtmişlerdir.

4.8.4.1. Meslektaş ile Kişiyle Konuşulmalı

Araştırmaya katılan öğretmenler en fazla (f=9) “meslektaş ile konuşulmalı” şeklinde ifade etmişlerdir. Bir katılımcı;

...Karşılıklı konuşurum. Hani kendimi net ifade ettiğimi düşünüyorum. Bilmiyorum arkadaşlarım beni hakkımda ne düşünür ama. Yani çizgilerimi net belli ettiğimi düşünüyorum. Bir sıkıntı olduğu zaman da konuşurum yani ben. Dile getiririm... şeklinde ifade etmiştir (K3).

Başka bir katılımcı; “...Kenara çekerdim neden böyle böyle davranışlarda bulunuyorsun, der yine konuşarak halletmeye çalışırım.” şeklinde belirtmiştir (K9).

4.8.4.2. Dedikodu Yapılmamalı, Dedikodu Ortamından Uzak Durulmalı

Bazı katılımcılar meslektaşlarıyla ilgili yaşanan sorunun çözümü için “dedikodu yapılmamalı ve dedikodu yapılan ortam uzak durulmalı” şeklinde ifade etmişlerdir. Bir katılımcı; “...bizden duyduklarını ilgisi olmayan başka yerlere iletilmemesini isteriz biz, iletilmemeli.” şeklinde ifade etmiştir (K4).

Bir başka katılımcı; “...Dediğim gibi o dedikodu ortamından uzak durursam çözüm oluyor. Huzurlu oluyorsun. Öbür türlü başın ağrıyabiliyor...” şeklinde belirtmiştir (K7).

4.8.4.3. Sorunun Çözümü Yok

Bazı katılımcılar ise meslektaşlarla ilgili yaşanan sorunun çözümünün olmadığını dile getirmişlerdir. Bir katılımcı; “Açıkçası yani ben bunun çözümünün olduğunu düşünmüyorum. Sonuç itibarıyla insan yedisinde neyse yetmişinde de odur. Ben onları değiştirebileceğimizi 11 o fikirden çıkmalarını sağlayabileceğimizi düşünmüyorum...” şeklinde düşüncesini ifade etmiştir (K2).

Başka bir katılımcı; “Hiçbir şey yapılamaz. Hiçbir şey çözülemez. Hele sınıfçılarla hiçbir şey çözülemez. Onların hepsi kendine özerk bir cumhuriyet. Çözüm için hiçbir şey yapmazlar. Ben buyum derler...” şeklinde belirtmiştir (K13).

4.8.5. Özel Okulda Çalışmaktayken Öğrenci Açısından Yaşanılan Sorunların Çözümü İçin Neler Yapılmalıdır

Elde edilen veriler analiz edildiğinde katılımcılar; öğrenci açısından karşılaşılan

sorunların çözümü için 1. Veli ile işbirliği içinde olunmalı, 2. Veli bilinçlendirilmeli, 3. Öğrenci ile konuşulmalı, 4. Rehberlik desteği olmalı, 5. Öğrenciye net yaptırımlar uygulanmalı, şeklinde tavsiyelerini ifade etmişlerdir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin, öğrenci açısından karşılaştığı sorunların çözümüne yönelik görüşlerine ilişkin tablo aşağıda gösterilmiştir.

Tablo 22. Katılımcıların Öğrenci Açısından Yaşadıkları Sorunların Çözümüne Yönelik Düşünceleri

Sıra	Kod	f	%
1	Veli İle İşbirliği İçinde Olunmalı	10	40
2	Veli Bilinçlendirilmeli	5	20
3	Öğrenci İle Konuşulmalı	5	20
4	Rehberlik Desteği Olmalı	4	16
5	Öğrenciye Net Yaptırımlar Uygulanmalı	1	4
Toplam		25	100

Tablo 22’de görüldüğü gibi katılımcılar % 40 oranında veli ile işbirliği içinde olunmalı, % 20 oranında veli bilinçlendirilmeli, % 20 oranında öğrenci ile konuşulmalı, % 16 oranında rehberlik desteği olmalı, % 4 oranında öğrenciye net yaptırımlar uygulanmalı şeklinde ifade etmişlerdir.

4.8.5.1. Veli İle İşbirliği İçinde Olunmalı

Katılımcılar, öğrenciyle yaşanan sıkıntıların çözümü için en fazla ($f=10$) “veli ile işbirliği içinde olunmalı” şeklinde düşüncelerini ifade etmişlerdir. Bir katılımcı; “Öğrenciyle bir sorun yaşadığın zaman. Veli, öğrenci, öğretmen ilişkisinde ilerlemedikten sonra hiçbir çözüm sağlayamazsın.” şeklinde belirtmiştir (K13).

Bir başka katılımcı; “Burada yine işin içine aile girmesi gerekiyor. Ailenin öğretmenin yanında durması gerekiyor. Çünkü öğrenciler 11 geneli itibarıyla şikâyet etmeyi çok severler. Yani ailenin öğretmenle olan iletişimin sağlıklı olması gerekiyor. Bu şekilde çözülebilir.” şeklinde ifade etmiştir (K2).

4.8.5.2. Veli Bilinçlendirilmeli

Araştırmaya katılan öğretmenlerden bazıları ($f=5$) öğrenci açısından yaşanan sorunların çözümü “velinin bilinçlenmesi gerektiğini” belirtmişlerdir. Bir katılımcı; “Yani öncelikle velilerimiz bilinçlendirilmeli diyorum ben...” şeklinde ifade etmiştir (K4).

Başka bir katılımcı; “...Rehber öğretmenlerin, psikologların buna müdahale edip sınıfta gerekli konuşmayı yaparak, velileri de bu işin içine katarak daha doğrusu biz sadece öğrenciyi

değil veliyi yani bizim herkesi bilinçlendirmemiz gerekiyor....” şeklinde belirtmiştir (K6).

4.8.5.3. Öğrenci İle Konuşulmalı

Katılımcılardan bazıları (f=5) öğrenci açısından yaşanan sorunun çözümü için “öğrenci ile konuşulmalı” şeklinde ifade etmişlerdir. Katılımcılar veliden önce öğrenciyle konuşmalı çözüm bulunmadığı takdirde aileyi dahil etmeleri şeklinde belirtmişlerdir. Bir katılımcı; “...Ailesiyle konuşmadan önce gerçi çocukla konuşulmalı. Ben genelde çocukları tek başına da alıp sohbet ediyorum, güzel bir şekilde konuşuyoruz. Alıp tek başına yüz yüze böyle konuşuyorum öncelikle...” şeklinde belirtmiştir (K7).

Başka bir katılımcı; “Çözümü için mesela burada şey de önemli: eğitsel bir sorunsal eğer, yani aşıllacak bir sorunsal öğrenciyle ben birebir konuşurum hani. Bence öyle olmalı yani. Nerede yanlış yaptığını nasıl olması gerektiğini uygun bir dille anlatırım...” şeklinde belirtmiştir (K3).

4.8.5.4. Rehberlik Desteği Olmalı

Katılımcıların bazıları (f=4) öğrenci açısından karşılaşılan sorunlar “rehberlik desteği olmalı” şeklinde ifade etmiştir. Katılımcılar, rehberlik öğretmenin desteğinin önemini vurgulamışlardır. Bir katılımcı;

Bence burada rehberlik öğretmenin desteği çok önemli. Ve ailenin de çok önemli. Bence önce veli çocuğu tanımalı, önce kendini tanımalı ki çocuğa yararlı olabilmeli. Bunlar için bence konferanslar düzenlenebilir. Okulun ya da devletin sağladığı bir şey olabilir. Eğitim programları hazırlanabilir. şeklinde ifade etmiştir (K10).

Benzer şekilde başka katılımcı;

Öğrencilerle karşılaşılan sorunlarda ı rehberlik, okul idaresi ve öğrenci velisi endeksli gitmeli. Orta noktada buluşup bu sürecin net çizgilerini daha önce okulun en başında belli olduğu için kurallar bütünü. Bu ortak bir noktada çözülmeli. Yani işin içinde rehberlik boyutunun mutlaka olması lazım. Çocuğun kişilik süreci açısından, gelişimi açısından, diyebiliriz. şeklinde belirtmiştir (K14)

4.8.5.5. Net Yaptırımlar Uygulanmalı

Araştırmaya katılan sadece bir öğretmen ise, “net yaptırımlar uygulanmalı” şeklinde ifade etmiştir. İlgili katılımcı; “Öğrencilere net yaptırımlar uygulanmalıdır. Yani, çünkü o yaş grubu çok fazla ifadesel şeylerden anlamadıklarından biraz ödül ceza işi için içine girmeli. Net yaptırım lazım onlara.” şeklinde tavsiyesini ifade etmiştir (K1).

4.8.6. Özel Okulda Çalışmaktayken Ekonomik Açıdan Karşılaşılan Sorunların Çözümü İçin Neler Yapılmalıdır

Elde edilen veriler analiz edildiğinde 1. Taban maaş uygulanmalı, 2. Maaşlara devlet müdahale etmeli ekonomi açısından karşılaştığı sorunların çözümüne yönelik görüşlerine ilişkin tablo aşağıda gösterilmiştir.

Tablo 23. Katılımcıların Ekonomik Açıdan Yaşadıkları Sorunların Çözümüne Yönelik Düşünceleri

Sıra	Kod	f	%
1	Taban Maaş Uygulanmalı	12	60
2	Maaşlara Devlet Müdahale Etmeli	8	40
Toplam		20	100

Tablo 23'te görüldüğü gibi %60 oranında taban maaş uygulanmalı, % 40 oranında maaşlara devlet müdahale etmeli, şeklinde önerilerini belirtmişlerdir.

4.8.6.1. Taban Maaş Uygulanmalı

Araştırmaya katılan öğretmenler, öğretmen ekonomik sorunların çözümünde (f=12) “taban maaş uygulanmalı” şeklinde ifade etmişlerdir. Katılımcılar özel okulda çalışan bir öğretmen maaşının asgari ücret düzeyinde olduğunu belirtmişlerdir. Bir katılımcı; “Yani çözüm için bence, yapılacak en doğru davranış taban maaş uygulaması. Böyle bir şey olmuş olsa herkes için çok çok daha iyi olur. Çünkü ııı her buradaki mesela birçok hocanın maaşı farklı, anlaşma şekilleri farklı...” şeklinde ifade etmiştir (K3).

Başka bir katılımcı;

En büyük adım, devletin buna müdahale etmesi. Yani Milli Eğitim Bakanlığı'nın bir taban uygulaması getirip özel okul öğretmenlerini koruma altına alması diyebilirim. Devletteki öğretmen 50-60 bin bandında maaş alırken burada asgari ücretle çalışan öğretmen ne yapıyor. Sıkıntıya giriyor. Bunun tek çözümü devletin bu işe bir el atması. Bir taban uygulama getirmesi gerektiğini düşünüyorum. şeklinde belirtmiştir (K15).

4.8.6.2. Devlet Müdahale Etmeli

Bazı katılımcılar (f=8) ekonomik sorunların çözümü için “devlet müdahale etmeli” şeklinde belirtmişlerdir. Katılımcılar, devletin kendilerine sunduğu haklardan bile faydalanamadığını ifade etmiştir. Bir katılımcı; “Valla ekonomik sorunun çözümü için az önceki soruda olduğu gibi devletin burada müdahale etmesi gerekiyor...” şeklinde ifade etmiştir (K2).

Başka bir katılımcı;

Bence yine üstten geliyor. Onlara bu fırsatı vermemeleri gerekiyor yani bizi bu şekilde çalıştırmaya. Çünkü biz mecburuz bir şekilde böyle yerlerde çalışmaya. Onlar da bunu kullanıyorlar. Biz de o yüzden çok yıpranıyoruz, ekonomik olarak. Üstten işte sıkı denetim. İzin vermeyecekler diye düşünüyorum. şeklinde belirtmiştir (K8).

4.8.7. Özel Okulda Çalışmaktayken Sosyolojik Açıdan Yaşanılan Sorunların Çözümü İçin Neler Yapılmalıdır

Elde edilen veriler analiz edildiğinde 1. Toplum bilinçlenmeli, 2. Ekonomik sorun çözülmeli, 3. Devlet öğretmeni desteklemeli şeklinde tavsiyelerini ifade etmişlerdir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin, sosyolojik açıdan karşılaştığı sorunların çözümüne yönelik görüşlerine ilişkin tablo aşağıda gösterilmiştir.

Tablo 24. Katılımcıların Sosyolojik Açıdan Yaşadıkları Sorunların Çözümüne Yönelik Düşünceleri

Sıra	Kod	f	%
1	Toplum Bilinçlenmeli	10	53
2	Ekonomik Sorun Çözülmeli	4	31
3	Devlet Öğretmeni Desteklemeli	3	16
Toplam		19	100

Tablo 24'te görüldüğü gibi %53 oranında toplum bilinçlenmeli, %31 oranında ekonomik sorun çözülmeli, %16 oranında

4.8.7.1. Toplum Bilinçlenmeli

Araştırmaya katılan öğretmenler sosyolojik açıdan karşılaşılan sorunların çözümü için en fazla (f=10) “toplum bilinçlenmeli” şeklinde ifade etmişlerdir. Bir katılımcı; “Eğitim, eğitim, eğitim. İnsanlar bilinçli olmalı. Bilmiyorum ya o da nasıl olacak.” şeklinde belirtmiştir (K7).

Benzer şekilde başka bir katılımcı; “...Yani insanların bilinçlenmesi gerekiyor bu konuda. Biz çevremizi bilinçlendiriyoruz ama o atanamayan öğretmen bakışını çözmek kolay bir şey değil...” şeklinde belirtmiştir (K15).

4.8.7.2. Ekonomik Sorun Çözülmeli

Bazı katılımcılar (f=4) sosyolojik sorunların çözümü için öncelikle “ekonomik sorun çözülmeli” şeklinde ifade etmiştir. Katılımcılar ekonomik sorunun giderilmesiyle sosyolojik sorunun da ortadan kalkacağını ifade etmişlerdir. Bir katılımcı; “...Ya ekonomik, ekonomik

sorun çözülsün, devletle özel denkleşsin, millet atanamamış, orada çalışıyor psikolojisinden öğretmenini çıkarsın. Ondan sonra öğretmenin sosyolojisi de düzelir. Ekonomisi de düzelir...” şeklinde belirtmiştir (K13).

Başka bir katılımcı; “Sosyolojik sorunların çözümü için önce ekonomi düzelmeli. Yani ekonomisi iyi olan bir insanın hiçbir sıkıntısı kalmaz...” şeklinde ifade etmiştir (K16).

4.8.7.3. Devlet Öğretmeni Desteklemeli

Bazı katılımcılar sosyolojik sorunların çözümünün devlete bağlı olduğunu, ifade etmiştir. Katılımcılar sorunların giderilmesi için (f=3) “devlet müdahale etmeli şeklinde” düşüncesini belirtmişlerdir. Bir katılımcı; “Hocam şöyle söyleyeyim. Biz hiçbir şeyiz. Öğretmenin bir değeri yok. Çocuklar bizi takmıyor, sallamıyor diyebilirim. Bunun çözümü devletten. Devletin bir yasa getirmesi gerekiyor. Yoksa devlet buna müdahale etmediği sürece hiçbir değişiklik olmaz...” düşüncesini ifade etmiştir (K6).

Bir başka katılımcı; “...böyle yukarıdan, devlet dediğim gibi. Devlet eliyle olacak işler.” şeklinde belirtmiştir (K8).

4.8.8. Özel Okulda Çalışmaktayken Psikolojik Açıdan Yaşanılan Sorunların Çözümü İçin Neler Yapılmalıdır

Elde edilen veriler analiz edildiğinde katılımcılar 1. Uzman desteği alınmalı, 2. Ücretler düzelmeli ve 3. Okul dışında çeşitli aktiviteler yapılmalı şeklinde tavsiyelerini ifade etmişlerdir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin, psikolojik açıdan karşılaştığı sorunların çözümüne yönelik görüşlerine ilişkin tablo aşağıda gösterilmiştir.

Tablo 25. Katılımcıların Psikolojik Açıdan Yaşadıkları Sorunların Çözümüne Yönelik Düşünceleri

Sıra	Kod	f	%
1	Uzman Desteği Alınmalı	9	53
2	Ücretler Düzelmeli	5	30
3	Okul Dışında Çeşitli Aktiviteler Yapılmalı	3	17
Toplam		17	100

Tablo 25’te görüldüğü gibi %53 oranında uzman desteği alınmalı, %30 oranında ücretler düzelmeli, %17 oranında okul dışında çeşitli aktiviteler yapılmalı, şeklinde ifade etmişlerdir.

4.8.8.1. Uzman Desteği Alınmalı

Katılımcılar özel okulda çalışırken karşılaştıkları psikolojik sorunlar için (f=9) “uzman desteği alınmalı” şeklinde ifade etmişlerdir. Katılımcılar işin uzmanına bırakılmasını, psikolojinin düzelmesi ve daha verimli olmak için destek alınması gerektiğini belirtmişlerdir. Bir katılımcı; “Psikolojik sorunlar direkt uzman ellere bırakılmalıdır. Yani ee hepimizin mutlaka yaşamsal, kişisel deneyimleri vardır ama bunları çok paylaşmamız lazım bunun işi direkt uzmanına yönlendirmemiz lazım...” şeklinde ifade etmiştir (K9).

Başka bir katılımcı;

Ben şunu düşünüyorum. Özellikle 6 Şubat’tan sonra ciddi bir değişim oldu hayatımızda. Çocuklara yaklaşımımız, kendi yaşam tarzımızda. Bence herkesin destek alması gerekiyor. Uzmanlardan destek alınabilir ya da eğitim seminerleri sık sık düzenlenebilir... şeklinde belirtmiştir (K10).

4.8.8.2. Ücretler Düzelmeli

Bazı katılımcılar yaşanan psikolojik sorunun kaynağını ekonomiye bağlayarak bunun çözümü olarak (f=5) “öğretmenin ekonomisi düzelmeli” şeklinde düşüncesini ifade etmişlerdir. Bir katılımcı; “Ekonomik boyut çok sağlıklı bir şekilde devlet kontrolünde çözüldüğü zaman psikolojik sorunlar çözüme kavuşur diye düşünüyorum.” şeklinde ifade etmiştir (K14).

Bir başka katılımcı; “Ekonominin düzelmesi lazım. Benim aldığım maaş 18 bin lira şimdi burada ne sosyoloji kalır ne psikoloji kalır ne başka bir şey kalır burada.” şeklinde belirtmiştir (K16).

4.8.8.3. Okul Dışında Çeşitli Aktiviteler Yapılmalı

Bazı katılımcılar (f=3) “okul dışında farklı aktiviteler yapmalı” şeklinde ifade etmişlerdir. Katılımcılar öğretmenlerle geziye, kahvaltıya veya sinemaya gitmenin kendilerini rahatlatıldığını belirtmişlerdir. Bir katılımcı; “İyi yani geziler düzenlenebilir mesela. Beraber kahvaltıya ya da sinemaya gitmek iyi oluyor. Bence dışarıda öğretmenler eğleniyor, çok mutlu oluyor. Okul ortamından uzaklaşmak bizi rahatlatıyor. Bu tarz aktiviteleri artırmak gerek bence.” şeklinde ifade etmiştir (K13).

Başka bir katılımcı; “İyi öğretmenle beraber aktiviteler yapılmalıdır. Ne bileyim beraber bir sinemaya gitme olabilir. Bir tiyatroya gitme olabilir. Bir yemeğe gitme olabilir...” şeklinde belirtmiştir (K5).

4.8.9. Özel Okulda Çalışmaktayken Materyal Açısından Yaşanılan Sorunların Çözümü İçin Neler Yapılmalıdır

Elde edilen veriler analiz edildiğinde katılımcılar 1. Kurum öğretmeni desteklemeli ve 2. Kullanılacak materyal listesi hazırlanmalı ve denetimi iyi yapılmalı. Araştırmaya katılan öğretmenlerin, materyal açısından karşılaştığı sorunların çözümüne yönelik görüşlerine ilişkin tablo aşağıda gösterilmiştir.

Tablo 26. Katılımcıların Materyal Açısından Yaşadıkları Sorunların Çözümüne Yönelik Düşünceleri

Sıra	Kod	f	%
1	Kurum Öğretmeni Desteklemeli	12	67
2	Kullanılacak Materyal Listesi Hazırlanmalı ve Denetimi İyi Yapılmalı	6	33
Toplam		18	100

Tablo 26’da görüldüğü gibi %67 oranında kurum öğretmeni desteklemeli, %33 oranında kullanılacak materyal listesi hazırlanmalı denetimi iyi yapılmalı önerilerini ifade etmişlerdir.

4.8.9.1. Kurum Öğretmeni Desteklemeli

Araştırmaya katılan öğretmenler materyal açısından yaşanan sorunların giderilmesinde en fazla (f=12) “kurum öğretmeni desteklemeli” şeklinde gerektiğini ifade etmişlerdir. Bir katılımcı; “...Yani kurum, öğretmeni mutlaka desteklemesi lazım bu konuda. Bir şey lazımsa mutlaka ıııı. Tamam, hocam bunu halledeceğim deyip desteklemesi gerekiyor...” şeklinde belirtmiştir (K2).

Başka bir katılımcı; “...kendim de materyalleri yapabiliyorum basit anlamda ya da farklı farklı oyunlarla çocukları çekebiliyorum derse. ıı ama bir şey yapmamız gerektiğinde ya da istendiğinde okulun, yönetimin desteklemesi de gerekiyor öğretmeni diye, düşünüyorum.” şeklinde ifade etmiştir (K12).

4.8.9.2. Kullanılacak Materyal Listesi Hazırlanmalı ve Denetimi İyi Yapılmalı

Bazı katılımcılar (f= 6) materyal anlamda yaşanan sorunların çözümü bir “materyal listesi hazırlanmalı ve denetimi iyi yapılmalı” şeklinde ifade etmişlerdir. Katılımcılar denetimin daha detaylı ve ciddi yapılması şeklinde düşüncesini belirtmişlerdir.

Yani aslında burada milli eğitim bakanlığının çok iyi denetlemesi gerekiyor. Okul

açılmasına izin veriyorsun mesela. Kurum açıldı diyelim. Bunun bir sürü yönetmelikleri var mesela çok da ayrıntılı bilmiyorum ama denetimler daha da sıklaştırılabilir... şeklinde ifade etmiştir (K3).

Benzer şekilde başka bir katılımcı;

Bir, özel okullar birliği özel okullarda kullanılacak, kullanılması gereken ders bazlı materyallerin çizelgesini oluşturmalı. Bunlar ana materyal, bunların olması lazım diye denetlendiği zaman, haricinde alınacak bir şey varsa onu da kendi özel okul kendi şahsiyetinde öğretmene sorarak alabilir... şeklinde ifade etmiştir (K14).

4.9. Dokuzuncu Görüşme Sorusuna İlişkin Bulgular

Araştırmanın dokuzuncu görüşme sorusu “Yukarıdaki Sorulara Verdiğiniz Yanıtlardan Başka Eklemek İsteddiğiniz Bir Şey Var mı? Varsa nedir?” şeklindedir. Elde edilen veriler analiz edildiğinde katılımcılar 1. Hepsi bu kadar ve 2. Uzman öğretmenler devlet kadrosuna geçebilmeli şeklinde düşüncelerini belirtmişlerdir.

Tablo 27. Katılımcıların Özel Okulda Yaşanan Sorunlar ve Çözümü İçin İlave Düşünceleri

Sıra	Kod	f	%
1	Hepsi Bu Kadar	15	94
2	Uzman Öğretmenler Devlet Kadrosuna Geçebilmeli	1	6
Toplam		16	100

Tablo 27’de görüldüğü gibi % 94 oranında Hepsi bu kadar , % 21 oranında % 6 oranında uzman öğretmenler devlet kadrosuna geçebilmeli şeklinde belirtmişlerdir.

4.9.1. Hepsi Bu Kadar

Araştırmaya katılan öğretmenler kendilerine yöneltilen soruların dışında eklemek istedikleri sorusuna “hayır” şeklinde yanıt vermişlerdir. Katılımcılar, genel olarak hepsini konuştuklarını, her şeyin dâhil edildiğini belirtmişlerdir. Bir katılımcı; “Hayır, genel olarak hepsini konuştuk.” şeklinde belirtmişlerdir (K5).

Başka bir katılımcı; “Hayır, hocam hepsini dâhil etmişsiniz zaten.” şeklinde düşüncesini ifade etmiştir (K8).

4.9.2. Uzman Öğretmenler Devlet Kadrosuna Geçebilmeli

Araştırmaya katılan bir öğretmen sadece bir öğretmen “uzman öğretmenler devlet kadrosuna geçebilmeli” şeklinde görüşünü belirtmiştir. Katılımcı belli bir seviyeye gelmiş, tecrübe sahibi olmuş özel okul öğretmenlerinin devlet kadrosuna geçebilmesini, bunun için de uzman öğretmen kavramının uygun olacağı şeklinde düşüncesini belirtmiştir. İlgili katılımcı;

“Şu var. İıı uzman öğretmen denildi. Ben özel okulda çalışıyorum, uzman öğretmenim. Ama uzman öğretmen olduğum sadece kâğıt üzerinde kaldı bu, bir. Ben uzmansam uzman öğretmenler kadroya alınabilir...” şeklinde ifade etmiştir (K14)

V. BÖLÜM

Bu başlık altında araştırmanın problemlerine göre, araştırma sonucunda ulaşılan bulgular tartışılmıştır.

5. TARTIŞMA

Bu çalışma Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı özel okullarda çalışmakta olan sınıf ve branş öğretmenleri ile yapılmıştır. Özel okullarda çalışan öğretmenlerin farklı sebeplerden dolayı sorun yaşadıkları ve bu durumun öğretmenleri olumsuz etkilediği araştırma sonucunda ortaya konulmuştur. Yapılan araştırma sonucunda özel okulda çalışan öğretmenlerin, veli, okul yönetimi, çalışma koşulları, meslektaş, öğrenci, ekonomik, sosyolojik, psikolojik ve materyal açısından sorun yaşadıkları görülmüştür. Yukarıda belirtilen durumların öğretmenlerin psikolojilerini etkilediği, mutsuz olmalarına, sosyal hayatlarının kısıtlanmasına, çok yorulmalarına ve aileleri ile sorun yaşamalarına sebep olduğu, katılımcılar tarafından ifade edilmiştir.

Araştırma sonucunda özel okul öğretmenlerinin yaşadıkları problemlerden birinin velilerin, her şeyi öğretmenden bekledikleri, öğretmenle işbirliği içinde olmadıkları sonucuna ulaşılmıştır. Bu nedenle istenilen akademik başarıya ulaşamadığı, öğrencilerdeki olumsuz davranışların düzelmediği görülmektedir. Bu duruma yönelik ilgili literatür incelendiğinde Özdoğru (2021) öğrencilerin olumsuz davranışlarının azalması ve öğrenci başarısının artması velinin eğitim sürecine dâhil olmasıyla mümkün olduğunu ifade etmektedir. Benzer şekilde, Çalışkan ve Ayık'ın (2015) yaptığı çalışmada okul ile beraber hareket eden, çocuğunda destek veren velilerin çocuklarının akademik başarılarının daha yüksek olduğu ortaya çıkmıştır. Farklı bir çalışmada veli desteğinin veya katılımının öğrencilerin sınıf içi problemlerinin azalmasına, sınıfa uyum sağlamasına, ödevlerin düzenli yapılmasına ve ders başarısına olumlu etkileri olduğu sonucuna varılmıştır (Kayacı ve Dede, 2022). Tüm bunlara rağmen velinin nasılsa para veriyorum, diye öğrenci üzerindeki sorumluluklarını yerine getirmediği ilgili araştırmada tespit edilmiştir. Hayber'in (2022) çalışmasında eğitimde yaşı küçük çocukların öğretmen ve okul gibi, ailelerinin de sorumluluğu olduğu; ancak bu sorumluluğun tamamen öğretmene yüklendiği bulgusu ortaya çıkmıştır. Boyraz (2007) çalışmasında velilerin çocuklarının eğitimiyle ilgilenmediğini bu durumun sonucu olarak da disiplin sorunlarının yaşandığını tespit etmiştir. Eğitim öğretim sorunlarının öğretmenlerin bakış açısıyla incelendiği çalışmada velilerin eğitim gören çocuklarına karşı ilgisizliği vurgulanmıştır (Karataş ve Çakan, 2018).

Özel okul öğretmenlerinin karşılaştığı sorunlardan biri, okul yönetimi ile yaşanan problemlerle ilgilidir. Okuldaki herhangi bir olumsuz durumda ya da öğrenci ile ilgili bir sorun yaşandığında yönetimin direkt olarak sorumluluğu öğretmene yüklediğini, çok çalışmalarına rağmen maaşların tatmin edici olmadığı ve öğretmene değer verilmediği ilgili araştırmada tespit edilmiştir. Cerev ve Coşkun (2020) çalışmalarında özel okul öğretmenleri ile okul yönetimi arasındaki sorunun yönetimin öğretmene değer vermemesi, öğretmeni bir şirket çalışanı olarak görmesi, öğretmenlerin istek ve taleplerini görmezden gelmesinden kaynaklandığını belirtmişlerdir. Onaran (2018) yaptığı çalışmada özel okul yönetimlerinin maaş konusunda hakkaniyetli davranmadığını, öğretmenlere bir eğitimci değil de sadece çalışan gözüyle baktığını ifade etmiştir. Ayrıca öğretmen motivasyonunda yöneticilerin davranışsal ve zihinsel iletişim yeteneklerinin anlamlı ölçüde etkili olduğu bulgulanmıştır (Yaşar Akbaş, 2018). Boran vd. (2015) çalışmalarında okul yöneticilerinin üzerine düşen sorumluluğu yerine getirmeyerek her şeyi öğretmenlerden bekledikleri, yöneticilerin öğretmenlerden çalışma performanslarını arttırmalarını istedikleri buna rağmen yöneticilerin öğretmenlere az maaş verdikleri ve sözleşme şartlarına uymadıkları sonucuna ulaşmışlardır. Yapılan bu çalışma ve ilgili araştırma verileri paralellik göstermektedir.

Araştırmacı, ilgili araştırmada özel okulda çalışan öğretmenlerin mesai saatlerinin uzun olması, boş derslerinde bile okulda bulunmaları ve ders saatlerinin fazla olması gibi nedenlerle fazla yoruldukları sonucuna ulaşmıştır. Çimen ve Karadağ (2020) çalışmalarında özel okul öğretmenlerinin çalışma koşullarını belirtirlerken öğretmenlerin hep olumsuz durumlara değindiklerini ifade etmişlerdir. Bir başka çalışmada özel okul öncesi öğretmenleriyle yapılan çalışmada öğretmenler, çalışma saatleriyle ilgili sıkıntılarını dile getirerek bunun temel sorunlardan biri olduğunu belirtmişlerdir (Başturan, 2018). Demir ve Arı (2013), Aşar vd. (2023) çalışmalarında benzer şekilde öğretmenlerin çalışma şartlarından şikâyet ettikleri, bilhassa çalışma sürelerinin fazla olmasından yakındıkları sonucuna ulaşılmıştır. Yapılan araştırmalar ile bu araştırmanın sonuçları birbiri ile örtüştüğü gözlemlenmiştir.

Ayrıca ilgili araştırmada özel okul öğretmenlerinin devlette çalışan öğretmenlere göre iş yüklerinin daha fazla olduğu tespit edilmiştir. Kılıç'a (2023) göre özel okul öğretmenlerinin kamuda çalışan öğretmenlere kıyasla iş yükleri daha fazladır ve bu durum onların motivasyonlarını da etkilemektedir. Yılmaz ve Altınkurt (2011) çalışmalarında özel eğitim kurumu olarak dersane öğretmenlerinin ders saatlerinin fazla olduğunu belirtmişler ve öğretmenlerin günde 10 saat, haftada 50-60 saat çalıştığı bulgusuna ulaşmışlardır. Çağlar ve Demirtaş'ın (2011) dersane öğretmenleriyle tükenmişlik ve iş doyumu üzerine yaptıkları çalışmada ders saati fazla olan öğretmenlerin az olanlara göre tükenmişlik duygularının fazla

olduğu tespit etmiştir.

İlgili araştırmada özel okulda çalışan öğretmenler, meslektaşlarıyla en çok fikir ayrılığı yaşarlarken rekabet ve dedikodu ortamının varlığı da onlar için sıkıntı yaratan unsur olarak tespit edilmiştir. Çavuş (2021), çalışmasında rekabet ve dedikodunun özel okullarda çok görüldüğü bunun nedeninin iş kaygısı olduğu ve meslektaşını aşağı çekmek için dedikodusunu yaptığı, bulgusuna ulaşmıştır. Şüphesiz grup içinde rekabeti körükleyen unsurlardan biri de dedikodudur ve bu durum örgüt üyelerinin moralini bozmakta ve birlikteliğe zarar vermektedir (Levent, 2019). Arabacı vd. (2012) ise çalışmalarında araştırmaya katılan öğretmenlerin neredeyse tamamı çalıştıkları okulda dedikodunun yapıldığını belirtmişlerdir.

Özel okulda çalışan öğretmenlerin öğrenci açısından da birtakım sorunlarla karşılaştıkları görülmektedir. Bu bağlamda araştırmada öğrencilerin disiplinsiz, şımarık olduğu ve paramla okuyorum düşüncesine sahip öğrencilerin, öğretmenleri zorladığı ortaya çıkmıştır. İlgili literatür tarandığında İlgar (2014) çalışmasında öğrencilerin söz dinlememesi, şımarık oluşları ve çalışanların maaşını, anne babalarının verdiğini söyleyen öğrencilerin varlığı, öğretmeni zorlayan unsurlar olduğu bulgusunu elde etmiştir. Özer vd. (2014) sınıf öğretmenleriyle yaptıkları çalışmada derslerde ders dışı şeylerle uğraşmak, arkadaşlarını şikâyet etmek, derste uyumak, izin almadan konuşmak ve sınıfta dolaşmak gibi davranışları en sık karşılaşılan sorun davranışlar olarak tespit etmişlerdir.

Araştırma sonucunda en büyük sıkıntının maaşlar konusunda yaşandığı tespit edilmiştir. Bu bağlamda özel okullarda verilen maaşların, devlette çalışan öğretmen maaşının çok altında olduğu ortaya çıkmıştır. Sağlam ve Sağlam (2005) öğretmen sayısının çok olması ve işsiz kalma kaygısı, öğretmenleri hak ettikleri maaşın altında çalışmaya mecbur bıraktığını ifade etmiştir. Özel dershanelerin, göreve yeni başlayan öğretmenleri stajyerliğinin kaldırılması karşılığında çok düşük ücretle çalıştırdıkları gözlemlenmiştir (Yılmaz ve Altinkurt, 2012). Araştırmada katılımcıların tamamının maaşlarının yetersiz olduğu, emeklerinin karşılığını alamadıkları, maaşların asgari ücret düzeyinde olduğu bazı kurumlarda bu ücretin altında çalışan öğretmenlerin olduğu ve maaşların zamanında yatmadığı bundan dolayı öğretmenlerin mağduriyet yaşadıkları sonucuna ulaşılmıştır. İlgili araştırmanın aksine Boran vd. (2015) çalışmalarında öğretmenlerin maaşlarla alakalı sorun yaşadıklarını ancak bu sorunun tespit edilen diğer sorunlar arasında ortalamasının en düşük olduğu ve genellikle öğretmen maaşlarının vaktinde yatması ve adil olması noktasında sorun yaşamadıkları sonucuna ulaşmışlardır.

Araştırmada toplumun özel okul öğretmenlerini atanmayan öğretmen şeklinde ifade ettikleri, onları öğretmen olarak görmedikleri sonucuna varılmıştır. Bunun en büyük sebebinin

yine ekonomi olduğu ve bu durumun da öğretmeni değersizleştirdiği ortaya çıkmıştır. Çalışmada öğretmenlerin büyük çoğunluğunun öğretmenliği bırakıp başka bir iş yapmayı düşündükleri de ortaya çıkmıştır. Öğretmenlerin yaşadıkları ekonomik sorunlar nedeniyle öğretmenlik mesleğinin toplumsal statüsü gün geçtikçe düşmektedir. Kuzey (2002) sınıf öğretmenleriyle yaptığı yüksek lisans çalışmasında öğretmenlerin çoğunun maddi sıkıntı yaşadıklarını ve statü kaybı yaşadıkları sonucuna ulaşmıştır. Kantos (2021) da çalışmasında bir mesleğin saygınlık etkenlerini devletin ve toplumun bakış açısı, o meslek sahibinin hali, tavrı ve ekonomik getirisinin yüksek oluşu şeklinde ifade etmiştir. Bir mesleğin itibarının yüksek olması ekonomik gelirin yüksek olmasına bağlı olduğunu söyleyen Gönülaçar (2016), öğretmen maaşlarının alt seviyelerde olduğundan talep gören bir meslek olmadığını, öğretmenlerin, geliri daha iyi olan bir iş bulduklarında öğretmenliği bırakacaklarını da çalışmasında ifade etmiştir. Öğretmenlerin toplumda itibarsızlaşmasında devletin tavrının da etkili olduğu görülmüştür. Bu durum Atmaca'nın (2020) öğretmenliği zedeleyen unsurlardan birinin devlet politikası ve siyasilerin olumsuz ifadeleri bulgusu ile uyumludur. Pişkin ve Parlar (2021) çalışmalarında politikacıların tutum ve davranışlarının, onur kırıcı söylemlerinin toplumu etkilediğini ifade etmişlerdir.

Araştırmada özel okul öğretmenlerinin yoğun stres ve baskı altında çalıştıkları tespit edilmiştir. Bu durumun öğretmenlerde psikolojik sorunlara neden olmaktadır. Bazılarının panik atak gibi psikolojik rahatsızlık yaşadıkları ve antidepresan kullanmak zorunda kaldıkları sonucuna varılmıştır. Şanlı (2017), kendini rahat hissetmeyen ve çalışma koşullarından memnun olmayan öğretmenlerin yüksek düzeyde stres yaşadıkları sonucuna ulaşmıştır. Bakırcı (2012) öğretmen sorumluluklarının fazla olmasını, en büyük stres kaynağı olarak görürken; öğretmenlerin stres kaynaklarını yönetimden takdir ve saygı görmemek, öğretmenin yalnız bırakılması ve yeterli desteğin verilmemesi, velilerin not için öğretmene baskı yapması, kendi çocukları için öğretmenden fazla ilgi beklemesi, öğretmenler arasındaki dedikodular, öğrencilerin şımarık, disiplinsiz, derse ilgisiz olması, maaşların ise çok yetersiz olması şeklinde sıralamıştır.

Özel okulda çalışan öğretmenlerin yaşadıkları sıkıntıları tespit etmek için yapılan bu çalışmada öğretmenlerin yarısının materyal anlamında sıkıntı yaşamadığı tespit edilmiştir. Özellikle zincir okullarda materyalin hazır olarak geldiği ancak diğer okullarda eksiklerin olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Kamu ve devlet okulunda çalışan beden eğitimi öğretmenleriyle yapılan çalışmada öğretmenler, özel okulda devlet okuluna göre daha fazla malzeme olduğunu ifade etmişlerdir (Hoşkilimci, 2011). Demirci vd. (2017) ile Aydemir'in (2012) çalışmalarında benzer şekilde ders materyallerinin ve teknolojik cihazların özel okullarda sık kullanıldığı ve

temel materyallerin tam olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Bu bağlamda literatürdeki araştırmalar ile bu araştırmanın sonuçlarının birbiri ile örtüştüğü gözlemlenmiştir. Ancak ilgili araştırmada fen laboratuvarlarında kullanılan malzemelerin bazı okullarda eksik olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Benzer şekilde Yıldırım (2022) çalışmasında kimyasal malzemeler ve deneylerde kullanılan balon, erlenmayer, joje ve beher gibi cam malzemelerin birçok okulda eksik olduğunu belirtmiştir.

Yapılan bu çalışmada özel okul öğretmenlerinin sözleşme konusuyla ilgili sorun yaşadıkları tespit edilmiştir. Ergen ve Çokkeser (2024) çalışmalarında sözleşmeyle ilgili temel sorunun, okul yönetiminin öğretmenlerle kısa süreli anlaşma yapması olduğunu ifade etmişlerdir. Bingölbali (2018) yönetimin velilerin performans değerlendirmesine göre öğretmenlerle anlaşma yaptığını bu sebeple sözleşmelerin kısa süreli olduğunu belirtmiştir. Gökçe (2011) tarafından yapılan araştırmada bir özel eğitim kurumu olarak dersane hariç diğer kurumlarda çalışan öğretmenlerin genel anlamda iş güvencesine sahip olduğu, dersane öğretmenlerinin işlerini kaybetme korkusunu yaşadıkları ve bu durumun onların motivasyonlarını etkilediğini belirtmiştir.

VI. BÖLÜM

Bu bölümde araştırma bulgularına dayalı olarak ulaşılan sonuçlara ve önerilere yer verilmiştir.

6. SONUÇ VE ÖNERİLER

6.1. Sonuç

Ülkelerin kalınması ve çağı yakalaması eğitimle mümkün olmaktadır. Kamu ve özel sektör tarafından sunulan eğitim, bir sektör haline dönmüştür. Kamu veya özel sektör fark etmeksizin nitelikli eğitimin verilmesi için eğitim hizmetinin temelini oluşturan öğretmenler, kritik bir noktadadır. Çünkü nitelikli ve verimli bir eğitim ancak işini seven, kendini baskı altında hissetmeyen ve emeğinin karşılığını alan öğretmenler sayesinde mümkündür. Kamudan farklı olan özel sektördeki kâr elde etme kaygısı, okulların bir işletme mantığıyla yönetilmesinin önünü açmıştır. Ancak bu işletme mantığı bu özel okullarda çalışan öğretmenlerin şartlarını hem ağırlaştırmış hem farklı alanlarda sıkıntılar yaşamalarına neden olmuş; onları kamu öğretmenlerinden farklı bir konuma getirmiştir. Bu sebeple ilgili tezde araştırmacılar özel okullarda çalışan öğretmenlerin sorunlarını ve olası çözüm yollarını araştırmış; böylece birtakım sonuçlara ulaşmıştır.

Araştırmacı ilgili çalışmada özel okulda çalışan öğretmenlere öncelikle öğretmen kavramını sormuş ve birtakım sonuçlara ulaşmıştır. Katılımcılar, öğretmen kavramını hayata hazırlayan kişi, anne-baba ve fedakârlık şeklinde ifade etmişlerdir. Bunun yanı sıra öğrencileri kendi çocukları gibi kabul edip onlar için her türlü özveriyi gösterdikleri sonucuna ulaşılmıştır. Öğretmenlik kavramı ile katılımcıların bir başka görüşü ise öğrencileri ileri hayatlarında karşılaşılabilecekleri durumlar karşısında hazırlıklı olmalarını sağlamaktır.

Araştırmacının katılımcılara yönelttiği diğer soru özel okulda çalışma şartlarının nasıl olduğudur. Katılımcılar, özel okulda çalışmanın yoğun, yorucu ve zor olduğunu buna rağmen adil olmadığı şeklinde ifade ettikleri sonucuna ulaşılmıştır. Özel okulda çalışan öğretmenlerin haftalık ders saatlerinin fazla olması, sosyal hayatlarının olmaması, ailelerine vakit ayıramama ve tüm gün okulda olmanın yorucu olduğu yine katılımcılar tarafından ifade edilmiştir. Uzun ve yoğun çalışma saatlerine karşı öğretmenlerin hak ettikleri maaşı alamadıkları, maddi yönden yetersiz olduğu, asgari ücretin altında maaş alan ve çok cüzi miktarda ücretle çalışan katılımcıların olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırmacı katılımcılara özel okulda çalışırken ne tür problemlerle karşılaştıklarını

sormuş ve birtakım sonuçlara ulaşmıştır. Bu bağlamda katılımcılar, veliler ile yaşadıkları sorunları her şeyi öğretmenden bekleme, öğrenci başarısını yüksek tutma, kendi çocuğu ile daha fazla ilgilenilmesini isteme, öğrenciyi tanımama, öğretmeni bakıcı gibi görme ve para veriyoruz öğretmen her şeyi yapmalı düşüncesinin olduğundan yakınmışlardır. Bununla beraber öğrencisini tanımayan velilerin başarı beklentisinin yüksek olması ve öğretmeni desteklememe, eğitim karşılığında ücret ödedikleri için tüm yükü öğretmene yükledikleri sonucuna ulaşılmıştır. Veliler çocuklarını özel okula gönderdikleri için onların puanlarının yüksek olmasını istemeleri yine katılımcılar tarafından ifade edilen bir diğer sorun olarak dikkat çekmektedir.

Katılımcılar yönetim ile yaşadıkları sorunları, sorumluluğu öğretmene yükleme, öğretmeni fazla çalıştırma, öğretmene değer vermeme, veliye dürüst olmama ve düşük ücret şeklinde ifade etmişlerdir. Bu bağlamda öğrencilerin başarısız olmasının sorumlusunun öğretmen olduğu, öğrenci ya da veli faktörünün göz ardı edildiği, öğrenci hakkında veliye gerçeğin söylenmediği ve öğretmenlerin yöneticiler tarafından çok çalıştırıldığı buna rağmen emeklerinin karşılığının verilmediği, yönetimin üstelerine düşen görevleri yerine getirmediği sonucuna ulaşılmıştır.

Özel okulda çalışan öğretmenlerin karşılaştıkları bir sorun ise meslektaşlarıyla yaşadıkları sorunlardır. Öğretmenlerin, özel sektörde birbirlerini rakip olarak görmekte bu sebeple birbirlerinin ayağını kaydırma olaylarıyla karşılaştıkları aynı zamanda fikir ayrılıkları ve dedikodu durumlarının yaşandığı sonucuna ulaşılmıştır. Mesleki yetersizliğe sahip ve öğrenciyi ekonomik bir kaynak olarak gören öğretmenlerin varlığı da yaşanan sıkıntılar arasında yer almaktadır.

Ayrıca katılımcılar öğrenci ile sorun yaşadıklarını ifade etmişlerdir. Bu bağlamda öğrencilerin disiplinsiz davranışları, şımarık tavırları, ders çalışmama, okula gelmek istememe ve paramla okuyorum düşüncesinin varlığı karşılaşılan problemlerin arasında olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Öğrencilerin çalışmak istememesi, öğretmenlerin öğrencilere saygı, sevgi ve değerleri öğretmede zorluk yaşamaları, özel okul olduğu için öğrencilerin not kaygısını yaşamadıkları katılımcılar tarafından ifade edilmiştir.

Öğretmenler, özel okulda çalışırken ekonomik sorunlar yaşadıklarını ifade etmişlerdir. Özel okulda çalışan öğretmenlerin maaşlarının çok yetersiz olduğu ve maaşların vaktinde ödenmediği sonucuna ulaşılmıştır. Maaşların devlette çalışan öğretmen maaşının yarısı kadar bile olmadığı, onun da vaktinde ödenmediği maaşlarının nadir olarak zamanında yattığı katılımcıların ifadeleri arasındadır.

Araştırmada özel okulda çalışan öğretmenlerin toplum tarafından gerçek bir öğretmen

olarak görülmediği, onlara atanamayan öğretmen gözüyle bakıldığı, devlette çalışan öğretmen gibi kıymet görülmedikleri hatta öğretmenlerin değersizleştiği sonucuna ulaşılmıştır. Bu doğrultuda katılımcıların özel okulda çalıştıklarını dile getirmek istemedikleri, önceden özel okul öğretmenlerinin de özel olduğu, kıymet görmedikleri, öğrencilerin öğretmen olmak istemedikleri ve onlara öğretmen gözüyle bakılmadığı yine sonucuna varılmıştır.

Özel okulda çalışan öğretmenlerin yoğun çalışma temposundan dolayı aşırı stres yaşadıkları sonucuna ulaşılmıştır. Bunun yanı sıra ekonomik zorluğun da öğretmenlerde stres yarattığı tespit edilmiştir. Yoğun stres yaşayan öğretmenlerin depresyon ilacı kullanmaya başladıkları, yoğun çalışmanın ve ekonomik sıkıntıların da psikolojilerini olumsuz etkilediği katılımcılar tarafından dile getirilmiştir.

Araştırmada katılımcıların materyal sorunu ile ilgili olarak okulun imkânlarına göre değişiklik olduğu sonucuna varılmıştır. Özel okul öğretmenleri materyal anlamında karşılaştıkları sorunları materyal eksikliği yok, materyal eksikliği var, laboratuvar yok, eksik laboratuvar malzemesi, eksik kırtasiye malzemesi ve yaratıcılığı kısıtlıyor şeklinde belirtmişlerdir. Zincir özel okullarda materyal eksikliği yaşanmazken yerel özel okullarda malzeme sıkıntısı yaşandığı, bazı okullarda laboratuvar olmadığı mevcut olanlarda da malzemenin yetersiz olduğu, az malzemeye rağmen beklentinin yüksek tutulduğu, öğretmenlerin özellikle fotokopi gibi kırtasiye malzemelerinde sıkıntı yaşadıkları tespit edilmiştir.

Araştırmada özel okulda çalışan öğretmenlerin yukarıda belirtilen sıkıntılar dışında gelecek kaygısı yaşadıkları ve müfredat dışına çıkamama gibi sorunlarla da karşılaştıkları sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırmacı özel okulda karşılaşılan sorunların çözümü için yapılması gerekenlerle ilgili olarak birtakım sonuçlara ulaşmıştır. Bunlar; velilerle iletişim kurulmalı, öğretmene saygı duyulmalı, güvenilmeli, öğretmenler birlik olmalı, sendikalaşmalı, mesai saatleri düşürülmeli, meslektaş ile konuşulmalı, veli ile işbirliği içinde olunmalı, taban maaş uygulanmalı, toplum bilinçlenmeli, uzman desteği alınmalı, kurum öğretmeni desteklemesi şeklinde sıralanmıştır.

Sonuç olarak özel okulda çalışan öğretmenler birtakım olumsuz durumlarla karşılaşmaktadırlar. Öğretmenlerin eğitim açısından önemli bir yeri olduğu düşünüldüğünde, karşılaşılan bu olumsuz durumlar öğretmenleri maddi ve manevi şekilde oldukça etkilemektedir. Özellikle son dönemlerde ekonomik anlamda bir hayli zorluk yaşayan özel okul öğretmenleri, özlük hakları bakımından da devlet okullarında çalışan öğretmenlerin çok gerisinde kalmaktadırlar. Özel okul öğretmenlerinin bu şartlar altında çalıştırılması hem mali ve özlük hakları açısından hem de meslek değeri açısından doğru değildir. Bununla beraber

özel okul öğrencilerinin ekonomik durumları göz önünde bulundurulduğunda öğretmenlerin maaşları ve atanamamış olma durumları öğretmenlerin öğrenci üzerinde etkisini ve saygınlığını azaltmaktadır.

6.1. Öneriler

Bu araştırmada elde edilen bulgulara ve ulaşılan sonuçlara göre hem eğitim uygulayıcılarına hem de bundan sonra bu konu hakkında araştırma yapacak olan araştırmacılara yönelik birtakım önerilerde bulunulmuştur.

6.1.1. Eğitim-Öğretim Uygulayıcılarına Öneriler

1. Velilerle yaşanan sıkıntıların en aza indirilmesi için rehberlik servisi tarafından çocukların gelişimi hakkında veliler bilgilendirilebilir, çocuklarının gerçek seviyeleri ve olumsuz davranışları velilere açıkça belirtilebilir, öğrencinin akademik başarısında ve olumsuz davranışlarının düzeltilmesinde aile katılımının ve desteğinin önemini velilere anlatılabilir.

2. Öğrencilerle yaşanan sıkıntılar için veliler ile işbirliği içinde olunmasının öğrenci açısından yararları velilere iletilebilir ve bu konuda veli bilinçlendirilmeli, öğrenci ile ilk olarak sınıf rehber öğretmeni konuşmalı, sonrasında ise öğrenci rehberlik servisine gönderilmelidir.

3. Okul yöneticileri öğretmenleri sadece işgören olarak görmemeli, onların da eğitimci olduklarını unutmamalı ve öğretmene saygı göstermeli; öğrenci üzerindeki sorumluluğu öğretmenle birlikte yüklenmeli, öğretmenler arasında ayrım ve haksızlık yapmadan görevlerini yerine getirmelidirler.

4. Özel okulda uzun çalışma süresini daha makul hale getirmek için günlük ders saatleri azaltılabilir ve ders sonlarında yapılan etütler kaldırılabilir, hafta içi bir gün tüm öğretmenlere işlerini yapabilmeleri için izin verilebilir ve öğretmenlerin boş derslerinde okulda bulunma mecburiyetleri kaldırılabilir.

5. Öğretmenler meslektaşlarını birer rakip olarak gördüklerini ifade etmelerinden dolayı birbirleriyle işbirliği içinde çalışmaları sağlanarak öğretmenlerin okulda birbirlerine güvenleri artırılabilir. Öğretmenlerin kendi aralarındaki iletişim sorunları ve yanlış anlaşılmanın önüne geçmek için öğretmenlerin dolaylı anlatım ve imalardan uzak durmaları ve tavsiye edilmektedir.

6. Velilerin çocuklarına sundukları sınırsız imkânların çocukların ileriki hayatlarında sorun yaratacağı, velilere rehberlik servisi tarafından anlatılmalıdır.

7. Öğretmenlerin yaşadığı ekonomik sorunların giderilmesi için kanun koyucular bir

taban maaş belirlemeli ve buna uyulup uyulmadığı devlet tarafından sıkı bir şekilde takip edilmelidir.

8. Özel okul devlet okulu fark etmeksizin öğretmenin bir insan yetiştirdiği, özel okul öğretmenlerinin atanmadığı için başarısız olduğu düşüncesinin yanlışlığı hususunda ve öğretmenlerin saygınlığını yeniden kazanmaları için yöneticiler tarafından gerekli politikalar belirlenmeli ve toplum bilinçlendirilmelidir.

9. Özel okul öğretmenlerinin stres düzeylerini düşürmek için iş yükleri hafifletilmeli ve bazı sosyal etkinlikler düzenlenmeli. Gerek okul içi ve okul dışında özel günlerde yemek organizasyonları, iftar programları, piknikler ve geziler gibi faaliyetlerle öğretmenlerin stres atmaları sağlanmalıdır.

10. Özel okullarda yaşanan materyal sıkıntılarının giderilmesi için dönem başlarında özel okullar denetlenerek eksikler tespit edilmeli ve tedarik edilmesi için okul yöneticilerine uyarıda bulunulmalı ve malzemelerin temini sağlanmalıdır.

11. Özel okul öğretmenlerinin işsiz kalma ve gelecek kaygısının giderilmesi için iş sözleşmeleri öğretmeni koruyucu şekilde düzenlenmelidir.

12. Ders sırasında konularının öğrencilerin seviyelerine göre basit düzeye indirgenmesi ve gerektiğinde okulun kendi müfredatının dışına çıkabilme esnekliği öğretmenlere sunulmalıdır.

13. Özel okulda belli bir süre çalışan öğretmenlerin devlet kadrosuna geçebilmesi için Milli Eğitim Bakanlığı tarafından bir çalışma yapılmalıdır.

6.1.2. Araştırmacılara Öneriler

1. Bu araştırma Osmaniye İli Merkez ilçesindeki özel ilkokul, özel ortaokul ve özel liselerde görev yapan öğretmenlerle sınırlıdır. Benzer bir çalışma farklı şehirlerde özel okullarda çalışan öğretmenlerle de yapılabilir.

2. Bu araştırma nitel araştırma yöntemi kapsamında yapılmıştır. Özel okulda çalışan öğretmenlerin karşılaştıkları sorunları ve çözüm yollarını daha kapsamlı bir şekilde ortaya koymak için nicel ya da karma yöntemle farklı araştırmalar yapılabilir

KAYNAKÇA

- Acar, R. (2023). *Almanya ve Türkiye’de okul öncesi eğitim sisteminin karşılaştırılması* [Yüksek lisans tezi]. Karatekin Üniversitesi.
- Açıkalın, A. (1989). Özel ve devlet liselerinde veli beklentilerinin örgütsel ve yönetsel boyutları. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 4(4), 85-91.
- Ağırbaş, F. (2018). *Özel okul öğretmenlerinin örgütsel ve meslekî bağlılıkları ile işten ayrılma niyetleri arasındaki ilişki* [Yüksek lisans tezi]. Arel Üniversitesi.
- Ak Küçükçayır, G., ve Cemaloğlu, N., (2017). Türkiye’de geçmişten günümüze özel okullar ve politikaları üzerine bir araştırma . S. Akbaba Altun, D. Örücü, K. Beycioğlu, Y. Kondakçı, S. Koşar (Ed.), *Eğitim yönetimi araştırmaları* içinde (s. 87-98). Pegem Akademi
- Akbaba, A., ve Kipici, K. (2024). İlk ve ortaokul öğretmenlerinin okulda yaşadıkları psikolojik sorun ve şikâyetlerin iş performanslarına etkisi konusundaki görüşleri. *The Journal of Academic Social Science*, 9(9), 170-186.
- Akgün, Z., ve Bayraklı, V. K. (2022). Okul öncesi eğitimde öğretmenlerin ve okul yönetiminin aile katılımında karşılaştıkları sorunlar ve çözüm önerilerinin incelenmesi. *e-Kafkas Journal of Educational Research*, 9(3), 1105-1133. <https://doi.org/10.30900/kafkasegt.1098381>
- Akkuş, B., ve İzci, N. A. (2018). Sistem yaklaşımı, kavramları ve yönetim. *Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 4(7), 223-237.
- Aksoy, A. ve Kutluca, F.(2005). Çalışma hayatında stres kaynakları, stres belirtileri ve stres sonuçlarının incelenmesi üzerine bir araştırma. *In Journal of Social Policy Conferences*, (49), 458-486.
- Aksoy, V., ve Sarpkaya, R. (2020). Fen liselerinde yönetici öğretmen ilişkilerinde karşılaşılan sorunlar (Ege Bölgesi örnekleme). *Academia Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 5(1), 31-60.
- Akyol, B., ve Yılmaz, T. (2016). Özel okullarda markalaşma: Aydın ilindeki özel okulların markalaşma politikaları. *Yönetim Bilimleri Dergisi*, 14(28), 385-407.
- Akyürek, M. İ. (2020). Öğretmenlerde tükenmişlik. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(37), 35-47.
- Alakaşlı, H., ve Tösten, R. (2022). Okullarda örgütsel dedikodu ile bağlılık arasındaki ilişkinin öğretmen görüşlerine göre incelenmesi. *Academia Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 7(1), 44-58. <https://doi.org/10.53506/egitim.1068467>
- Alıç, M. (1996). Eğitim sisteminin amaçlarının gerçekleştirilmesinde eğitim yöneticisinin

- işlevleri. *Çağdaş Eğitim Dergisi*, 217, 12-16.
- Alkaş, B. (2010). *İlköğretim öğrencileri arasındaki istenmeyen öğrenci davranışlarının incelenmesi* [Yüksek lisans tezi]. Ankara Üniversitesi.
- Altan, M. Z., ve Özmuş, M. (2022). Geleceğin Türkiye’inde öğretmen refahı: Öğretmenlik meslek kanununun kayıp parçası. *Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Dergisi*, 4(1), 24-42.
- Altan, S. (2018). Örgütsel yapıya bağlı stres kaynakları ve örgütsel stresin neden olduğu başlıca sorunlar. *Stratejik ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 2(3), 137-158.
- Altınok, S. K. (2019). *Eğitim ve öğretim desteğinin özel okullara etkisinin sosyolojik analizi*, [Yüksek lisans tezi]. İstanbul Üniversitesi.
- Altınok, V. (2009). İş stresinin ortaöğretim öğretmenleri üzerindeki etkisi. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 29(2), 513-532.
- Altınok, V. (2021). Farklı eğitim kademelerindeki öğretmenlerin görev ve sorumluluklarına ilişkin algıları. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(41), 441-475.
- Arabacı, B. İ., Sünkür, M. ve Şimşek, F. Z. (2012). Öğretmenlerin dedikodu ve söylenti mekanizmasına ilişkin görüşleri: nitel bir çalışma. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*, 18(2), 171-190.
- Argon, T. (2015). Öğretmenlerin sahip oldukları duygu durumlarını okul yöneticilerinin dikkate alıp almamalarına ilişkin görüşleri. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15(1), 377-404.
- Arı, G. S., ve Bal, E. Ç. (2008). Tükenmişlik kavramı: birey ve örgütler açısından önemi. *Yönetim ve Ekonomi Dergisi*, 15(1), 131-148.
- Arıcı, K. (2022). Özel okul öğretmenlerinin iş güvencesi ihtiyacı. *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 26(2), 3-32. <https://doi.org/10.34246/ahbvuhfd.1116281>
- Arslan, E. (2022). Nitel araştırmalarda geçerlilik ve güvenilirlik [Özel Sayı] *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 51, Ö395-Ö407.
- Arslan, H., Kuru, M., ve Satıcı, A. (2010). Devlet ve özel ilköğretim okullarının etkililiğinin araştırılması. *Eğitim ve Bilim*, 31(142), 15-25.
- Asar, R., Civan, D., ve Akkurt, S. T. (2023). Okul öncesi öğretmenlerinin yaşadığı sorunlar. *Turkish Journal of Educational Studies*, 10(3), 237-252.
- Aslan, C. (2021). Meraklı öğrenci profili için öğretmenler arasındaki işbirliği. *Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi SBE Dergisi*, 11(3), 1070-1088. <https://doi.org/10.30783/nevsosbilen.915671>

- Aslan, M., ve Doğan, S. (2020). Dışsal motivasyon, içsel motivasyon ve performans etkileşimine kuramsal bir bakış. *Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi*, 11(26), 291-301.
- Ata, M. K. (2006). *Özel öğretim kurumlarının kuruluşu işleyişi ve denetimi* [Yüksek lisans tezi]. Marmara Üniversitesi.
- Atal, D., ve Sancar, R. (2020). Özel okullarda bilişim teknolojileri (bt) öğretmeni olmak. *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6(2), 657-671. <https://doi.org/10.31592/aeusbed.684743>
- Atmaca, T. (2020). Öğretmenlerin toplumsal saygınlık ve imajlarına olumsuz etki eden aktörlerin incelenmesi. *Yaşadıkça Eğitim*, 34(1), 152-167.
- Ayas, A. (2009). Öğretmenlik mesleğinin önemi ve öğretmen yetiştirmede güncel sorunlar. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10(3), 1-12.
- Ayas, T., ve Pişkin, M. (2011). Lise öğrencileri arasındaki zorbalık olaylarının cinsiyet, sınıf düzeyi ve okul türü bakımından incelenmesi. *İlköğretim Online*, 10(2), 550-568.
- Aydemir, H. (2012). Sosyal bilgiler öğretmenlerinin öğretim araç-gereçleri kullanım düzeyleri. *Cumhuriyet Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 36(1), 163-182.
- Aydın, A. M., ve Arastaman, G. (2024). Öğretmen istihdam politikalarının beşeri ve sosyal sermaye kuramı açısından incelenmesi: eleştirel bir yaklaşım. *Bogazici University Journal of Education*, 41(2), 29-45. <https://doi.org/10.52597/buje.1293680>
- Aydın, B., ve Karakaya, B. A. (2021). Özel ortaokul sınıflarında karşılaşılan istenmeyen öğrenci davranışları. *Ekev Akademi Dergisi*, (88), 99-118.
- Aydın, N. (2018). Nitel araştırma yöntemleri: Etnoloji. *Uluslararası Beşeri ve Sosyal Bilimler İnceleme Dergisi*, 2(2), 60-71.
- Aydın, R., Canavar, O., ve Akkın, A. (2018). Öğretmenlerin, öğretmenlik mesleği ve öğretmenliğin toplumsal statüsüne ilişkin görüşlerinin belirlenmesi. *21. Yüzyılda Eğitim ve Toplum*, 7(21), 965-990
- Ayna, Y., ve Deniz, L. (2022). Ücretli öğretmenlik: Bir metafor çalışması. *Necmettin Erbakan Üniversitesi Ereğli Eğitim Fakültesi Dergisi*, 4(1), 53-71.
- Azimi, M., ve Akan, D. (2019). Öğretmenlerin iş doyumu düzeyleri. *Ulusal Eğitim Akademisi Dergisi*, 3(2), 126-138.
- Babaoğlu, E., Nalbant, A., ve Çelik, E. (2017). Okul başarısına okul yöneticisinin etkisine ilişkin öğretmen görüşleri. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (43), 93-109. <https://doi.org/10.21764/efd.82932>

- Babayiğit, Ö. (2018). Velilerin sınıf öğretmenlerine bakış açılarının incelenmesi, *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 4(1), 42-58. Doi: 10.31592/aeusbed.407100
- Babür, S. ve Özbaş, M. (2024). Özel okul öğretmenlerinin karşılaştıkları problemlere ilişkin öğretmen görüşmeleri. *Uluslararası Eğitim Bilimleri Dergisi*, 11 (41), 365-385.
- Bahçıvan, E., Kalay, B., ve Bay, D. N. (2018). Okul öncesinde okul aile işbirliğine yönelik ailelerin ve öğretmenlerin beklentileri. *Uşak Üniversitesi Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 4(3), 58-82.
- Bakırcı, B. (2012). *Ortaöğretim kurumlarında çalışan öğretmenleri etkileyen örgütsel stres kaynakları nelerdir (Edirne İli Örneği)* [Yüksek lisans tezi]. Trakya Üniversitesi.
- Balaban, J. (2000). Temel eğitimde öğretmenlerin stres kaynakları ve başa çıkma teknikleri. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7(7), 188-195.
- Baltacı, A. (2018). Nitel araştırmalarda örnekleme yöntemleri ve örnek hacmi sorunsalı üzerine kavramsal bir inceleme. *Bitlis Eren Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 7(1), 231– 274
- Baltacı, A. (2019). Nitel araştırma süreci: Nitel bir araştırma nasıl yapılır?. *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 5(2), 368-388.
- Baransel, S. (2020). *Özel okullar arasında öğretmen hareketliliği* [Yüksek lisans tezi]. Başkent Üniversitesi.
- Başar, M. (2013). Okuma yazma öğrenerek ilkokula başlayan çocukların karşılaştıkları sorunların değerlendirilmesi. *EKEV Akademi Dergisi*, (56), 275-294.
- Başdaş, E. (2018). *Ergenlerde problemlerli internet kullanım davranışları ile yakın sosyal çevre sorunları ve içe/dışa yönelim sorunları arasındaki ilişkilerin incelenmesi* [Yüksek lisans tezi]. Anadolu Üniversitesi.
- Başkale, H. (2016). Nitel araştırmalarda geçerlik, güvenirlik ve örneklem büyüklüğünün belirlenmesi. *Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Elektronik Dergisi*, 9(1), 23-28.
- Baştüran, C. (2018). *Devlet ve özel okul öncesi eğitim kurumlarında görev yapan öğretmenlerin mesleki sorun tanımlarının incelenmesi* [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. İstanbul Okan Üniversitesi.
- Bayram, L. (2005) “Yönetimde Yeni Bir Pradigma: örgütsel bağlılık”, *Sayıştay Dergisi*, (59) 135-139.
- Berg, B. L., ve Lune, H. (2019). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Eğitim Yayınevi.
- Bingölbalı, N. (2018). *Özel okullarda eğitim alanında yaşanan problemler ve çözüm önerileri*

- [Yüksek lisans tezi]. İstanbul Gelişim Üniversitesi.
- Bişgin H. ve Dilekçi, U. (2022). Spor lisesi ve güzel sanatlar lisesi okul müdürlerinin mesleki tükenmişliklerinin incelenmesi. *Sciences (Joshas Journal)*, 8(49), 193-201. <http://dx.doi.org/10.31589/JOSH AS.901>
- Boran, A., Atalmis, E., ve Sağır, E. (2015). Özel öğretim kurs merkezi öğretmenleri ve çalışma koşulları. *Turkish Journal of Education*, 4(4), 17-29.
- Boyras A. (2007). *İlköğretim okullarında görev yapan aday öğretmenlerin sınıfta karşılaştıkları disiplin sorunları* [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Gazi Üniversitesi.
- Bozaslan, B. M., ve Çokoğullar, E. (2015). Osmanlı'dan Cumhuriyet'e modern eğitimin inşası: devletin kurtarılmasından devletin kurulmasına. *Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 17(3), 309-329.
- Bozbayındır, F. (2019). Öğretmenlik mesleğinin statüsünü etkileyen unsurların öğretmen görüşleri temelinde incelenmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 18(72), 2076-2104.
- Bozgeyikli, H., ve Şat, A. (2014). Öğretmenlerde psikolojik dayanıklılık ve örgütsel vatandaşlık davranışlarının bazı değişkenler açısından incelenmesi: özel okul örneği. *Hak İş Uluslararası Emek ve Toplum Dergisi*, 3(5), 172-191.
- Bozkurt, Y. (2013). *Dershane öğretmenlerinin iş tatmini ve yöneticilerden algılanan sosyal destekleri arasındaki ilişkinin incelenmesi* [Yüksek lisans tezi]. Maltepe Üniversitesi.
- Bozyiğit, S. (2017, Mayıs). Özel okulların eğitim hizmetlerine ilişkin veli beklentisi ve algısı: Nitel bir araştırma. In *ICPESS (International Congress on Politic, Economic and Social Studies)*
- Bozyiğit, Ü., ve Kazak, E. (2024). Öğretmenlerin rol fazlası görev ve sorumluluk almak istememelerine ilişkin okul yöneticilerinin görüşleri. *Ulusal Eğitim Akademisi Dergisi*, 8(1), 82-107. <https://doi.org/10.32960/uead.1423938>
- Buyruk, H. (2014). Öğretmen performansının göstergesi olarak merkezi sınavlar ve eğitimde performans değerlendirme. *Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 4(2), 28- 42.
- Bümen, N., ve veazıcılar, Ü. (2020). Öğretmenlerin öğretim programı uyarlamaları üzerine bir durum çalışması: Devlet ve özel lise farklılıkları. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 40(1), 183-224. <https://doi.org/10.17152/gefad.595058>
- Büyükgökçe, S. (2015). *Okul müdürlerinin etik liderlik davranışlarının incelenmesi, bir karma yöntem araştırması* [Yüksek lisans tezi]. Mevlana Üniversitesi.
- Can, E., ve Baksi, O. (2014). Öğrencilerin sınıf içi tutum ve davranışlarının öğretmenlerin sınıf yönetimi başarısına etkisi. *Asya Öğretim Dergisi*, 2(1), 86-101.

- Can, E., ve Kılıç, Ş. (2019). Okul öncesi eğitim: Temel sorunlar ve çözüm önerileri. *Milli Eğitim Dergisi*, 48(1), 483-5
- Can, N. (1998). Öğretmen ve yöneticinin etkililiğinin öğretimdeki rolü. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 13(13), 55-69.
- Cantürk, G. (2021). Öğretmenlerin karşılaştıkları ekonomik sorunlar ve maaş artışı talepleriyle ilgili görüşleri: Twitter analizi. *Maarif Mektepleri Uluslararası Eğitim Bilimleri Dergisi*, 5(2), 202-223. <https://doi.org/10.46762/mamulebd.991380>
- Cantürk, G. (2023). Özel öğretim kurumlarında görev yapan öğretmenlerin ve devlet okullarındaki ücretli öğretmenlerin karşılaştıkları sorunlarla ilgili görüşleri: twitter analizi. *Journal of Education and New Approaches*, 6(1), 128-149.
- Cemaloğlu, N. (2005). Osmanlı Devleti'nde yapılan Tanzimat reformlarının eğitim sistemine etkileri, uygulamaları ve sonuçları 1839-1876. *Manas Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(14), 153-165.
- Cemaloğlu, N., ve Şahin, D. E. (2007). Öğretmenlerin mesleki tükenmişlik düzeylerinin farklı değişkenlere göre incelenmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 15(2), 463-484
- Cerev, G., ve Coşkun, S. (2020). Özel okul öğretmenlerinin çalışma sorunları üzerine nitel bir araştırma: Elazığ ili örneği. *Fırat Üniversitesi Harput Araştırmaları Dergisi*, 7(13), 125-142.
- Ceylan Çapar M. ve Ceylan, M. (2022). Durum çalışması ve olgubilim desenlerinin karşılaştırılması. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 22(2), 295-312.
- Cin, H. (2013). *Neoliberal dönüşüm sürecinde eğitimde istihdamın değişen yapısı* [Yüksek lisans tezi]. Marmara Üniversitesi.
- Coşkun, E., Coşkun, M. D., Özdemir, A. K., Gökçedağ, O. (2023). Öğretmenlerde iş motivasyonunu düşüren nedenlere yönelik öğretmen görüşleri. *Ulusal Eğitim Dergisi*, 3(9), 1411-1426.
- Coşkun, F. (2022). Öğretmenlik mesleği ve 21. yüzyıl becerileri. *Alanyazın*, 3(1), 31-38.
- Çağlar, Ç., ve Demirtaş, H. (2011). Dershane öğretmenlerinde tükenmişlik ve iş doyum. *E-Uluslararası Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 2(2), 30-49.
- Çakır, G., Mutlutürk, H., Topal, F., Sali, S., Acar, B., ve Yaman, Ö. M. (2019). Tekstil ve hazır giyim sektöründe çalışan genç yetişkin kadın işçilerin çalışma sebepleri ve aile ilişkileri. *Electronic Turkish Studies*, 14(6), 3083-3103.
- Çalışkan, N., ve Ayık, A. (2015). Okul aile birliği ve velilerle iletişim. *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1(2), 69-82.
- Çavuş, B. (2021). *Resmî ve özel liselerde “yengeç sepeti” olgusu* [Yayınlanmamış yüksek

- lisans tezi]. Adnan Menderes Üniversitesi.
- Çelebi, M. (2004). Atatürk'ün himayesinde kurulan Türk maarif cemiyeti. *Tarih İncelemeleri Dergisi*, 19(2), 35-53.
- Çelebi, N. ve Uğurlu, B. (2014). Resmi liselerde çalışan öğretmenlerin kişilik özelliklerinin demografik değişkenlere göre incelenmesi. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(18), 537-569.
- Çelenk, S. (2003). Okul başarısının ön koşulu: okul aile dayanışması. *İlköğretim online*, 2(2), 28-34.
- Çelik, H., Köken, O., ve Kanat, B. (2021). Fen bilgisi öğretmenlerinin sorgulayıcı yaklaşıma uygun laboratuvar kullanım yeterlikleri ve karşılaşılan sorunlar. *Gazi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 7(2), 196-223.
- Çelikten, M. (2004). Bir okul müdürünün günlüğü. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 14(1), 123-135.
- Çelikten, M. Şanal, M., Yeni Y. (2005). Öğretmenlik mesleği ve özellikleri. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1(19), 207-237.
- Çelikten, S. B. (2010). *Özel okul velilerinin okul tercihlerini etkileyen faktörler* [Yüksek lisans tezi]. Yeditepe Üniversitesi.
- Çetin, B. (2013). Sınıfta istenmeyen öğrenci davranışlarıyla ilgili sınıf öğretmenlerinin karşılaştıkları sorunlar ve çözüm önerileri. *Journal of Kirsehir Education Faculty*, 14(1), 255-269.
- Çıtır, A. B. (2022). *Özel Öğretim kurumunda çalışan eğitim personelinin İş sözleşmesinin sona ermesi ve hukuki sonuçları* [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Selçuk Üniversitesi.
- Çiçek, G. M. (2009). *Özel öğretim kurumları çalışanlarının bireysel iş hukuku açısından durumu* [Yüksek lisans tezi]. Beykent Üniversitesi.
- Çimen, B., ve Karadağ, E. (2019). Özel okul müdürlerinin etik davranışları üzerine bir araştırma. *İş Ahlakı Dergisi*, 12(1), 171-201.
- Çimen, B., ve Karadağ, E. (2020). Özel okullarda çalışan öğretmenlerin çalışma şartları ve gelecek kaygıları üzerine görüşleri. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21(2), 518-541.
- Çoban, A., ve İleri, T. (2013). Sosyal bilgiler öğretmenlerinin öğretim teknolojileri ve materyalleri kullanma düzeyleri ve kullanamama sebepleri. *Amasya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2(1), 194-213.
- Çokgezen, M., ve Terzi, N. (2008). Türkiye'de devletin eğitime müdahalesinin yeterli gerekçesi var mı? *Liberal Düşünce*, 13(49), 1-18.

- Dağlı, A., ve Han, B. (2017). Öğretmen görüşlerine göre Diyarbakır ili eğitim sorunları ve çözüm önerileri. *Elektronik Eğitim Bilimleri Dergisi*, 6(12), 108-124.
- Deliveli, K., ve Ar, T. (2021). Eğitim fakültesi mezunu olacağım!.. Ne iş olsa yaparım!?. *Trakya Eğitim Dergisi*, 11(3), 1529-1547. <https://doi.org/10.24315/tred.864862>
- Demir, M. K. ve Arı, E. (2013). Öğretmen sorunları-Çanakkale ili örneği. *Ondokuz Mayıs University Journal of Education Faculty*, 32(1), 107-126. doi:10.7822/egt146
- Demir, S., Büyük, U., ve Koç, A. (2011). Fen ve teknoloji dersi öğretmenlerinin laboratuvar şartları ve kullanımına ilişkin görüşleri ile teknolojik yenilikleri izleme eğilimleri. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7(2), 66-79.
- Demirci, A., Taş, H., Taş, H. İ., ve Özel, A. (2007). Türkiye’de ortaöğretim coğrafya derslerinde teknoloji kullanımı. *Marmara Coğrafya Dergisi*, (15), 37-54.
- Demirer, D. K. (2012). Eğitimde piyasalaşma ve öğretmen emeğinde dönüşüm. *Çalışma ve Toplum Dergisi*, 1(1), 167-186.
- Demirtaş, H., Üstüner, M., ve Özer, N. (2007). Okul yönetiminde karşılaşılan sorunların öğrenci ve okul ile ilgili değişkenler açısından incelenmesi. *Kuram ve uygulamada eğitim yönetimi*, 51(51), 421-455.
- Dikbaş, İ. (2008). *Veli beklentileri ve karşılanma düzeyleri: özel vakıf okulları örneği* [Yüksek lisans tezi]. Yeditepe Üniversitesi.
- Dinç, M. (2021). Aşırı iş yükünün ve aile gereklerinin iş-aile çatışmasına etkisi: özel okul öğretmenleri üzerine bir araştırma. *Journal of Organizational Behavior Review*, 3(1), 45-72.
- Dinler, A., Subaşı, B. (2003). *Dünyada ve Türkiye’de özel okullar*. İstanbul Ticaret Odası Yayınları.
- Doğan, S., ve Erbiyık, S. (2021). Tam gün eğitim ve etkileri üzerine bir inceleme. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 10(2), 1539-1560.
- Doğan, T. S.(2023). *Özel öğretim kurumlarında görev yapan öğretmenlerin yaşadıkları problemler*. [Yüksek lisans tezi]. Ankara Üniversitesi.
- Eğinli, A. T. (2009). Çalışanlarda iş doyumu: Kamu ve özel sektör çalışanlarının iş doyumuna yönelik bir araştırma. *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 23(3), 35-52.
- Ekiz, D. (2009). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Anı Yayıncılık.
- Erakkuş, Ö., Başören, M. T., ve Abimbola, O. (2016). Özel öğretim kurumları yöneticilerinin öğretmen eğitiminden beklentileri üzerine nitel bir araştırma. *Karaelmas Eğitim Bilimleri Dergisi*, 4(2), 104-115.

- Erben, G. S. ve Ötken, A. B. (2014). Paternalist liderlik ve işe ilişkin iyilik ilişkisinde iş-yaşam dengesinin rolü, *Yönetim ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 12(22), 103-121.
- Erdem, A. R. (2010). İlköğretim ve ortaöğretim öğretmenlerinin karşılaştığı ekonomik sorunlar ve bu ekonomik sorunların performanslarına etkisi konusundaki görüşleri. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 7(1), 270-287.
- Ergen, H., ve Çokkeser, F. (2024). Özel okul öğretmenlerinin yaşadığı sorunlar. *Uluslararası İnovatif Eğitim Araştırmacısı*, 2(1), 111-136. <https://doi.org/10.29228/iedres.62209>
- Erginer, A. (2006). *Avrupa birliği eğitim sistemleri. Türk eğitim sistemiyle karşılaştırmalar*. Pegama Yayıncılık
- Erten, G. (2000). İlköğretimde okul-aile iş birliğinin geliştirilmesi. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7(7), 71-83.
- Ertuğ, Can., ve Kılıç, Ş. (2019). Okul öncesi eğitim: temel sorunlar ve çözüm önerileri. *Milli Eğitim Dergisi*, 48(1), 483-519.
- Ertürk, R. (2016). Öğretmenlerin iş motivasyonları. *Eğitim Kuram ve Uygulama Araştırmaları Dergisi*, 2(3), 1-15.
- Erzen, Z., ve Epçaçan, C. (2018). Öğretmen görüşlerine göre öğretmenlerin toplumdaki saygınlığının incelenmesi. *Journal of Institute of Economic Development and Social Researches*, 4(9), 331-345.
- Ezer, F. (2020). Köy enstitülerinin Türk eğitim tarihindeki yeri ve önemi. *Belgi Dergisi*, 2(19), 1786-1804.
- Garipağaoğlu, Ç. (2015). Özel okul sektörü ve etik dışı başarı mühendisliği uygulamaları. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 16(3), 181-200.
- Gezen, H., ve Kaya, A. (2022). *Öğretmenlerin örgütsel dedikodu ve örgütsel ikiyüzlülük algı düzeylerinin İncelenmesi* [Doktora tezi]. Sütçü İmam Üniversitesi.
- Gezer, H. E. (2022). *İş-aile çatışmasının işten ayrılma niyeti üzerine etkisinde psikolojik sermayenin rolü: özel sektör çalışanları üzerine bir araştırma* [Yüksek lisans tezi]. Şeyh Edebalı Üniversitesi.
- Göçer, A. (2013). Türkçe öğretmeni adaylarının dil kültür ilişkisi üzerine görüşleri: Fenomenolojik bir araştırma. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15(2), 25-38
- Gökçe, A. T. (2014). Atanamama nedeniyle farklı bir mesleğe yönelen işsiz aday öğretmenler üzerine bir çalışma. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 1, 191-208
- Gökçe, F. (2011). İhtiyaçlar hiyerarşisi kuramına göre öğretmenlerin motivasyon düzeyleri. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 24(2), 317-334.

- Gökçe, F., ve Oğuz, N. (2009, Ekim). *Azınlık ve yabancı okulların osmanlı-Türk eğitim sistemine olan etkileri* [Bildiri Sunumu]. International Congress On Intercultural Dialogue And Education Human Beings, Society, Enintercultural Dialogue And Education At The Beginnings Of The 21st Century, Bursa.
- Göker, S. D., ve Gündüz, Y. (2017). Dünya ölçeğinde öğretmenlerin saygınlık statüsü ve özlük hakları. *Milli Eğitim Dergisi*, 46(213), 177-196.
- Göksal, E. (2018). *II. Abdülhamid Dönemi İstanbul’unda faaliyet gösteren yabancı okullar* [Yüksek lisans tezi]. Karabük Üniversitesi.
- Gökşen, N., ve Doğan, B. (2016). İstenmeyen öğrenci davranışları ve nedenlerine ilişkin yönetici ve öğretmen görüşleri. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 26(1), 93-106.
- Gönülaçar, Ş. (2016). *Türkiye’de öğretmen imajı ve itibarı üzerine bir inceleme*. 26 Temmuz 2024 tarihinde [https://www.academia.edu/20607351/T% C3% BCrkiye_de_% C3, 2016•academia.edu](https://www.academia.edu/20607351/T%C3%BCrkiye_de_%C3%9C%C3%9Cn%C3%9Cml%C3%9Ck_olmak_isteyen_ogrenciler_ve_ogretmenlerin_gor%C3%9Cn%C3%9Cml%C3%9Ck_stat%C3%9Csu_ve_ozluk_haklari). adresinden edinilmiştir.
- Göymen, Y. (2020). İş hayatında mobbing ve mobbinge başa çıkma yolları. *Toros Üniversitesi İİSBF Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(13), 31-60.
- Gullo, D. F. (2000). The long term educational effects of half-day vs full-day kindergarten. *Early Child Development and Care*, 160(1), 17-24.
- Gül, H. (2008). Türkiye’nin eğitim sorunları, AKP’nin eğitime bakışı ve çözüm önerileri. *Toplum ve Demokrasi Dergisi*, 2(3), 181-196.
- Gül, İ., ve Güngör, C. (2022). Öğretmenlik meslek kanununa ilişkin öğretmen görüşleri. *Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19(3), 1098-1123. <https://doi.org/10.33711/yyuefd.1090770>
- Güler, A. (2006). *İlköğretim okullarında öğretmen-yönetici ilişkilerinde sorun yaratan konular (Bingöl örneği)* [Yüksek lisans tezi]. Sakarya Üniversitesi.
- Gümrükçüoğlu, Y. B. (2016). 5580 sayılı özel öğretim kurumları kanunu kapsamında yapılan zincirleme iş sözleşmesinin sona ermesinde kıdem tazminat. *Journal of Istanbul University Law Faculty*, 1(74), 223-249.
- Günbayı, İ., ve Tokel, A. (2012). İlköğretim okulu öğretmenlerinin iş doyumu ve iş stresi düzeylerinin karşılaştırmalı analizi. *Ordu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 3(5), 77-95.
- Güneş, M. H., Dilek, N. Ş., Topal, N., ve Can, N. (2013). Fen ve teknoloji dersinde laboratuvar kullanımına yönelik öğretmen ve öğrenci değerlendirmeleri. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, (20), 1-11.

- Gürbey, S. K., Büyük, U., ve Saraçoğlu, S. (2024). Fen Bilimleri öğretmenlerinin istihdam sürekliliği: özel okul yöneticilerinin öğretmenlerden beklentileri ve öğretmenleri kurumda tutma yolları. *Maarif Mektepleri Uluslararası Eğitim Bilimleri Dergisi*, 8(2), 1-26. <https://doi.org/10.46762/mamulebd.1415314>
- Gürbey, S. K., Saraçoğlu, S., Büyük, U., ve Şahin, A. (2021). Atanamayan fen bilimleri öğretmenlerinin Türkiye’de öğretmen istihdamına bakışı: sorunlar ve çözüm önerileri. *Maarif Mektepleri Uluslararası Eğitim Bilimleri Dergisi*, 5(2), 167-201. <https://doi.org/10.46762/mamulebd.1004882>
- Hareket, A. G. E., Erdoğan, A. G. E., ve Dündar, H. (2016) Türk eğitim sistemine ilişkin bir durum çalışması. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 5(1), 287-299.
- Hark Söylemez, N., ve Adıyaman, B. (2023). Türk eğitim sistemi ile ilgili yapılan çalışmaların değerlendirilmesi. *Journal of National Education*, 52(239), 1673-1706.
- Hayber, B. (2022). Okul öncesi öğretmenlerinin kurumlarında yaşadıkları sorunlar. *Düzce Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 2(1), 16-25.
- Haydaroğlu, İ. (2006). Osmanlı Devleti’nde yabancı okullarda denetim ve Cumhuriyet dönemine yansımaları. *Tarih Araştırmaları Dergisi*, 25(39), 149-160.
- Hesapçıoğlu, M., ve Özcan, H. (1995). Türkiye’de eğitimin finansmanı ve özel okullar sorunu. *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 7(7), 149-167.
- Hoşkilimci, A. (2011). *Kamu ve özel okullarda çalışan beden eğitimi öğretmenlerinin karşılaştıkları sorunların araştırılması (Sarıyer ilçesi örneği)* [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Yeditepe Üniversitesi.
- İlgar, L. (1996), *Eğitim yönetimi okul yönetimi sınıf yönetimi*, Beta Yayınevi.
- İlgar, L. (2014). Özel okul ve devlet okulunda görev yapmış sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetimindeki farklılıklara ilişkin görüşleri: nitel bir çalışma. *Hayef Journal of Education*, 11(2), 259-285.
- İnal, O. (2019). *Kamu politikası açısından Türkiye’de özel okullar* [Yüksek lisans tezi]. Necmettin Erbakan Üniversitesi.
- İnandı, Y., Ağgün, N., ve Atık, Ü. (2010). Yönetici ve öğretmenlerin görüşlerine göre ilköğretim okullarında çalışan öğretmenlerin iş doyum düzeyleri. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6(1), 102-126.
- İnce, A. (1992). *Darüşşafaka (bir eğitim kurumu monografisi)* [Yüksek lisans tezi]. İstanbul Üniversitesi.
- İzki, Ö. (2019). *Öğretmenlerin iş aile dengesinin performanslarına etkisi* [Yüksek lisans tezi].

İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi.

- Jugdev, K.; Mathur, G., ve Cook C. (2018). Linking workplace burnout theories to the projects management discipline. *Journal of Managing Projects in Business*, 11(1), 198-221.
- Kalkanlı, P. (2009). *Türkiye ile Fransa yükseköğretim sistemlerinin eğitim fakülteleri ve öğretmen yetiştirme enstitüleri (meslekî eğitim dışı) bağlamında karşılaştırmalı olarak incelenmesi* [Yüksek lisans tezi]. Yeditepe Üniversitesi.
- Kandemir, Y. (2015). *Devlet okulu öğretmenlerinin özel okullara ilişkin tutumlarının incelenmesi* [Yüksek lisans tezi]. Yeditepe Üniversitesi.
- Kantos, Z. E. (2021). Öğretmenlik mesleğinin itibarı ile ilgili öğretmen görüşleri. *e-Kafkas Journal of Educational Research*, 8(3), 682-702.
- Kara, M. (2020). Eğitim paydaşlarının görüşleri doğrultusunda Türk eğitim sisteminin sorunları. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21(3), 1650-1694.
- Karadeniz, G., ve Zabcı, N. (2020). Pandemi döneminde uzaktan eğitim veren öğretmenlerin çalışma koşulları ve algıladıkları stres ile psikolojik iyi oluşları arasındaki ilişki. *MSGSÜ Sosyal Bilimler*, 2(22), 301-314.
- Karagözoğlu, A., ve Karagözoğlu, N. (2023). Cumhuriyet'in ilk yıllarında eğitimde teftiş: "bir müfettiş nasıl hareket etmeli?" teftiş rehberi örneği. *Çağdaş Yönetim Bilimleri Dergisi*, 10(1), 1-22.
- Karakuş, M., ve Çankaya, İ. H. (2012). Öğretmenlerin maruz kaldıkları psikolojik şiddete ilişkin bir modelin sınanması. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 42(42), 225-237.
- Karamustafaoğlu, O., ve Özmen, H. (2004). Toplumumuzda ve öğretmen adayları arasında öğretmenlik mesleğine verilen değer üzerine bir araştırma. *Değerler Eğitimi Dergisi*, 2(6), 34-49.
- Karapınar, A., ve Hatipoğlu, Z. (2021). Özel öğretim kurumlarında görev alan öğretmenlerin iş güvencesi algısının örgütsel bağlılık ve performansa etkisi. *Yıldız Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 5(1), 52-64. DOI:10.14744/ysbed.2021.00005
- Karataş, K. (2020). Öğretmenlik mesleğine kuramsal bir bakış. *Elektronik Eğitim Bilimleri Dergisi*, 9(17), 39-56.
- Karataş, K., ve Çakan, S. (2018). Öğretmenlerin bakış açısıyla eğitim-öğretim sorunları: Bismil ilçesi örneği. *Ilkogretim Online*, 17(2), 834-847 <http://ilkogretim-online.org.tr> doi 10.17051/ilkonline.2018.419313
- Karataş, Z. (2015). Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri. *Manevi Temelli Sosyal Hizmet Araştırmaları dergisi*, 1(1), 62-80.

- Karip, B. (2023) *Özel okul öğretmenlerinin sözleşme döneminde yaşadıkları durumlara ilişkin görüşleri: durum çalışması* [Yüksek lisans tezi]. Akdeniz Üniversitesi.
- Kavi, E., ve Karakale, B. (2018). Çalışan psikolojisi açısından psikolojik dayanıklılık. *Hak İş Uluslararası Emek ve Toplum Dergisi*, 7(17), 55-77. <https://doi.org/10.31199/hakisderg.391826>
- Kaya, E. (2009). *Özel okul öğretmenlerinin duygusal emek davranışını algılama biçimleri ile iş doyumları ve iş stresleri arasındaki ilişki* [Yüksek Lisans Tezi]. Maltepe Üniversitesi.
- Kaya, Z., Balkan, S., Kahraman, S., ve Tantekin, U. (2022). Okul yöneticilerin karşılaştıkları istenmeyen öğrenci davranışları ve bu davranışları önleme yöntemleri. *Cihanşümül Akademi Sosyal Bilimler Dergisi*, 3(4), 43-52.
- Kayacı, E., ve Dede, M. (2022). Sınıf öğretmenlerinin görüşlerine göre veli katılımının öğrencilere katkısı. *E-Uluslararası Pedandragoji Dergisi*, 2(3), 18-32
- Kaymaz, A. (2021). Uzaktan eğitim sürecinde değişen iş yükü ve etkilerine ilişkin öğretmen görüşleri. *Uluslararası Liderlik Eğitimi Dergisi*, 1(1), 71-85.
- Kaysi, F., ve Gürol, A. (2016). Öğretmenlik mesleğine yönelik öğretmen görüşlerinin değerlendirilmesi. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 5(2), 230-240.
- Kazancıoğlu, H. (2020). II. Meşrutiyet döneminde özel bir Türk okulunun kayıt kılavuzu:“şemsü'l-mekâtip. *Pamukkale Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 7(1), 26-48.
- Kılıç, H. İ., ve Gündüz, Y. (2021). Veli tutumlarının öğrenci başarısı üzerindeki etkileri. *Çağdaş Yönetim Bilimleri Dergisi*, 8(2), 313-327.
- Kılıç, S. (2005). Cumhuriyet döneminde yabancı okullar (1923-1938). *Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi*, 21(61), 259-280.
- Kılıç, Y. (2023). Kamu ve özel okul öğretmenlerinin motivasyon düzeylerinin karşılaştırılması. *Turkish Journal of Educational Studies*, 10(1), 1-22.
- Kıralı, F. N., ve Alcı, B. (2016). Üniversite öğrencilerinin uzaktan eğitim algısına ilişkin görüşleri. *İstanbul Aydın Üniversitesi Dergisi*, 8(30), 55-83.
- Kocabaş, A. (2008). Türk eğitim sisteminin felsefi temelleri, Dewey Mustafa Necati ve İsmail Hakkı Tonguç. *Toplum ve Demokrasi Dergisi*, 2(3), 203-212.
- Kocabaş, İ., & Karaköse, T. (2005). Okul müdürlerinin tutum ve davranışlarının öğretmenlerin motivasyonuna etkisi (özel ve devlet okulu örneği). *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 3(1), 79-93.
- Koç, M. H. (2018). Veli görüşlerine göre veli öğretmen ilişkisi ölçeğinin geliştirilmesi ve veli öğretmen ilişkisinin incelenmesi. *Milli Eğitim Dergisi*, 47(218), 55-76.

- Koruklu, N., Feyzioğlu, B., Kiremit, H. Ö., ve Kaldırım, E. (2013). Öğretmenlerin iş doyumu düzeylerinin bazı değişkenlere göre incelenmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(25), 119-137.
- Kulaksızoğlu, A., Çakar, M., ve Dilmaç, B. (1999). Türkiye’de ve dünyada özel okulların yapısı ve işleyişi. *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 11(11), 219-232.
- Kurada, K. (2022). Velilerin *Ozel Okul tercihlerinin planlı davranış teorisi bağlamında incelenmesi: bir karma yöntem araştırması* [Doktora tezi], Marmara Üniversitesi.
- Kurban, A. (2021). Devlet okullarında görev yapan öğretmenlerin çocuklarını özel okullara kayıt yaptırmasının nedenleri. *Asian Journal of Instruction (E-AJI)*, 9(2), 19-33. <https://doi.org/10.47215/aji.933354>
- Kurşunoğlu, A., ve Tanrıöğen, E. B. A. (2010). İlköğretim okulu öğretmenlerinin örgütsel bağlılık düzeyleri. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 28(28), 101-115.
- Kurt, A. ve Yazıcı M. (2017). Ortaokul fen bilimleri dersinde laboratuvar kullanımının öğretmen ve öğrenci görüşleri doğrultusunda incelenmesi. *Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13(25), 295-320.
- Kuzey M. (2002). *Sınıf öğretmenlerinin bazı sorunları ve bazı çözüm önerileri* [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Atatürk Üniversitesi.
- Küçüker, B., ve Tekin, U. (2018). 7.8. sınıf özel okul öğrencilerinin sınav kaygısı ile anne-baba tutumları ve mükemmeliyetçi kişilik özellikleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Aydın Sağlık Dergisi*, 4(2), 55-68.
- Levent, F., ve Türkmenoğlu, G. (2019). Okul yöneticilerinin dedikodu ve dedikodu yönetimine ilişkin görüşleri. *OPUS International Journal of Society Researches*, 10(17), 787-814. <https://doi.org/10.26466/opus.518272>
- Manav, Ö. (2022). Ataması yapılmayan öğretmenlerin işsizlikle baş etme durumları. *Türkiye Bilimsel Araştırmalar Dergisi*, 7(2), 459-473.
- Maraşlı, M. (2005). Bazı özelliklerine ve öğrenilmiş güçlülük düzeylerine göre lise öğretmenlerinin tükenmişlik düzeyleri. *TTB Mesleki Sağlık ve Güvenlik Dergisi*, 6(23), 27-33.
- Mart, Ö. A., ve Kartal, S. (2021). Türkiye’deki eğitim harcamalarının değerlendirilmesi. *Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8(1), 37-53.
- Mermertaş, M. F. (2014). *Özel eğitim kurumlarının tercih nedenleri ile öğrencilerin memnuniyeti arasındaki ilişki: Şırnak örneği* [Yüksek lisans tezi]. Türk Hava Kurumu Üniversitesi.

- Moğul, E. (2014). *Özel okullar ve devlet okullarında çalışan ortaokul öğretmenlerinin örgütsel stres kaynaklarının karşılaştırmalı analizi (İstanbul ili örneği)* [Yüksek lisans tezi]. İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi.
- Mutluer, Ö. ve Yüksel, S. (2019, Nisan). Emekli ve kıdemli öğretmenlerin öğretmenlik mesleğinin sosyal statüsü hakkındaki görüşleri. H. Akyol, A. Yılmaz (Başkan) *28.Uluslararası Eğitim Bilimleri Kongresi*. Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Nalçacı, A., ve Ercoşkun, M. H. (2005). İlköğretim sosyal bilgiler derslerinde kullanılan materyaller. *Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, (11), 141-154.
- Odabaşı, F. (1997). Eğitimde sistem yaklaşımı ve eğitim teknolojisi. *Eğitim ve Bilim*, 21(106), 23-34.
- Oğuz, E. (2011). Öğretmenlerin örgütsel vatandaşlık davranışları ile yöneticilerin liderlik stilleri arasındaki ilişki. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi* 17(3), 377-403.
- Oğuz, Serkan (2021). *Türk eğitim sisteminde teknoloji kullanımı* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Yıldız Teknik Üniversitesi.
- Oktay, A. (1991). Öğretmenlik mesleği ve nitelikleri. *M.Ü. Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 3(3), 187-193.
- Onaran, M. A. (2018). Özel okullarda çalışan tarih öğretmenlerinin özel okul yönetimi ile ilgili yaşadıkları sorunlar ve çözüm önerileri. *İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 5(10), 49-67. <http://doi.org/10.29129>
- Onat, E. N. P. (2023). 5580 sayılı özel öğretim kurumları kanunu çerçevesinde kurulan iş sözleşmesinin hukuki niteliği ve türü [Yüksek lisans tezi]. İstanbul Ticaret Üniversitesi.
- Özan, M. B., ve Öztürk, E. (2018). Normal (tam gün) eğitime geçişe ilişkin yönetici görüşleri. *Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, (37), 97-113.
- Özdemir, A., ve Tüysüz, F. (2017). Özel okul yatırımları için Türkiye’deki 81 ilin çok kriterli karar verme yöntemleri ile stratejik analizi. *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 45(45), 93-114.
- Özdemir, T. Y., ve Orhan, M. (2019). Öğretmenlerin “öğretmenlik mesleğinin imajı” hakkındaki görüşleri. *Trakya Eğitim Dergisi*, 9(4), 824-846.
- Özdemir, Z. (2016). *Ebeveynlerin özel ilkökul tercihlerinin nedenlerinin değerlendirilmesi* [Yüksek lisans tezi]. On Sekiz Mart Üniversitesi.
- Özdoğru, M. (2021). İlkokullarda öğretmen-veli ilişkisinde yaşanan sorunlara ilişkin öğretmen görüşleri. *Uluslararası Temel Eğitim Çalışmaları Dergisi*, 2(1), 68-76.
- Özdoğru, M. (2022). Öğretmenlerin yaşadıkları çatışmaların çözümünde okul müdürlerinin

- arabuluculuk davranışları. *Milli Eğitim Dergisi*, 51(234), 1457-1472.
- Özer, B. Bozkurt, N., ve Tuncay, A. (2014). İstenmeyen öğrenci davranışları ve öğretmenlerin kullandıkları başa çıkma stratejileri. *Turkish Journal of Educational Studies*, 1(2), 153-189.
- Özgan, H., ve Aslan, N. (2008). İlköğretim okul müdürlerinin sözlü iletişim biçiminin öğretmenlerin motivasyonuna etkisinin incelenmesi. *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(1), 190-206.
- Özkale, U.S. (2016). *Öğretmenlik mesleğinin toplumdaki statü ve saygınlığının azalmasının nedenleri ve çözüm önerileri* [Yüksek lisans tezi]. Zirve Üniversitesi.
- Özpınar M. ve Sarpkaya, R. (2010). Köyde görev yapan sınıf öğretmenlerinin sorunları. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 27(27), 17-29.
- Öztürk, E., ve Coşkun, Y. D. (2022). Türkiye ve Kanada ortaöğretim matematik dersi öğretim programlarının karşılaştırılması. *Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6(2), 188-202.
- Öztürk, G. S. (2019). 5580 sayılı özel öğretim kurumları kanunu ışığında özel okul öğretmenlerinin kıdem tazminatı hakkı. *PressAcademia Procedia*, 10(1), 56-62.
- Öztürk, M. A., ve Erdem, M. (2020). Sınıf öğretmenlerinin iş yükü algısı ile mesleki tükenmişlik düzeyleri arasındaki ilişki. *Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17(1), 926-958.
- Özüer, Ç., ve Narcı, M. T. (2024). Hizmet kalitesi ve farklılaştırma uygulamalarının müşteri memnuniyeti ve müşteri sadakatiyle ilişkisi: İstanbul'daki özel okullarda bir uygulama. *Nişantaşı Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 12[Özel Sayı], 73-83. <https://doi.org/10.52122/nisantasisbd.1471405>
- Pala, A. (2005). Sınıfta istenmeyen öğrenci davranışlarını önlemeye dönük disiplin modelleri. *Manas Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(13), 171-179.
- Parlar, H. (2006). *Velilerin özel okul tercihlerini etkileyen faktörler ve özel okulların durumu: Kahramanmaraş örneği* [Yüksek lisans tezi]. Yeditepe Üniversitesi.
- Patton, M.Q. (1987). *How to use qualitative methods in evaluation*. Newbury Park, CA:Sage
- Pehlivan, Z. (2012). Beden eğitimi derslerinde istenmeyen öğrenci davranışları, öğretmenlerin sözlü dönüt biçimi ve dönüt biçiminin öğrenci başarı güdüsüne etkisi. *Spor Bilimleri Dergisi*, 23(3), 144-158.
- Peker, S., ve Selçuk, ö. G. G. (2011). Okul müdürlerinin yeterliklerinin eğitim öğretim sürecine etkisi. *Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(2), 472-480.
- Pişkin, Z., ve Parlar, H. (2021). Toplumsal statü ve algı açısından öğretmenlik mesleğinin

- incelenmesi. *Akademik Platform Eğitim ve Değişim Dergisi*, 4(1), 1-28.
- Pulat, A. (2019). *İlkokul velilerinin özel okul tercihlerine etki eden faktörlerin incelenmesi* [Yüksek lisans tezi]. İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi.
- Saban, A. (2000). *Öğrenme öğretme süresi, yeni teori ve yaklaşımlar*. Nobel, Ankara
- Sağlam, A. Ç., ve Aydoğmuş, M. (2016). Gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerin eğitim sistemlerinin denetim yapıları karşılaştırıldığında Türkiye eğitim sisteminin denetimi ne durumdadır? *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(1), 17-38
- Sağlam, M., ve Sağlam, A. Ç. (2005). Öğretmenlik mesleğinin maddi yönüne ilişkin genel bir değerlendirme. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 3(3), 317-328.
- Sarıbaş, S., ve Babadağ, G. (2015). Temel eğitimin temel sorunları. *Anadolu Eğitim Liderliği ve Öğretim Dergisi*, 3(1), 18-34.
- Sari, G., ve Aslan, H. (2024). Örgütsel dedikodu düzeylerine ilişkin öğretmen görüşleri. *Uluslararası Anadolu Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(2), 507-519.
- Sayhan, S. (2011). Yabancı özel okullar. *Istanbul Journal of Sociological Studies*, (24), 117.
- Saylık, A., Saylık, N., ve Sağlam, A. (2021). Eğitimcilerin gözünden Türk eğitim sistemi: bir metafor çalışması. *Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18(1), 522-546.
- Selvitopu, A., ve Taş, A. (2020). Lise öğretmenlerinin iş doyumu ve mesleki motivasyon düzeylerinin incelenmesi. *Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15(29), 23-42.
- Sertyeşilışık, E. (2019). Eğitimin ekonomi politiği ve sürdürülebilir kentleşme. *Aksaray Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 11(3), 17-22.
- Siyez, D. M. (2009). Liselerde görev yapan öğretmenlerin istenmeyen öğrenci davranışlarına yönelik algıları ve tepkileri. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 25 (1), 67-80.
- Söylemez, N. H., ve Adıyaman, B. Türk eğitim sistemi ile ilgili yapılan çalışmaların değerlendirilmesi. *Milli Eğitim Dergisi*, 52(239), 1673-1706. <https://doi.org/10.37669/milliegitim.1156383>
- Subaşı, M., ve Okumuş, K. (2017). Bir araştırma yöntemi olarak durum çalışması. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 21(2), 419-426
- Sünbül, A. M. (1996). Öğretmen niteliği ve öğretimdeki rolleri. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 8(8), 597-608.
- Süngü, H. (2012). Bazı OECD ülkelerindeki öğretmen maaşlarının karşılaştırmalı bir analizi. *21. Yüzyılda Eğitim ve Toplum*, 1(2), 21-45.
- Şahan Özer, S. (2019). *Öğretmenlerin öğretim dışı iş yüklerinin algılanan öğretim performansı*

- üzerindeki etkileri [Yüksek lisans tezi]. Aksaray Üniversitesi.
- Şahin, M. (2019). Kültür değişimleri ve eğitim. *Eğitim Kuram ve Uygulama Araştırmaları Dergisi*, 5(3), 458-466.
- Şahin, V., ve Kocalar, A. O. (2023). Coğrafya öğretmeni kimdir? *International Journal of Geography and Geography Education*, (48), 68-83.
- Şanlı, Ö. (2017). Öğretmenlerin algılanan stres düzeylerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 16(61), 385-396.
- Şar, A., Işıklar, A., ve Aydoğan, İ. (2012). Atama bekleyen öğretmen adaylarının yaşam doyumunu yordayıcı değişkenlerin incelenmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(23), 257-271.
- Şenaras, B. ve Çetin, Ş. (2018). Okul müdürleri ile öğretmenlerin algılarına göre ilk ve ortaokullarda veli baskısı: nitel bir araştırma. *Milli Eğitim Dergisi*, 47(220), 157-176.
- Şenkaloğlu, S. (2021). Türkiye’de Cumhuriyet Dönemi Türk eğitim sistemi ve sorunları. *Academia Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 6(1), 24-36.
- Şimşek, H. (2014). Osmanlı Devletinde özel okullar ve ilk Türk özel okulunun tarihçesine dair yeni bilgiler. *Ahi Evran Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Bölümü*, (68), 209-230.
- Şirin, T., ve Cebeci, B. (2017). İlköğretim kurumlarında öğrencilerin istenmeyen davranışlarına dair öğretmen tutumlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Uluslararası Güncel Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 3(1), 13-33.
- Tangülü, Z., Karadeniz, O., ve Ateş, S. (2014). Cumhuriyet dönemi eğitim sistemimizde yabancı uzman raporları (1924-1960). *Journal of Turkish Studies*, 9(5).
- Teke, D., ve Yılmaz, T. (2022). Özel öğretim kurumlarında okul öncesi öğretmenlerinin işe alım/seçme ve yerleştirme süreçleri üzerine bir araştırma: Kocaeli örneği. *Bilgi Sosyal Bilimler Dergisi*, 24(1), 110-146. <https://doi.org/10.54838/bilgisosyal.1083192>
- Tekin, E., Çilesiz, Z. Y., ve Gede, S. (2019). Farklı mesleklerde çalışanların algılanan stres düzeyleri ve stresle başa çıkma tarzları üzerine bir araştırma. *Ordu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 9(1), 79-89.
- Tekin, H. H., ve Tekin, H. (2006). Nitel araştırma yönteminin bir veri toplama tekniği olarak derinlemesine görüşme. *İstanbul University Journal of Sociology*, 3(13), 101-116.
- Topçu, F. (2007). *Türk eğitim sisteminin tarihsel gelişimi ile yabancı okullarının bu sistem üzerine etkileri* [Yüksek lisans tezi]. Beykent Üniversitesi.
- Toprak Z. ve Güneş, C. (2019). Okul öncesi eğitimde sınıf mevcudunun etkinliklere etkisi üzerine nitel bir çalışma. *Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi (AUJEF)*, 3(4),

274-286.

- Toprak, E. ve Bozgeyikli, H. (2011). Öğretmen adaylarının sosyal sermaye düzeylerinin karşılaştırmalı incelenmesi (Erciyes Üniversitesi Örneği). *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2(31), 125-147.
- Toprakçı, E. (2009, 14 Mayıs). *Öğretmenlerin suç karnesi (yargı kararlı gazete haberleri ölçütünde karşılaştırmalı bir analiz)* [Bildiri sunumu]. IV. Ulusal Eğitim Yönetimi Kongresi, Denizli.
- Topuz, E. (2018). “İstirahat-ı raiyyet ve te’yid-i rabita-ı payitaht” bağlamında Osmanlı devletinde aşiret ve mektep ilişkisi (1880-1908). *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (42), 345-358.
- Tosun, F. Ç. (2018). Öğrenci gözüyle geçmişten günümüze Türk eğitim sistemi. *Karadeniz Sosyal Bilimler Dergisi*, 10(19), 471-484.
- Tunç, B., Yıldız, S., ve Doğan, A. (2015). Meslek liselerinde disiplin sorunları, nedenleri ve çözümü: bir durum analizi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15(2), 384-403.
- Tutar, H. (2022). Nitel araştırmalarda geçerlilik ve güvenilirlik: bir model önerisi. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 22(Özel Sayı 2), 117-140.
- Türk Eğitim Sen (2011). *24 Kasım öğretmenler günü dolayısıyla “öğretmenlerin sosyo-ekonomik durumu ile ilgili” anket çalışması*. <https://turkegitimsen.org.tr/wp-content/uploads/2021/10/517-pdf>.
- Türkoğlu, M. E., ve Aypay, A. (2015). Özel okul öğretmenlerinin öğretmen hesap verebilirliğine dair düşünceleri. *Eğitimde Politika Analizi*, 4(1), 7-32.
- Uçar Kaplan, E. (2015). Okul öncesi öğretmenlerinin yönetim ile yaşadığı sorunlar ve çözüm önerileri. *Yaşadıkça Eğitim*, 29(1), 49-64.
- Uğurlu, C. T. ve Özdemir, Ö. S. (2021). Özel okulda mutlu bir öğretmen olmak. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 14(1), 64-84.
- Uluçınar, Ş., Cansaran, A., ve Karaca, A. (2004). Fen bilimleri laboratuvar uygulamalarının değerlendirilmesi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 2(4), 465-475.
- Usta, M. E., Kaya, A., ve Özyurt, D. (2018). Örgütsel dedikodu yönetimi. *Harran Maarif Dergisi*, 3(2), 1-13.
- Uygun, S. (2003). Türkiye’de dünden bugüne özel okullara bir bakış (gelişim ve etkileri). *Ankara University Journal of Faculty of Educational Sciences (JFES)*, 36(1), 107-120.
- Uygun, S. (2012). Basında öğretmen sorunları. *Milli Eğitim Dergisi*, 42(194), 72-91.
- Ünal, S. (1999). Okullardaki stres kaynakları verimlilik ilişkisi. *Marmara Üniversitesi Atatürk*

Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi, 11(11), 365-372.

- Ünsal, S., ve Çetin, A. (2019). Özel okul ve devlet okulunda görev yapmış sınıf öğretmenlerinin öğretim programlarını uygulamada karşılaştıkları farklılıklar. *Kastamonu Eğitim Dergisi, 27(4), 1541-1551.*
- Yağar, F., ve Dökme, S. (2018). Niteliksel araştırmaların planlanması: araştırma soruları, örneklem seçimi, geçerlik ve güvenirlik. *Gazi Sağlık Bilimleri Dergisi, 3(3), 1-9.*
- Yaman, E. (2001). Öğretmenlik mesleğinin sosyo-ekonomik statüsü/bu mesleğin bir bayan mesleği haline dönüşmesi durumu ve eğitim fakültesi üzerine bir araştırma. *Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, (2), 53-68.*
- Yaşar Akbaş, F. (2018). *Özel okullarda, okul yöneticilerinin iletişim becerileri ile branş öğretmenlerinin motivasyonu arasındaki ilişki* [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Bahçeşehir Üniversitesi.
- Yavan, Ö. (2017). Örgüt psikolojisinde işten ayrılma eğiliminin kavramsal değerlemesi. *Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 7(1), 57-72.*
- Yavuz, E., ve Susam, N. (2022). Eğitim ve suç ilişkisi: OECD ülkelerinde ortaöğretim eğitim harcamaları ve hırsızlık suçları arasında karşılaştırmalı bir değerlendirme. *Sosyoekonomi, 30(52), 257-282.*
- Yavuz, Ü. (2022). *Velilerin özel ilkokul tercihlerine etki eden etkenlerin incelenmesi (Denizli İli Örneği)* [Tezsiz yüksek lisans projesi]. Pamukkale Üniversitesi.
- Yenice, N., Balım, A. G., ve Aydın, G. (2008). Biyoloji öğretmenlerinin laboratuvar dersine yönelik tutumları ve teknolojik yenilikleri izleme eğilimleri. *Kastamonu Education Journal, 16(2), 469-484.*
- Yenice, N., Sümer, Ş., Oktaylar, H. C., ve Erbil, E. (2003). Fen bilgisi derslerinde bilgisayar destekli öğretimin dersin hedeflerine ulaşma düzeyine etkisi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 24(24), 152-158.*
- Yerli, G. D. (2023). Neo liberal politikaların eğitim alanına ve Türk eğitim sistemine yansımaları. *SSD Journal, 8(39), 128-137.*
- Yıldırım A. ve Şimşek H. (2021). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin Yayıncılık.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2011). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* Seçkin Yayıncılık.
- Yıldırım, A., ve Şimşek, H. (2005). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*, Seçkin Yayınları.
- Yıldırım, B., Aktaş, M., ve Polat, M. (2014). Türkiye’de Cumhuriyetten günümüze özel

- okulların gelişimi ve etkileri. *Chairs of the Organization Committee*, 188-192.
- Yıldırım, S., ve Kılıç, Ü. (2018). Klasik dönem Osmanlı Devleti'nde eğitim ve öğretim [Özel sayı] *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 22
- Yıldırım, T. (2022). Kimya derslerinde laboratuvar kullanımına ilişkin öğretmen görüşleri. *Eğitimde Kuram ve Uygulama*, 18(2), 142-155. <https://doi.org/10.17244/eku.1125629>
- Yıldız S. A. (2013). Ebeveynin sorun çözme becerisini geliştirmeye yönelik deneysel bir çalışma. *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 24(24), 231-244.
- Yıldız, S. (2017). Sosyal bilimlerde örnekleme sorunu: Nicel ve nitel paradigmalardan örnekleme kuramına bütüncül bir bakış. *Kesit Akademi Dergisi*, (11), 421-442.
- Yıldız, S., Savcı, G., ve Kapu, H. (2014). Motive edici faktörlerin çalışanların iş performansına ve işten ayrılma niyetine etkisi. *Yönetim ve Ekonomi Dergisi*, 21(1), 233-249.
- Yılmaz, A., ve Yılmaz, S. (2022). Veli yaklaşımlarının öğretmenlerin mesleki yeterlilik algısı ve tükenmişlik düzeyleri arasındaki ilişki. *Avrupa Bilim ve Teknoloji Dergisi*, (34), 720-723. <https://doi.org/10.31590/ejosat.1087696>
- Yılmaz, K. ve Altinkurt, Y. (2011). Göreve yeni başlayan özel dersane öğretmenlerinin kurumlarındaki çalışma koşullarına ilişkin görüşleri. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 11(2), 635-650
- Yılmaz, K., ve Altinkurt, Y. (2011). Öğretmen adaylarının Türk eğitim sisteminin sorunlarına ilişkin görüşleri. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 8(1), 942-973.
- Yılmaz, K., ve Altinkurt, Y. (2012). Özel dersane öğretmenlerinin psikolojik sözleşmeleri. *Elektronik Eğitim Bilimleri Dergisi*, 1(2), 11-22.
- Yılmazlar, H. (2007). *Türkiye'de özel okulların gelişimi (1923-1950)* [Yüksek lisans tezi]. İstanbul Üniversitesi.
- Yüce, P. (2024). Özel okullarda veli memnuniyeti: bir ölçek geliştirme çalışması. *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 23(49), 1599-1621.
- Yücel, F. H. (2023). Ücret yönetimi bağlamında öğretmen maaşlarının incelenmesi. *Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi SBE Dergisi*, 13(1), 358-371.
- Zengin, A. (2022). *Okullarda görev yapan öğretmenlerin gruplaşmalarının okul yönetim sürecine getirdiği yansımalar* [Yüksek lisans tezi]. Amasya Üniversitesi.
- Zeybekoğlu, A. (2007). Pazarlama ve özel okullar: Okul müdürlerinin hedef pazarlamadaki rolü. *HAYEF Journal of Education*, 4(1), 173-186.

İnternet Kaynakları

<https://www.tdk.gov.tr>. 6.06.2024 tarihinde erişim sağlanmıştır.

<https://ted.org.tr/tedokullari/ted-okullari-hakkinda/> 12.08.2024

<https://www.gazeteduvar.com.tr/ozel-sektor-ogretmenlerinin-taban-maas-hakki-haber->
21.07.2024 tarihinde erişim sağlanmıştır

<https://www.meb.gov.tr/2023-2024-egitim-ogretim-istatistikleri/>27.02.2025 tarihinde erişim
sağlanmıştır

<https://www.sozcu.com.tr/ozel-sektor-ogretmenleri-taban-maas-icin-meclis-e-yuruyor>
[21.07.2024](#) tarihinde erişim sağlanmıştır

EKLER

Ek 1. Görüşme Soruları

ÖZEL OKULLARDA ÇALIŞAN ÖĞRETMENLERİN KARŞILAŞTIĞI SORUNLAR VE ÇÖZÜM YOLLARI

Görüşme; Tarihi:/...../2024 Saati: ... : Yeri:

Bu çalışmanın amacı özel okullarda çalışan öğretmenlerin yaşadığı sorunları belirlemek ve olası çözüm yolları bulmaktır. Bu amaç doğrultusunda sizlere yöneltilecek sorular sadece çalışmanın amacı doğrultusunda kullanılacaktır. Veri kaybını önlemek amacı ile görüşmeler kayıt altına alınacak olup çalışmanın amacı dışında kullanılmayacaktır. Ortalama görüşme süresi 30 dakika olup kişisel (isim, soy isim vb) herhangi bir soru sorulmayacaktır. Çalışmaya yapmış olduğunuz katkılardan dolayı teşekkür ederim.

Özlem Çeribaş

Eğitim Yönetimi Bilim Dalı Yüksek Lisans Öğrencisi

Kişisel Bilgiler

Branş:

Yaş :

Cinsiyet :

Mesleki Deneyim:

Eğitim Düzeyi :

Kurumda çalışma süresi:

Görüşme Soruları

- 1) Öğretmen kavramını nasıl tanımlarsınız?
- 2) Özel okulda öğretmen olmayı nasıl ifade edersiniz?
- 3) Özel okulda öğretmen olma kavramı yerine hangi kavramı kullanmayı tercih edersiniz?
- 4) Özel okulda öğretmen olmak sizin tercihiniz mi? Neden?
- 5) Özel okulda çalışma şartları nasıl? Olumlu ve olumsuz yönleri var mıdır? Varsa nelerdir?
- 6) Öğretmenliği bırakıp başka bir iş yapmayı düşündünüz mü? Niçin?
- 7) Özel okulda çalışmakta iken ne tür sorunlarla karşılaşmaktasınız?
 - a. Veli açısından
 - b. Okul yönetimi

- c. Çalışma koşulları
- d. Meslektaş
- e. Öğrenci
- f. Ekonomik
- g. Sosyolojik
- h. Psikolojik
- i. Materyal
- j. Diğer

8) Özel okulda çalışmakta iken karşılaştığınız sorunların çözümü için neler yapılmalıdır?

- a. Veli açısından
- b. Okul yönetimi
- c. Çalışma koşulları
- d. Meslektaş
- e. Öğrenci
- f. Ekonomik
- g. Sosyolojik
- h. Psikolojik
- i. Materyal
- j. Diğer

9) Yukarıdaki sorulara verdiğiniz yanıtlardan başka eklemek istediğiniz bir şey var mı?

Varsa nedir?

ÖZ GEÇMİŞ**ÖZLEM ÇERİBAŞ****Öğrenim Bilgisi**

Yüksek Lisans	
Lisans	Çukurova Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü
Başlangıç-Bitiş Tarihi	2003-2007